

ПРОЕКТ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МІСТА ХАРКОВА ДО 2020 РОКУ

Харків, 2016

ВСТУП	4
Розділ I. АНАЛІЗ ПОЧАТКОВИХ УМОВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ХАРКОВА (ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ)	5
1.1. Загальний опис міста, його природно-географічних та історичних особливостей	6
1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій соціально-економічного розвитку міста	11
1.3. Позичування міста в регіональному, національному та міжнародному масштабах	17
1.4. Визначення соціально-економічних проблем і точок зростання міста його громадою	19
Розділ II. ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РИЗИКІВ І ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ МІСТ МАЙБУТЬОГО	20
2.1. Глобальні виклики і тенденції розвитку світової економіки	21
2.2. Прогноз ризиків і тенденції розвитку економіки України	22
2.3. Світові форсайт-прогнози тенденцій розвитку міст майбутнього	24
Розділ III. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ ХАРКОВА	26
3.1. SWOT-аналіз: ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг міста	27
3.2. Визначення місії та візії міста	29
Розділ IV. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ І СЦЕНАРІЇВ РОЗВИТКУ ХАРКОВА	30
4.1. Побудова дерева цілей і відбір завдань та заходів із розвитку міста	31
4.2. Узгодження цілей розвитку міста з регіональними, національними та європейськими пріоритетами	58
4.3. Можливі сценарії розвитку міста і етапи реалізації його стратегії	60
Розділ V. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХАРКОВА	65
Розділ VI. МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТА	69
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення стратегії розвитку міста	72
ДОДАТКИ	77
А. Організація розробки та затвердження стратегії розвитку міста	78
Б. Методологія розробки стратегії розвитку міста	79
В. Аналіз результатів анкетування громади та експертного співтовариства з питань розвитку міста	80
Г. Індикативні показники моніторингу та оцінювання ефективності реалізації стратегії розвитку міста	83
Список розробників	86

Шановні харків'яни!

Харків – місто, яке має славу історію, потужний науково-виробничий потенціал і непереборне прагнення до розвитку.

Разом з Вами ми вже досягли певних успіхів. Але сучасний світ постійно змінюється, і нам потрібно своєчасно реагувати на нові виклики і тренди глобального розвитку.

Розуміння спільної відповідальності за долю Харкова, його місця в міжнародному та національному розподілі праці з боку місцевої влади, бізнесу, небайдужих громадян і сприяло розробці Стратегії розвитку міста.

У ході підготовки стратегії громада визначила місію міста як точку зростання сучасної національної економіки.

Харків'яни бачать бачити місто європейським, з унікальною архітектурою, комфортними та безпечними умовами проживання населення, яке забезпечене робочими місцями.

Громада визначила такі пріоритетні цілі розвитку міста:

- соціальна впевненість і здоров'я населення;*
- розумна економіка і забезпеченість робочими місцями;*
- екологічна врівноваженість і енергетична ефективність;*
- сучасний простір та забезпеченість інженерною інфраструктурою;*
- інвестиційна привабливість та муніципальний бюджет;*
- ефективність управління і громадянське суспільство.*

Я вірю в майбутнє Харкова як європейського, комфортного і безпечного міста для його жителів, які матимуть високий рівень життя, як одного із провідних центрів інноваційно-креативної економіки в Україні та Східній Європі.

Дякую всім, хто брав участь у складі робочої групи, засіданнях круглих столів, фокус-групах, надав пропозиції та зауваження, знайшов час зробити свій внесок у бачення майбутнього міста.

Ми відкриті для спілкування та нових інноваційних і креативних ідей!

Переконаний, що спільне партнерство та взаємовигідна співпраця принесуть свої плоди!

*З повагою,
Харківський міський голова
Геннадій Кернес*

Необхідність розробки Стратегії розвитку міста Харкова викликана такими подіями:

- прийняттям Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385);
- затвердженням Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року (рішення сесії Харківської обласної ради від 05.03.2015 р. № 1151-VI);
- відсутністю затвердженої Стратегії розвитку м. Харкова;
- глобальними викликами, які виникли перед світовою економікою в нинішній час;
- ризиками, які постали перед економікою України в останні роки;
- тенденціями, що склалися в розвитку міст майбутнього в ЄС;
- підписанням Угоди про асоціацію з ЄС.

Стратегія розвитку м. Харкова до 2020 року розроблена згідно з чинним законодавством: Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів» (від 08.09.2005 р. № 2850-IV) і Законом України «Про засади державної регіональної політики» (від 05.02.2015 р. № 156-VII), а також на виконання Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» і розпорядження Харківського міського голови від 02.06.2016 № 78.

Головні цілі розвитку м. Харкова узгоджені зі стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року і Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року, а також принципами Європейської хартії міст і Стратегії «Європа-2020».

У Стратегії розвитку м. Харкова враховані основні положення Концепції стратегії розвитку міста Харкова до 2030 року і Генерального плану міста.

У ході роботи над стратегією міста були використані рішення самітів і конференцій ООН і хартій та декларацій ЄС.

При написанні стратегії міста враховано напрацювання і рекомендації проектів різних країн і організацій в Україні: швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні — DESPRO», проекту «Підтримка розвитку громади

зсередини» Агентства США з міжнародного розвитку USAID, проекту «Регіональне врядування та розвиток» канадської інтернаціональної агенції розвитку, проекту ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України» та інших.

У Стратегії використано праці вітчизняних і закордонних вчених і організацій, які займаються проблемами розвитку міст і регіонів.

Стратегія розроблена у тісній співпраці передусім громадськості, експертного співтовариства, бізнесу та органів виконавчої влади за участі вчених і фахівців із різних сфер соціально-економічного життя міста.

Стратегія міста побудована на основі науково обґрунтованої методології з використанням сучасних методів прийняття управлінських рішень.

Х а р и з м а т и ч н и й
А к т и в н и й
Р і ш у ч и й
К р е а т и в н и й
І н т е л е к т у а л ь н и й
В і д п о в і д а л ь н и й

Розділ І
АНАЛІЗ ПОЧАТКОВИХ УМОВ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ХАРКОВА
(ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ)

1.1. Загальний опис міста, його природно-географічних та історичних особливостей

Адміністративно-територіальний устрій

Райони міста	Населення		Площа		Щільність, осіб на кв. км
	тис. осіб	частка в місті, %	кв. км	частка в місті, %	
Холодногірський	88,5	6,1	35,4	10,1	2500
Шевченківський	230,4	15,8	45,1	12,9	5109
Київський	182,1	12,6	51,7	14,8	3522
Московський	301,0	20,8	31,5	9,0	9556
Немишлянський	146,3	10,1	31,1	8,9	4704
Індустріальний	156,2	10,8	45,3	12,9	3448
Слобідський	145,2	10,0	28,1	8,0	5167
Основ'янський	92,8	6,4	45,8	13,1	2026
Новобаварський	107,2	7,4	36,0	10,3	2978

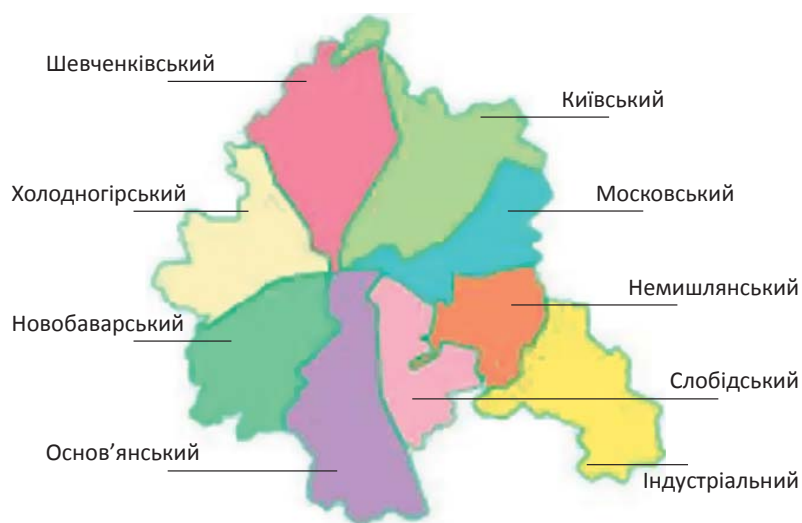

Схема розміщення адміністративних районів м. Харкова

- ↪ Місто Харків є адміністративним центром Харківської області з населенням понад 1,4 млн. жителів.
- ↪ Разом із прилеглими територіями місто формує Харківську агломерацію чисельністю більше 2 млн. осіб.

Харків — це:

- ↪ друге за чисельністю населення місто-мільонер в Україні;
- ↪ сьоме серед міст України за площею території;
- ↪ місто, яке мало столичний статус у 1919–1934 рр.

- ◆ Територія Харкова поділяється на 9 адміністративних районів.
- ◆ Найбільшим за чисельністю населення є Московський район.
- ◆ Найбільшим за площею є Шевченківський район.
- ◆ Найбільшу щільність населення має Московський район.

Природні особливості

Харків розташований у північно-східній частині України на вододілі річкових систем Дніпра і Дону, на межі ландшафтних зон лісостепу і степу.

Територія міста

Площа	350 кв. км
Протяжність	24 км — північ–південь, 25 км — схід–захід
Висота над рівнем моря	100 м для понад 50% території
Поверхня	горбиста (холмова) рівнина

Кліматичні умови

Температура	середня +7,5 °С; січень — −6,1 °С; липень — +20,5 °С
Кількість опадів	515 мм
Швидкість вітру	4,0 м/с
Вологість повітря	74 %
Клімат	помірно континентальний з відносно холодною мінливою зимою і тривалим стійким, іноді посушливим та спекотним літом

Водні ресурси

Річки	4 річки: Уди, Лопань, Харків, Немишля сумарною протяжністю в межах міста 58 км
Фонтани	16 одиниць
Водойми	понад 20 штучного і природного походження

Зелені насадження

	15 кв. м — на кожного жителя міста
	15,4 тис. га — загальна площа насаджень міста
Паркова зона	31 парк, 5 садів, 150 скверів і бульварів, понад 500 зелених куточків відпочинку
Природно-заповідний фонд	467,7 га — площа 15 об'єктів природно-заповідного фонду державного і місцевого значення

Природно-географічне положення забезпечує місту значні можливості для розвитку міжнародного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності.

Історичні особливості

Місто Харків є історично-географічним центром України у складі Харківської, Полтавської та Сумської

- ↪ Відкрито реконструйований ЦПКіВ ім. М. Горького **2012 р.**
- ↪ Чемпіонат Європи з футболу «Євро-2012» **2012 р.**
- ↪ КБ «ХДАВП» розроблено надлегкий двомісний спортивно-навчальний літак ХАЗ-30 **2012 р.**
- ↪ Продовжена 3-тя лінія метрополітену **2010 р.**
- ↪ Розроблено та прийнято на озброєння ВС України танк БМ «Оплот» **2009 р.**

XXI СТОЛІТТЯ

- ↪ У місті функціонувало понад 70 промислових підприємств **1897 р.**
- ↪ Перша черга міського водопроводу **1881 р.**
- ↪ Газове освітлення на вулицях **1871 р.**
- ↪ Залізнична магістраль **1869 р.**
- ↪ Станція електричного телеграфу **1857 р.**
- ↪ Перший в Україні університет (нині — ХНУ ім. В.Н. Каразіна) **1805 р.**

XIX СТОЛІТТЯ

- ↪ Перша згадка в літописі (про Донець) **1185 р.**
- ↪ Відомості про територію майбутнього Харкова як міста Донець **X ст.**
- ↪ Перші поселення слов'ян **VIII ст.**

ПЕРШІ ЗГАДУВАННЯ

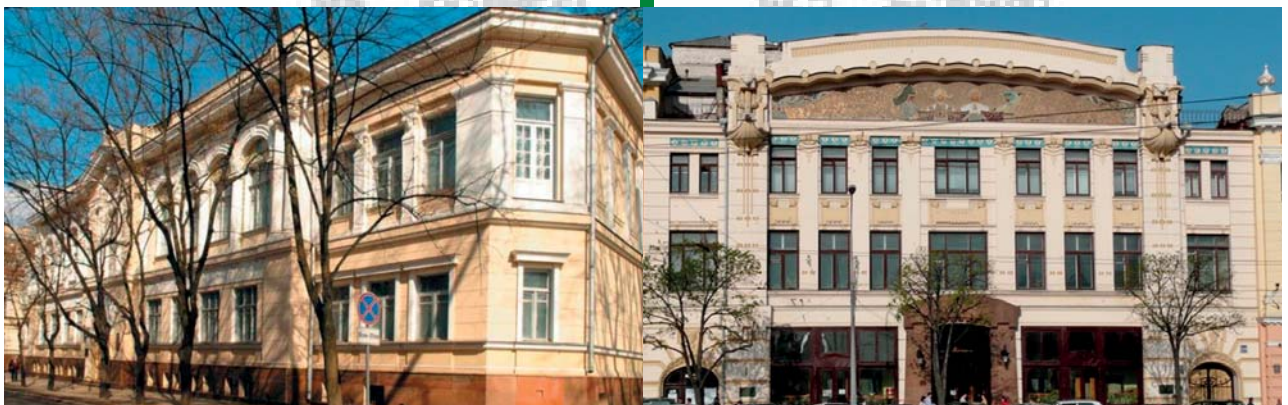
областей, що називаються Слобожанщиною. Історія міста налічує три з половиною століття, наповнених визначними подіями.

- 1990 р.** ↪ Населення міста зросло до 1,6 млн. осіб
- 1983 р.** ↪ Перша в Україні лабораторія репродукції людини, перша дитина після запліднення поза організмом
- 1975 р.** ↪ Перша лінія метрополітену
- 1962 р.** ↪ Харків — місто-мільйонер, друге після Києва
- 1932 р.** ↪ Вперше розщеплене ядро атома літію
- 1920–1930 рр.** ↪ Створено Українську рентгенівську академію, Інститут гематології та переливання крові, Коксобуд, УФТІ, інші
- 1919 р.** ↪ Харків — столичне місто (до 1934 р.)
- 1905 р.** ↪ Перший електричний трамвай на вулицях міста

XX СТОЛІТТЯ

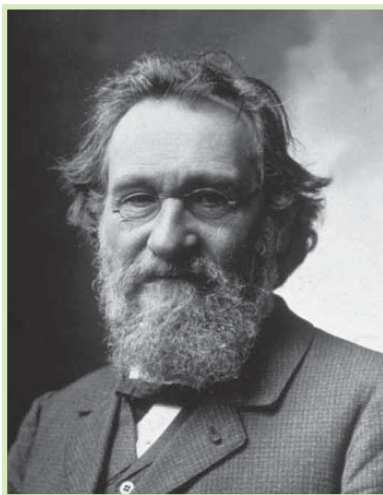
- 1785 р.** ↪ Міська дума
- 1765 р.** ↪ Слобідсько-Українська губернія
- 1726 р.** ↪ Перший Харківський колегіум
- 1656 р.** ↪ Окреме Харківське воєводство

XVII–XVIII СТОЛІТТЯ

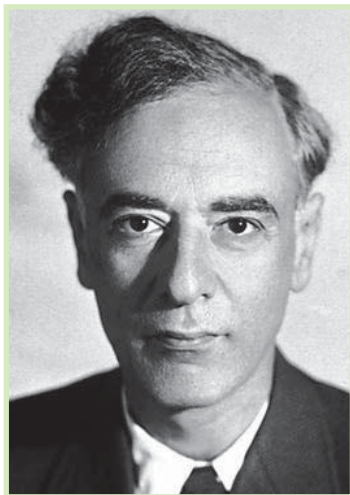

- ↪ Різні частини міста, в основному на околицях, зберегли за собою історичні неофіційні назви: Олексіївка, Павлове Поле, Помірки, Сокольники, Салтівка, Журавлівка, Іванівка, Гончарівка, Лиса Гора, Холодна Гора.
- ↪ Як науково-освітній, промислово-торговий і культурний центр Харків завжди був у центрі подій, звик бути одним із перших в Україні:
 - ✓ у місті першими в країні відкрилися театр, художній музей, художнє та музичнє училища, зоопарк, цирк;
 - ✓ започатковано перший журнал, вийшов перший словник української мови.
- ↪ Із Харківщиною пов'язані імена трьох із семи нобелівських лауреатів із України:
 - ✓ мікробіолог, ембріолог, зоолог, імунолог І.І. Мечников — за дослідження з імунології (1908 р.);
 - ✓ фізик-ядерник, академік Л.Д. Ландау — за основоположні теорії конденсованої матерії, особливо рідкого гелію (1962 р.);
 - ✓ економіст Саймон Кузнець — за успіхи в дослідженні проблем економічного зростання (1971 р.).
- ↪ У Харкові народилися, жили і працювали такі видатні особистості, як:
 - ✓ астроном, академік М.П. Барабашов;
 - ✓ архітектор, академік О.М. Бекетов;
 - ✓ кінорежисер і актор Л.Ф. Биков;
 - ✓ фізик, академік Б.І. Веркін;
 - ✓ професор медицини, окуліст Л.Л. Гіршман;
 - ✓ професор медицини, хірург М.П. Трінклер
 - ✓ діячі культури К.І. Шульженко та Л.М. Гурченко.

Ілля Мечников

Лев Ландау

Саймон Кузнець

Географічні особливості

Харків — сучасний промисловий, науковий, освітній, торговий, туристичний, культурний центр східної України та транспортно-логістичний вузол Північно-Східної Європи.

Місто займає зручне транспортно-географічне положення на перетині міжнародних шляхів «північ-південь» і «захід-схід».

Розвиненість дорожньо-транспортної інфраструктури і близькість меж індустріально-розвинутих регіонів України (Сумська, Полтавська, Дніпропетровська, Донецька, Луганська області) визначають економічну і логістичну привабливість міста.

Помірна відстань (900–1200 км) до західних кордонів України (Польща, Угорщина) сприяє розвитку торгово-транспортних зв'язків з європейськими країнами.

↪ Через Харків проходить міжнародний транспортний коридор Європа – Азія.

↪ Відстань до великих міст України становить:
Київ — 478 км;
Дніпро — 213 км;
Одеса — 831 км;
Львів — 1028 км.

Активна проєвропейська діяльність Харкова спрямована на розвиток дружби і співробітництва з європейськими містами і регіонами та розширення зв'язків між ними.

Розвиваючи і укріплюючи міждержавне співробітництво, Харків став побратимом для 28 міст із 19 країн світу.

Харків — перше і єдине місто в Україні, яке володіє повним комплектом нагород Ради Європи:

- ↪ Дипломом Європи (2003 р.);
- ↪ Почесним Прапором Ради Європи (2004 р.);
- ↪ Таблицею Європи (2008 р.);
- ↪ Призом Європи (2010 р.).

Володіння європейськими нагородами сприяє значному підвищенню статусу міста, відкриває широкі можливості в галузі співробітництва з перспективними містами та регіонами, міжнародними організаціями та фондами.

1.2. Статистичний аналіз стану і тенденцій соціально-економічного розвитку міста

Населення і демографія

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Чисельність населення, тис. осіб	1463,2	1446,5	1449,7
Кількість народжених (осіб на 1 тис. жителів)	7,6	8,8	12,7
Кількість померлих (осіб на 1 тис. жителів)	13,1	12,4	19,3
Природний приріст/скорочення населення (осіб на 1 тис. жителів)	-5,5	-3,6	-6,6
Міграційний приріст/скорочення населення (осіб на 1 тис. жителів)	4,4	-0,3	3,5

Забезпеченість житлом

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Житловий фонд, млн. кв. м	29,9	31,3	31,2
Забезпечення населення житлом на 1 особу, кв. м загальної площі	20,2	21,3	21,8
Прийнято в експлуатацію житла, тис. кв. м	182,9	249,6	245,5
Кількість сімей на квартирному обліку, тис.	58,0	41,4	19,6

Людські ресурси, ринок праці

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Наймані працівники, тис. осіб	458,8	451,9	384,6
Зареєстроване безробіття, %	0,8	0,8	0,9
Заробітна плата, грн.	803	2141	3840

Характерні особливості та тенденції:

- ➔ Позитивні показники міграційного приросту з 2012 р. впливали на тимчасову тенденцію зростання чисельності жителів міста в середньому на 0,3% за рік;
- ➔ На фоні зростання показників народжуваності збільшується різниця між показниками смертності та народжуваності, що впливає на загальне скорочення чисельності жителів — на 1,4 тис. щорічно;
- ➔ Вікова структура населення міста: 0–14 рр. — 12,4%, 15–34 рр. — 29,2%, 35–49 рр. — 22,5%, 50–64 рр. — 20,6%, 65 р. і більше — 15,3%;
- ➔ Починаючи з 2011 р. відбувається зміна структури населення: скорочення кількості осіб працездатного віку — на 1,9%, збільшення дітей — на 0,9% і осіб похилого віку — на 1%.

➔ Протягом 2005–2015 рр.:

- ↪ житловий фонд збільшився на 1,3 млн. кв. м, або на 4,2%;
- ↪ забезпечення населення житлом на 1 особу збільшилось на 1,6 кв. м загальної площі, або на 7,3%;
- ↪ прийнято в експлуатацію житла — на 62,6 тис. кв. м більше, або на 34,2%;
- ↪ кількість сімей на квартирному обліку зменшилась на 38,4 тис., або в 3,0 рази.

- ➔ 2/3 трудових ресурсів області працює у місті, де рівень зареєстрованого безробіття — 0,9%, що значно нижче, ніж в області — 1,5%;
- ➔ Кількість найманих працівників за 10 років зменшилась на 74,2 тис. осіб, або на 16,2%;
- ➔ Середній рівень заробітної плати в місті на 4% вище, ніж в області, і на 8,5% нижче, ніж у середньому по Україні.

Транспортна інфраструктура

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Перевезення вантажів автотранспортом, млн. т	7,0	10,4	9,3
Вантажооборот автотранспорту, млн. т км	1078,4	1784,9	1428,1
Перевезення пасажирів автотранспортом, млн. осіб	111,8	103,1	75,0
Пасажирооборот автотранспорту, млн. пас. км	1060,1	988,6	810,4

Інженерна інфраструктура

Показник	2013 р.
Протяжність мережі централізованого водопостачання, км	2657,9
Рівень зношеності мережі, %	52,7
Витік та невраховані витрати води, %	39,0
Протяжність мережі централізованого водовідведення, км	1638,1
Рівень зношеності мережі, %	79,1
Охоплення населення послугою централізованого водовідведення, %	83,5
Протяжність мереж централізованого тепlopостачання, км	3202,9

Енергетичне споживання

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Газ природний, млн. куб. м	1339,4	1151	904,8
Бензин моторний, тис. т	47,9	35,5	19,9
Вугілля кам'яне, тис. т	117,0	205,2	150,7
Газойлі (паливо дизельне), тис. т	99,2	80,1	62,1
Паливно-енергетичні ресурси			
Котельно-пічне паливо, тис. т у. п.	1614,6	1396,4	1110,5
Теплоенергія, тис. Гкал	2706,8	2241,8	1433,3
Електроенергія, млн. кВт · год.	2659,4	2909,9	2409,9

Характерні особливості та тенденції:

- ➔ У місті в 2015 р. порівняно з 2010 р. скоротився вантажооборот на 356,8 млн. т км, або на 20,0%, проте у порівнянні з 2005 р. відбулось його збільшення на 349,7 млн. т км, або на 24,5%;
- ➔ У 2015 р. порівняно з 2005 р. спостерігалось скорочення пасажирообороту на 249,7 млн. пас. км, або на 23,6%;
- ➔ У місті є розвинута транспортна інфраструктура:
 - ↪ міжнародний аеропорт «Харків» — пропускна здатність — 650 пас./год.;
 - ↪ залізничний вокзал «Харків» — один із центрів транспортної логістики України;
 - ↪ автовокзал «Харків» — вузол міжнародних маршрутів і міжрегіональних пасажирських перевезень;
 - ↪ метрополітен — другий в Україні за протяжністю ліній;
 - ↪ внутрішня авто- та електротранспортна мережа — щоденний пасажирооборот 1,4 млн. пасажирів.
- ➔ У Харкові найбільша протяжність мереж водо- і тепlopостачання серед обласних міст України;
- ➔ Мережі водопостачання і водовідведення мають великий рівень зношеності — відповідно 52,7% і 79,1%;
- ➔ Рівень охоплення населення послугою централізованого водовідведення складає 83,5%.
- ➔ У 2015 р. порівняно з 2005 р. знизилось використання енергоресурсів:
 - ↪ газу природного — на 434,6 млн. куб. м, або на 32,4%;
 - ↪ бензину моторного — на 28,0 тис. т, або на 58,5%;
 - ↪ газойлю (палива дизельного) — на 37,1 тис. т, або на 37,4%;
 - ↪ котельно-пічного палива — на 504,1 тис. т у. п., або на 31,2%;
 - ↪ теплоенергії — на 1273,5 тис. Гкал, або на 47,0%;
 - ↪ електроенергії — на 249,5 млн. кВт год., або на 9,4%.
- ➔ У той же час збільшилось використання:
 - ↪ вугілля кам'яного — на 33,7 тис. т, або на 28,8%.

Освітня інфраструктура

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Дошкільні заклади, од.	206	216	232
Чисельність дітей, тис. осіб	31,6	38,5	45,4
Загальноосвітні заклади, од.	236	236	225
Чисельність учнів, тис. осіб	131,2	107,1	119,4
ВНЗ (I–II р. а.), од.	28	23	22
Чисельність студентів, тис. осіб	24,2	18,9	15,8
Випуск студентів, тис. осіб	6,1	5,7	4,9
ВНЗ (III–IV р. а.), од.	35	35	35
Чисельність студентів, тис. осіб	246,8	223,7	156,6
Випуск студентів, тис. осіб	40,3	50,2	38,0

Інфраструктура туризму, спорту і дозвілля

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Готелі та аналогічні засоби розміщування, од./місце	85	85	83
Спеціалізовані засоби розміщення (кемпінг, турбази, гуртожитки тощо), од./місце	12	12	8
	1159	1159	709

➔ Харків — культурний центр:

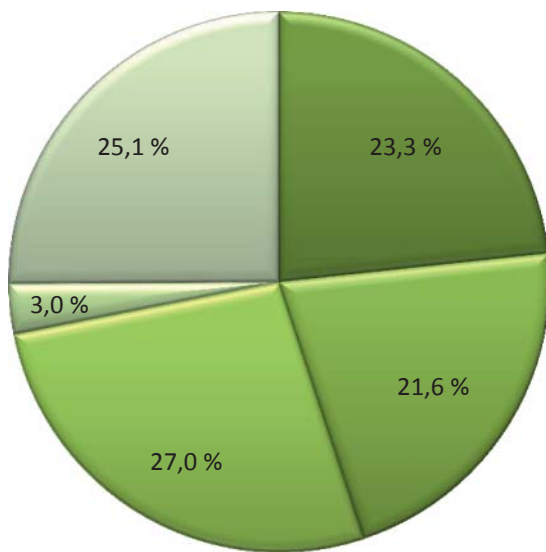
- ↳ 6 великих театрів; 84 бібліотеки; 24 школи естетичного виховання; 31 клубна установа культури; 6 парків культури і відпочинку;
- ↳ Музеї та кіноконцертні зали (зал органної і камерної музики);
- ↳ Театральні групи, театри-студії, самодіяльні театри, креативна творчість (незвичайні й гумористичні пам'ятники).

Характерні особливості та тенденції:

- ➔ У 2015 р. порівняно з 2005 р. у дошкільних закладах збільшилась чисельність дітей на 43,7% і кількість дошкільних закладів на 12,6%;
- ➔ У 2015 р. порівняно з 2010 р. зросла кількість учнів у загальноосвітніх закладах на 10,3%;
- ➔ У 2015 р. порівняно з 2005 р. скоротилась чисельність студентів ВНЗ — на 34,7% (I–II р. а.) і на 36,5% (III–IV р. а.);
- ➔ У 2015 р. порівняно з 2010 р. кількість випускників ВНЗ (III–IV р. а.) скоротилася на 12,2 тис., або на 24,3%;
- ➔ **Харків — студентська столиця:**
 - ↳ 20 університетів, 8 академій, 8 інститутів, 8 коледжів, 5 училищ, 7 технікумів;
 - ↳ 2-ге місце в Україні за кількістю студентів (11% загальної чисельності) і випускників (10%) ВНЗ;
 - ↳ До рейтингу кращих університетів світу (QS World University Rankings 2015) входять ХНУ ім. В.Н. Каразіна та НТУ «ХПІ».
- ➔ **Харків — туристичний центр:**
 - ↳ В 2015 р., в порівнянні з 2012 р., знизилась кількість готелів та аналогічних засобів розміщення на 2 од., спеціалізованих засобів розміщення на 4 од.;
 - ↳ 7 чудес Харкова: Благовіщенський собор (1888–1901 рр.); Покровський собор (1689 р.); Успенський собор (1783 р.); Держпром (1925–1928 рр.); пам'ятник Тарасові Шевченку (1935 р.); фонтан «Дзеркальний струмінь» (1947 р.); житловий будинок зі шпилем (1950 р.);
 - ↳ Одна з найбільших площ Європи — площа Свободи (близько 12 га, 6-те місце в Європі, 12-те місце у світі);
 - ↳ Найбільший парк розваг в Україні та СНД — ЦПКіВ ім. М. Горького (1893 р.);
 - ↳ Мала Південна залізниця (1940 р.), аквапарк «Джунглі» (2007 р.), дельфінарій «Немо» (2009 р.).
- ➔ **Харків — спортивний центр:**
 - ↳ Щорічні марафонські забіги і вело-марафони;
 - ↳ Спортивні комплекси для заняття багатьма видами спорту, проведення спортивних змагань на вищому світовому та європейському рівні.

Економіка і підприємництво

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Кількість підприємств, тис.	н/д	18,1	19,4*
Обсяг реалізованої пром. продукції, млрд. грн.	11,0	26,7	52,9
Капітальні інвестиції, млрд. грн.	н/д	5,9	6,6
Обсяг реалізованих послуг (у ринкових цінах), млрд. грн.	4,8	10,2	15,6*

- Товари проміжного споживання
- Інвестиційні товари
- Споживчі товари короткострокового використання
- Споживчі товари тривалого використання
- Енергія

Структура реалізованої продукції м. Харкова, % до загального обсягу

Характерні особливості та тенденції:

- ➔ Харків — великий промисловий центр України: 19,4 тис. підприємств з обсягом реалізованої промислової продукції 52,9 млрд. грн.;
- ➔ Основу виробничого потенціалу міста складають підприємства високотехнологічних галузей: енергомашинобудування, електротехнічної промисловості, транспортного і сільськогосподарського машинобудування, приладобудування, радіоелектроніки, авіакосмічної промисловості;
- ➔ Обсяг освоєних (використаних) капітальних інвестицій у 2015 р. склав 6,6 млрд. грн. і збільшився порівняно з 2010 р. на 0,7 млрд. грн., або на 11,9%.
- ➔ У структурі обсягів реалізованої промислової продукції Харкова переважають товари проміжного споживання (сировина) — 23,3% та короткострокового використання (харчова, побутова промисловість) — 27,0%. Частка споживчих товарів тривалого використання (машинобудування) складає лише 3%.
- ➔ **Провідними підприємствами міста є:**
 - ✦ **У галузі машинобудування:** ВАТ «Турбоатом»; ДП Завод «Електроважмаш»; ПАТ «ФЕД»; ПАТ «Завод «Південкабель»; ДП «Завод ім. В.О. Малишева»; ПАТ «Харківський підшипниковий завод»; ПАТ «ХМБЗ «Світло шахтаря».
 - ✦ **У харчовій промисловості:** Корпорація «Бісквіт-Шоколад»; ПрАТ «Хладопром»; ДП «ХЗШВ»; ТОВ «Харківський м'ясокомбінат»; ТОВ «Салтівський м'ясокомбінат».
 - ✦ **У галузі охорони здоров'я:** ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я»; ВАТ «Харківське фармацевтичне підприємство «Здоров'я народу»; ЗАТ «Стома»; ПАТ «Фармстандарт-Біолік».

Харків інноваційний

Показник	2003 р.	2010 р.	2015 р.
Інноваційно активні підприємства, од.	83	114	88
Питома вага в загальній кількості пром. підприємств, %	21,5	20,1	31,4
Упровадження нових технол. процесів, од.	159	840	166
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млрд. грн.	0,7	1,4	2,7
Питома вага в загальному обсязі реалізованої пром. продукції, %	8,6	5,1	5,4

Харків торговий

Показник	2005 р.	2010 р.	2014 р.
Мережа роздрібною торгівлі, тис. од.	2,2	2,5	2,7
Роздрібний товарообіг, млрд. грн.	5,9	15,8	26,4
Оптовий товарообіг, млрд. грн.	20,6	35,2	31,3

Харків інвестиційний

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Прямі іноземні інвестиції в економіку міста, млрд. дол. США	0,4	2,4	1,3
Темп зростання (зниження) прямих іноземних інвестицій, у % до початку року	117,8	135,3	93,0
Прямі іноземні інвестиції на 1 жителя, тис. дол. США	0,2	1,7	0,9

Характерні особливості та тенденції:

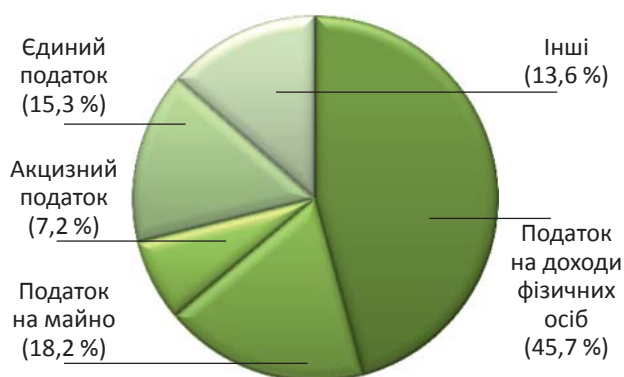
- ➔ У місті в 2015 р. налічувалося 88 інноваційно активних підприємств, питома вага яких складала 31,4% в загальній кількості промислових підприємств;
- ➔ Обсяг реалізованої інноваційної продукції підприємствами міста в 2015 р. становить 2,7 млрд. грн., або 5,4% в загальному обсязі реалізованої промислової продукції;
- ➔ У місті працюють:
 - ↪ 17,9 тис. фахівців наукових організацій;
 - ↪ 628 докторів наук;
 - ↪ 2428 кандидатів наук;
- ➔ Харків займає друге місце в Україні за кількістю наукових і науково-технологічних організацій (162 од.).
- ➔ Мережа роздрібною торгівлі міста у 2014 р. складала 2,7 тис. од., роздрібний товарообіг становив 26,4 млрд. грн.;
- ➔ Оптовий товарообіг у місті в 2014 р. склав 31,3 млрд. грн.;
- ➔ На території міста працює ТЦ «Барабашово» (площа більше 75 га) — найбільший торговий центр в Україні і Східній Європі, 14-те місце в рейтингу найбільших ринків світу.
- ➔ Прямі іноземні інвестиції в економіку міста в 2015 р. склали 1,3 млрд. дол. США, що в 3,3 рази більше, ніж у 2005 р., порівняно з 2010 р. сума іноземних інвестицій скоротилася на 45,8%;
- ➔ Найбільше прямих іноземних інвестицій в економіку міста вклали підприємства таких країн, як Франція — 61,3%; Кіпр — 17,1%; Великобританія — 8,1%; Росія — 2,2%; Польща — 1,5%;
- ➔ Галузева структура прямих іноземних інвестицій в економіку міста має вигляд:
 - ↪ фінансова і страхова діяльність — 72,9%;
 - ↪ операції з нерухомим майном — 7,2%;
 - ↪ промисловість — 7,2%;
 - ↪ інші галузі — 12,6%.

Екологічний стан

Показник	2005 р.	2010 р.	2015 р.
Використання свіжої води, млн. куб. м	161,4	147,9	132,1
Обсяг оборотної та послідовно використаної води, млн. куб. м	143,4	134,4	87,3
Викиди забруд. речовин в атм. повітря, тис. т	89,1	68,9	49,4
Викиди забруд. речовин на 1 особу, кг	60,9	47,6	34,1

Бюджет Харкова

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Доходи міського бюджету всього, млн. грн.	4764,5	5197,8	7863,3
Власні надходження, млн. грн.	3443,3	3545,8	4345,8
Трансферти, млн. грн.	1321,2	1652,0	3517,5
Питома вага в доходах, %	27,7	31,8	44,7
Бюджетна забезпеченість (без трансфертів) на 1 особу, тис. грн.	2,37	2,44	2,99
Видатки міського бюджету всього, млн. грн.	4589,5	5526,1	7573,3
Видатки на 1 особу, тис. грн.	3,16	3,80	5,22

Питома вага окремих податкових надходжень у структурі власних доходів міста

Характерні особливості та тенденції:

- ➔ У місті в 2015 р., у порівнянні з 2005 р., використання свіжої води зменшились на 18,2%;
 - ➔ Обсяги оборотної та послідовно використаної води в 2015 р., у порівнянні з 2005 р., скоротилися на 39,1%;
 - ➔ Обсяги викидів забруднюючих речовин в 2015 р., у порівнянні з 2005 р., знизилися на 44,6%.
-
- ➔ Доходи місцевого бюджету в 2015 р. порівняно з 2013 р. збільшилися на 3,1 млрд. грн., або на 65%;
 - ➔ У структурі доходів міста зростає частка трансфертів і скорочується частка власних надходжень;
 - ➔ Найбільша питома вага окремих податкових надходжень у власних доходах міста у 2015 р. така:
 - ☞ податок на доходи фізичних осіб — 45,7%;
 - ☞ податок на майно — 18,2%;
 - ☞ єдиний податок — 15,3%;
 - ☞ акцизний податок — 7,2%.
 - ➔ Структура основних статей видатків бюджету міста у 2015 р. така:
 - ☞ соціальний захист і забезпечення — 22,3%;
 - ☞ ЖКГ — 20,6%;
 - ☞ освіта — 19,5%;
 - ☞ охорона здоров'я — 15,5%;
 - ☞ культура і мистецтво — 3,5%;
 - ☞ фізична культура і спорт — 1,2%;
 - ☞ інші видатки — 17,4%.
 - ➔ У структурі видатків у 2015 р. порівняно з 2013 р. збільшилась частка на ЖКГ — на 7,1%, у тому числі на проведення робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг — на 3,0%, будівництвом і реконструкцією об'єктів соціально-культурного та комунального призначення — на 2,4%;
 - ➔ У той же час зменшилась частка на соціально-культурну сферу: освіту — на 6,4%, охорону здоров'я — на 3,7%, соціальний захист і забезпечення — на 1,9%.

1.3. Позичування міста в регіональному, національному та міжнародному масштабах

Питома вага м. Харкова в Харківській області, %

Позиція Харкова в регіоні:

- ↪ займає 1,1% території області;
- ↪ проживає 53,2% населення;
- ↪ працює 67,6% населення;
- ↪ навчається 94,8% студентів;
- ↪ реалізується 54,7% промислової і 85,4% інноваційної продукції;
- ↪ здійснюється 70,4% оптових і 82,4% роздрібних торгових операцій;
- ↪ експортується 77,3% та імпортується 59,8% товарів;
- ↪ проводиться більше 50% автотранспортних перевезень;
- ↪ надається 90,3% послуг;
- ↪ експортується 77,3% та імпортується 59,8% товарів.

Соціально-економічні показники найбільших обласних центрів України

Показник	Обласні центри				
	Одеса	Дніпро	Львів	Запоріжжя	Харків
Територія, кв. км	162,4	405	180	331	350
Наявне населення, млн. осіб	1010,8	986,3	758,4	756,9	1449,7
Обсяг реалізованої промислової продукції всього, млрд. грн.	16,9	82,4	24,3	95,2	52,9
Роздрібний товарообіг всього (2014 р.), млрд. грн.	33,7	21,7	14,1	12,7	26,4
Вантажооборот автотранспорту (2014 р.), млрд. т км	0,5	0,9	1,1	0,4	1,4
Прийнято в експлуатацію житла, тис. кв. м	371,6	161,5	571,8	58,9	245,5
Обсяг реалізованих послуг всього (2014 р.), млрд. грн.	18,0	15,2	10,6	4,3	15,6
Підприємства, які виконують НДР (2014 р.), од.	51	57	72	23	151
Чисельність вчених (2014 р.), тис. осіб	2,1	8,2	3,2	3,8	11,9
Капітальні інвестиції всього, млрд. грн.	5,1	7,0	5,9	4,8	6,6
Прямі іноземні інвестиції в економіку міста всього, млрд. дол. США	0,6	1,7	0,8	0,9	1,3
Середньомісячна заробітна плата, тис. грн.	4,1	4,3	4,0	4,5	3,8
ВНЗ (I–IV р. а., 2014 р.), од.	39	52	43	17	56

Позиція Харкова серед найбільших обласних центрів України:

Серед найбільших обласних міст України Харків займає лідируючі позиції за такими основними показниками соціально-економічного розвитку:

- ↪ перше місце за чисельністю населення;
- ↪ найбільша кількість вищих навчальних закладів;
- ↪ найбільша кількість підприємств, що виконують науково-дослідні розробки, і найбільша чисельність вчених;

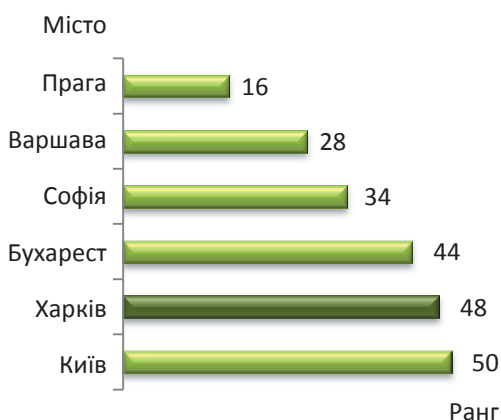
- ↪ лідер за обсягом вантажообороту;
- ↪ друге місце за обсягом капітальних та іноземних інвестицій;
- ↪ друге місце за обсягом роздрібної торгівлі й обсягом реалізованих послуг;
- ↪ третє місце за обсягом реалізованої промислової продукції й обсягом прийнятого в експлуатацію житла.

Загальний рейтинг міст України за оцінкою рівня якості життя у 2016р. (СГ Рейтинг, International Republican Institute)

Рейтинг найбільших міст Європи за чисельністю населення

Рейтинг міст Європи за індексом якості життя за 1 півріччя 2016 р. (компанія Numbeo)

Позиція Харкова в рейтингах серед міст України:

За результатами муніципального дослідження рівня якості життя 22 міст України в 2016 р., проведеного СГ Рейтинг спільно з International Republican Institute, Харків займає:

- ↪ 2-ге місце — за загальною оцінкою рівня якості життя;
- ↪ місто перебуває в п'ятірці лідерів за 14 із 21 критерію оцінки міської економіки і благоустрою території;
- ✓ 1-ше місце — за рівнем оцінки торгівлі, опалення, збору сміття, каналізації, зеленої зони, вуличного освітлення;
- ✓ 2-ге місце — транспорт, забезпечення водою, територія біля будинків;
- ✓ 3-тє місце — спорт і культура;
- ✓ 4-те місце — дороги і екологія;
- ✓ 5-те місце — за рівнем медичних послуг.

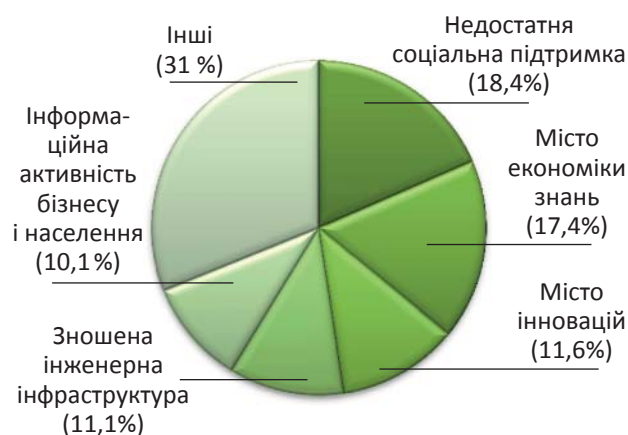
Позиція Харкова в рейтингах серед міст Європи:

- ↪ 17-те місце із 35 міст-мільонерів Європи;
- ↪ 31-ше місце серед 40 міст з площею більше 100 кв. км;
- ↪ 48-ме місце займає Харків за результатами онлайн-дослідження міст Європи за індексом якості життя, що проводиться компанією Numbeo.
- ↪ Найбільш проблемними серед напрямів оцінювання для Харкова є:
 - ✓ рівень купівельної спроможності населення (50-те місце);
 - ✓ охорони здоров'я (50);
 - ✓ вартості життя (50);
 - ✓ безпеки (47);
 - ✓ співвідношення вартості нерухомості до доходів (48).

1.4. Визначення соціально-економічних проблем і точок зростання міста його громадою

Структура опитування зацікавлених у розвитку міста сторін

Частота згадування респондентами проблем або точок економічного зростання міста

- ➔ У ході підготовки стратегії в опитуванні прийняли участь представники таких зацікавлених сторін: громадянське суспільство (35%), бізнес-спільнота (25%), науково-освітня спільнота (29%), місцева влада і робоча група (11%).
- ➔ Респондентам було задане питання про проблеми та можливості зростання міста.
- ➔ У результаті анкетування були визначені такі найбільші проблеми міста: недостатня соціальна підтримка населення (18,4%), стан інженерної інфраструктури (11,1%).
- ➔ До інших проблем міста були віднесені:
 - ✓ незадовільний екологічний стан (6,3%);
 - ✓ недостатньо безпечне та комфортне проживання (4%);
 - ✓ нездоровий спосіб життя (3,9%);
 - ✓ недосконале муніципальне самоврядування (3,4%);
 - ✓ відсутність енергоефективного та енергозберігаючого користування (2,4%);
 - ✓ недосконала архітектурна забудова (1,9%);
 - ✓ недостатня інвестиційна привабливість (2,9%);
 - ✓ не завжди ефективна муніципальна бюджетна політика (1,9%);
 - ✓ складність адміністративних послуг (1,9%);
 - ✓ зарегульованість бізнесу (2,4%).
- ➔ До точок економічного зростання респонденти віднесли позиціонування міста як міста економіки знань (17,4%), інноваційну (11,6%) та інформаційну (10,1%) активність населення і бізнесу.

Х а р и з м а т и ч н и й
А к т и в н и й
Р і ш у ч и й
К р е а т и в н и й
І н т е л е к т у а л ь н и й
В і д п о в і д а л ь н и й

Розділ II
ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНИХ РИЗИКІВ
І ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ МІСТ
МАЙБУТНЬОГО

2.1. Глобальні виклики і тенденції розвитку світової економіки

Починаючи з кінця 60-х років XX століття вчені і міжнародні організації, включаючи ООН, стали ставити перед світовим співтовариством питання про існування глобальних проблем у суспільстві.

Узагальнюючи результати останніх досліджень найбільш впливових організацій з цього питання: «Глобальні ризики та тренди 2016» (Всесвітній економічний форум), «Глобальні тренди 2030, чи спроможна Європа відповісти на виклики» (Європейська система аналізу стратегії та політики), «Глобальна Європа 2050» (Європейська комісія), — можна виділити глобальні

виклики, які більшою або меншою мірою стосуються різних країн світу, включаючи Україну. Протягом останніх 35 років під егідою ООН відбулася низка конференцій та самітів, присвячених глобальним проблемам суспільства.

Результатом роботи конференцій та самітів ООН стали рекомендації для країн світу, які отримали практичне втілення в Декларації тисячоліття та інших документах.

Ціла низка міжнародних організацій постійно досліджує глобальні проблеми суспільства і оцінює силу їх впливу і вірогідність настання.

Глобальні проблеми людства, які стосуються України

Економічна сфера життя суспільства	
Природно-ресурсна група проблем	Вичерпання запасів низки видів сировини і палива Подорожчання видобутку та використання сировини і палива
Науково-технологічна група проблем	Зміна технологічного укладу Прискорення науково-технічного процесу
Гео-економічна група проблем	Глобалізація економіки і створення інтеграційних об'єднань Зміна міжнародного поділу праці внаслідок інтернаціоналізації Зростання фінансової нестійкості світової глобальної економіки
Соціальна сфера життя суспільства	
Демографічна група проблем	Депопуляція населення Старіння населення Міграція населення
Дохідна група проблем	Поляризація доходів населення всередині країн Зростання нерівності міст між багатими та бідними країнами
Геополітична сфера життя суспільства	
Зміна моделі світоустрою	
Виникнення нових центрів сил та загострення їх протидії	
Міжнародний тероризм	
Культурна сфера життя суспільства	
Стандартизація цінностей на західний зразок	
Деградація духовного відтворення	
Зростання організованої злочинності	
Екологічна сфера життя суспільства	
Зміна клімату та глобальне потепління	
Вичерпання ресурсів прісної води	
Утилізація та переробка відходів	
Скорочення біологічного різноманіття видів	
Скорочення багатих лісових масивів	
Скорочення площі родючих земель	
Забруднення атмосфери	

Провідні міжнародні організації прогнозують у найближчі 2 роки повільне зростання світової економіки:

Прогнози міжнародних організацій щодо динаміки зростання світової економіки в 2017–2018 роках, %

В Європейському Союзі, у порівнянні зі світом у цілому, передбачається більш повільне зростання економіки:

Прогнози міжнародних організацій щодо динаміки зростання економіки ЄС в 2017–2018 роках, %

2.2. Прогноз ризиків і тенденції розвитку економіки України

Економіка України, як і будь-якої іншої країни світу, піддається як глобальним ризикам, так і специфічним безпосередньо до неї.

Консенсус-прогнозом, який здійснюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, на 2016–2017 рр. визначено такі найбільш впливові і вірогідні зовнішні ризики:

Інтегральна оцінка зовнішніх ризиків України на 2016–2017 рр., бали

Зовнішні ризики / явища	2016 рік			2017 рік		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу	12	4	3	11	3	3
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	12	4	3	10	3	3
Повільне відновлення розвитку світової економіки та збереження низьких цін на світових сировинних ринках	10	3	3	10	3	3
Згорання іноземними компаніями інвестиційних планів або перенесення термінів їх реалізації на майбутній період у зв'язку з макроекономічною невизначеністю	10	3	3	9	3	3
Ескалація українсько-російського конфлікту	9	2	4	8	2	4
Звуження зовнішніх ринків збуту через високу конкуренцію	8	3	3	9	3	3
Впровадження санкцій з боку РФ до України	8	3	3	6	3	2
Надходження незначних обсягів донорської допомоги	8	3	2	7	3	2
Впровадження торговельних обмежень з боку України до РФ	6	3	2	5	2	2

Цим же консенсус-прогнозом на 2017 рік визначено такі найбільш впливові і вірогідні внутрішні ризики:

Інтегральна оцінка внутрішніх ризиків України на 2016–2017 рр., бали

Внутрішні ризики / явища	2016 рік			2017 рік		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Недостатньо швидке проведення реформ	13	4	3	11	3	3
Збереження низької кредитної активності комерційних банків	10	3	3	9	3	3
Поширення неплатоспроможності реального сектора економіки	10	3	3	9	3	3
Збереження адміністративних заходів на валютному ринку	9	3	3	7	3	3
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших фондах державного соціального страхування	9	3	3	10	3	3
Посилення девальваційних тенденцій на валютному ринку	9	3	3	8	3	3
Дефіцит енергетичних ресурсів у країні (у т. ч. вугілля)	9	3	3	7	2	3
Нарощування негативних інфляційних очікувань населення	8	3	3	7	2	3
Соціальне протистояння	6	2	3	8	2	3
Поширення конкуренції на внутрішньому ринку через збільшення імпорту з ЄС	6	2	2	6	2	2
Зростання дефіциту НАК «Нафтогаз України»	5	2	3	5	2	2
Отримання низького врожаю зернових культур	4	1	3	6	2	3

Незважаючи на наявність суттєвих зовнішніх і внутрішніх ризиків, прогнози державних органів влади країни і міжнародних організацій для економіки України на період до 2020 року передбачаються з відносно незначним зростанням.

Прогнозування динаміки ВВП України державними органами влади країни і міжнародними організаціями на 2016–2020 роки, %

2.3. Світові форсайт-прогнози тенденцій розвитку міст майбутнього

В Європейському Союзі місто вважається драйвером розумного (розвиток економіки, заснованої на знаннях та інноваціях), сталого (сприяння більш ефективному використанню ресурсів, екологічно чистий і конкурентоспроможній економіці) та інклюзивного (сприяння високому рівню зайнятості, що забезпечує економічну, соціальну та територіальну згуртованість) розвитку. Завдяки високій щільності населення в містах зосереджено значний потенціал креативності та інновацій, енергозбереження, екологічності, соціокультурного різноманіття.

У країнах ЄС існує загальне бачення міста майбутнього, яке є:

- ↪ місцем передового соціального прогресу з високим ступенем соціальної згуртованості, соціальної збалансованості, а також безперешкодного доступу для всіх верств населення до соціальних, оздоровчих та освітніх послуг;
- ↪ платформою для демократії, культурного діалогу і розмаїття;
- ↪ місцем зеленого, екологічного та відновленого навколишнього середовища;
- ↪ місцем тяжіння і двигуном економічного зростання.

Європейське місто майбутнього об'єднує три ключові концепції:

«**розумного міста**» (smart city) — низьковуглецеві і безвідходні міста з розумними інформаційними потоками;

«**зеленого міста**» (green city) — екологічно чисті, кліматично пружні і компактні міста;

«**інклюзивного міста**» (inclusive city) — підтримка фізичної та економічної регенерації міського населення для подолання бідності та побудови справедливого суспільства.

Наразі домінуючою є концепція «розумного міста», тоді як інші вважаються складовими першою.

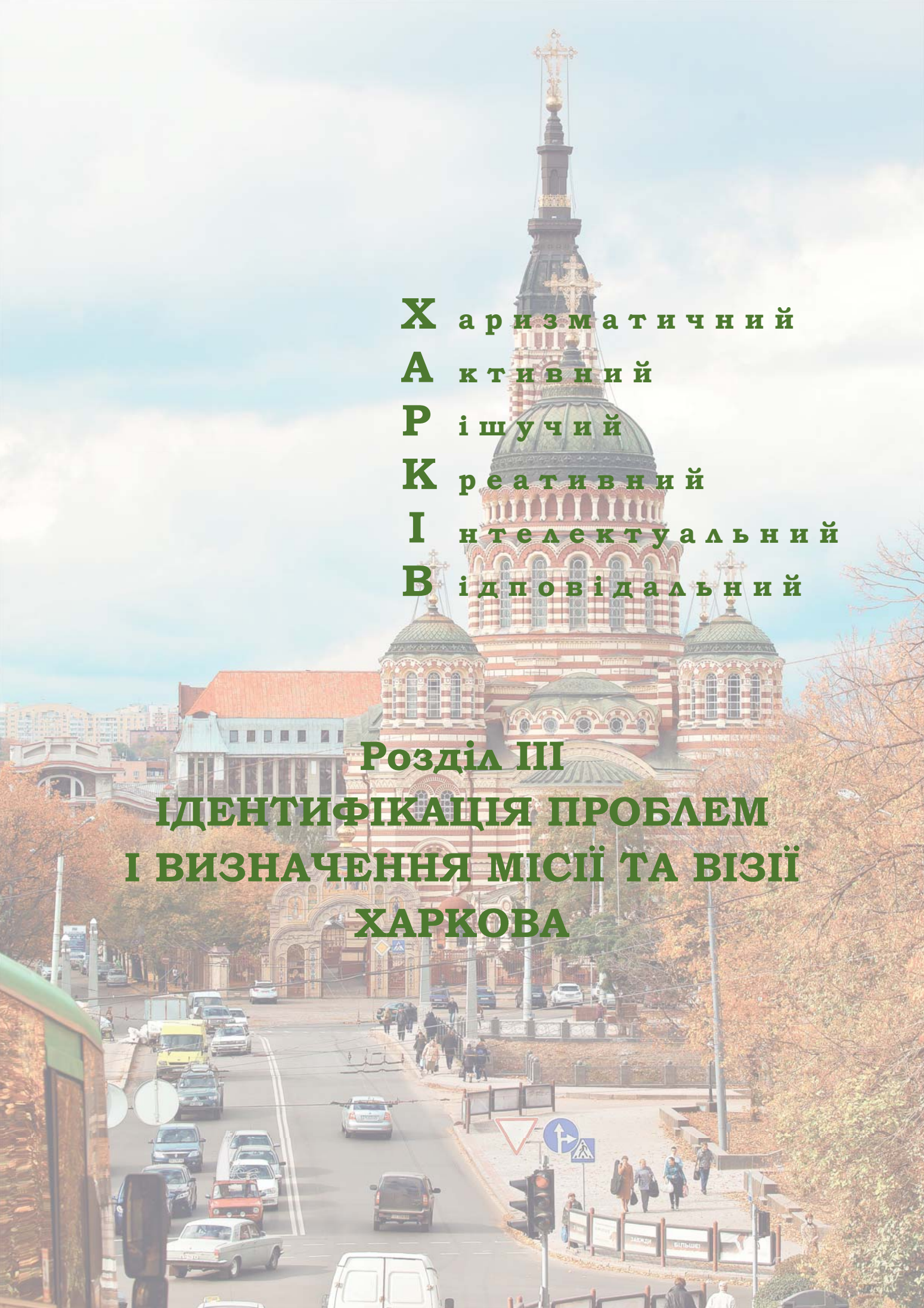
Основи форсайт-прогнозування розвитку більшості європейських міст майбутнього закладені в ініціативи Європейського інноваційного партнерства розумних міст і громад, яке об'єднує міста, промисловості і громадян та сприяє поліпшенню міського життя за рахунок більш інтегрованих рішень.

Згідно зі Стратегічними і Операційними планами партнерства, стратегічними пріоритетами та операційними цілями трансформації європейських міст є такі:

Стратегічні пріоритети та операційні цілі трансформації європейських міст згідно зі Стратегічними та Операційними планами Європейського інноваційного партнерства

Стратегічний пріоритет	Операційні цілі
<i>Стала міська мобільність</i> передбачає істотні зміни в транспортних системах Європи, а також у мобільній поведінці населення та підприємств у міських районах	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Покращена інтеграція і управління колективним міським транспортом для безперешкодної мультимодальної мобільності (від дверей до дверей) 1.2. Електрифікація громадського транспорту 1.3. Чиста, ефективна міська логістика та розподілення вантажів 1.4. Інтелектуалізація систем міського транспорту 1.5. Сприяння сталому і комплексному плануванню мобільності 1.6. Сприяння використанню екологічно чистих транспортних засобів
<i>Поліпшення будівель та розвиток районів</i> — скорочення споживання енергії, впливу на навколишнє середовище і викидів вуглекислого газу; поєднує конкурентні галузі для робочих місць і зростання, в той же час забезпечує суспільний і соціальний розвиток та добробут громадян	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Розробка масштабованого проектування і багатокритеріального набору інструментів, які підтримують інтеграцію існуючих і нових будівель 2.2. Розробка систем / інструментів аудиту для існуючих, а також нових будівель і районів для сертифікації викидів CO₂, використання енергії, газу, води тощо 2.3. Широкомасштабна реконструкція зеленої мережі міських районів для підвищення їх енергоефективності 2.4. Широкомасштабне розгортання нових районів і будівель з нульовим використанням енергії 2.5. Розробка і впровадження розумних матеріалів і рішень для освітлення, опалення, охолодження та електричних систем у громадських та приватних приміщеннях, а також інфраструктури електротранспорту 2.6. Розвиток і налагодження енергетичного менеджменту міста, регіону і системи торгівлі енергією
<i>Інтегрована інфраструктура міста</i> — підключення об'єктів інфраструктури з метою підвищення ефективності та сталості розвитку міст	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Скорочення витрат на споживання енергії і технічне обслуговування за рахунок реалізації, наприклад, ефективного тривалого освітлення, зондування руху; сонячної енергії. Багатоцільове використання ліхтарних стовпів 3.2. Об'єднання і управління декількома джерелами даних; забезпечення взаємодії даних протоколів між міськими доменами 3.3. Синергія між розумними енергомережами та інфраструктурою широкосмугового зв'язку 3.4. Інтегрована розумна енергомережа (відновлювані джерела енергії + зберігання енергії + теплові насоси + споживання енергії) 3.5. Розгортання систем мобільних ІКТ з метою керування транспортними потоками 3.6. Використання в режимі реального часу мультимодальної інформації, що дозволяє персоналізувати поїздки, а також поліпшити якість обслуговування клієнтів 3.7. Підключення інфраструктури, людей і пристроїв, а також датчиків для вирішення проблем заторів та паркування 3.8. Створення хмарних гнучких виробничих процесів між людьми (і їх пристроїв), які підтримують обмін таксі і автомобілями і пропонують переважне використання дороги 3.9. Використання тепла, що є відходами технологічних галузей + дистанційне опалення інфраструктури + локальна система когенерації для зниження викидів CO₂ і економії енергії 3.10. Підключення ключових джерел інформації з системами моніторингу міста (датчики, люди інфраструктура) для забезпечення життєво важливих потреб (транспорт, енергетика, вода і зв'язок), щоб побудувати стале місто до інцидентів і кризи 3.11. Введення датчиків на бункерах дозволяє містам спілкуватися в рамках системи збору відходів, оптимізації маршрутизації руху вантажівок, зводячи до мінімуму споживання енергії і затори

Х аризматичний
А ктивний
Р ішучий
К реативний
І нтелектуальний
В ідповідальний

Розділ III
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ
І ВИЗНАЧЕННЯ МІСІЇ ТА ВІЗІЇ
ХАРКОВА

3.1. SWOT-аналіз: ідентифікація загальних проблем і конкурентних переваг міста

SWOT-аналіз здійснювався групою експертів, виходячи з аналізу соціально-економічного стану та розвитку Харкова, позиціонування його в різних масштабах (розділ I), дослідження глобальних викликів і прогнозування національних

ризиків, тенденцій розвитку для міст майбутнього (розділ II), а також виявлення проблем та точок зростання міста, які відзначили його громадяни та експерти (Додаток А). SWOT-аналіз Харкова має такий вигляд:

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
I. Природно-ресурсний потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Сприятливі природні та кліматичні умови ▪ Достатня наявність покладів природного газу в регіоні ▪ Найбільше родовище бурого вугілля в Європі 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатня забезпеченість якісною питною водою
II. Економічний потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наявність потужного промислового сектора з багатогалузевою структурою переробного виробництва третього-четвертого технологічних укладів ▪ Наявність вільних виробничих і торговельних площ ▪ Наявність логістичних центрів й найбільшого у Східній Європі промислово-речового ринку ▪ Розвинута IT-галузь 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Високий рівень фізичного та морального зносу виробничих фондів ▪ Низький рівень використання виробничих фондів у промисловості ▪ Застарілі затратні технології на багатьох підприємствах ▪ Низька експортна орієнтованість місцевої економіки ▪ Недостатній розвиток малого та середнього бізнесу в сфері матеріального виробництва ▪ Слабкі коопераційні та кластерні зв'язки підприємств малого і великого бізнесу ▪ Непрацюючі або збиткові великі державні підприємства
III. Науково-технічний та інноваційний потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Розвинута освітня сфера, яка входить до 10 найбільших студентських центрів Європи ▪ Значний науковий потенціал (проектні установи, науково-дослідні організації) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатній рівень інноваційної активності підприємств ▪ Відсутність ефективної координації взаємодії науки, бізнесу та освіти ▪ Нерозвинута інноваційна інфраструктура
IV. Інвестиційний потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Високий міжнародний імідж міста 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Низький рівень інвестицій у місцеву економіку ▪ Відсутність якісно підготовлених інвестиційних продуктів (земельних ділянок, об'єктів нерухомості) ▪ Несформована база інвестиційних пропозицій
V. Людський і трудовий потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Високий освітній рівень населення ▪ 2-ге в Україні та 17-те в Європі місце за чисельністю населення ▪ Збільшення трудового потенціалу за рахунок припливу внутрішньо-переміщених осіб 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Неухильне скорочення чисельності населення та його старіння ▪ Порушення пропорцій між попитом та пропозицією робочої сили
VI. Стан навколишнього природного середовища	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення обсягів викидів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Збільшення обсягів викидів у атмосферне повітря від пересувних джерел ▪ Забрудненість твердими побутовими відходами і відсутність сучасних сміттєпереробних підприємств
VII. Транспортна інфраструктура	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Головний вузловий центр залізничного сполучення Східної України, який зв'язує 6 суміжних областей ▪ Розвинута міська електротранспортна система ▪ Наявність метрополітену, який займає 75-те місце у світі ▪ Через місто проходить автомагістраль Київ–Харків–Довжанський ▪ Наявність нового міжнародного аеропорту 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Значне зменшення обсягів перевезень залізничним транспортом через анексію Криму та проведення АТО в Донецькій і Луганській областях

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
VIII. Житлово-комунальне господарство	
<ul style="list-style-type: none"> Розвинута інфраструктура електро-, газо-, водо-, тепlopостачання Масштаби житлового фонду 	<ul style="list-style-type: none"> Високий фізичний знос очисних і каналізаційних споруд, мереж централізованого тепло- та водопостачання Високий рівень фізичного та морального зносу житлового фонду
IX. Громадянське суспільство	
<ul style="list-style-type: none"> Наявність відносно великої кількості громадських організацій 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатня соціальна активність населення Недостатньо активне співробітництво громадських організацій з міською владою у вирішенні проблем міста
X. Муніципальне управління	
<ul style="list-style-type: none"> Наявність офіційних сайтів органів місцевого самоврядування ProZorro — електронна система публічних закупівель Єдине вікно і центри надання адміністративних послуг 	<ul style="list-style-type: none"> Неповна інформатизація документообігу в місцевій раді
XI. Просторово-економічний потенціал	
<ul style="list-style-type: none"> Наявність генерального плану міста 	<ul style="list-style-type: none"> Невідповідність містобудівної документації сучасним європейським стандартам
XII. Соціально-культурна сфера	
<ul style="list-style-type: none"> Розвинута соціальна інфраструктура Розвинута спортивно-оздоровча інфраструктура Лідер в Україні у забезпеченні доступності міського середовища для людей з особливими потребами Широка мережа культурних закладів національного рівня 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатнє задоволення потреб вразливих соціальних груп Нерозвиненість ринку соціальних послуг Незабезпеченість повної зайнятості населення
Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
I. Політичні фактори	
<ul style="list-style-type: none"> Політична підтримка ЄС, США, Канади та інших країн світу 	<ul style="list-style-type: none"> Військовий конфлікт на сході країни і можлива подальша ескалація конфлікту з Росією Недостатній рівень політичної стабільності в країні Корупція, що спричиняє неефективне та непрозоре використання бюджетних коштів
II. Економічні фактори	
<ul style="list-style-type: none"> Угода про Асоціацію з ЄС Членство України в СОТ 	<ul style="list-style-type: none"> Нестабільна грошово-кредитна політика Низька купівельна спроможність населення Недосконала державна дерегуляторна політика
III. Соціальні фактори	
<ul style="list-style-type: none"> Підвищення ролі людського фактора в економіці Географічна мобільність (впровадження безвізового режиму) Отримання грантів на розвиток людського потенціалу 	<ul style="list-style-type: none"> Низький рівень соціального захисту широкого кола верств населення Зростання соціального розшарування населення Достатньо високий рівень прихованого безробіття
IV. Технологічні фактори	
<ul style="list-style-type: none"> Перехід провідних країн світу до четвертої технологічної революції «Індустрія 4.0» 	<ul style="list-style-type: none"> Обмеження з боку провідних інноваційних країн світу на трансфер новітніх технологій у країни, що розвиваються

3.2. Визначення місії та візії міста

Структура компонентного складу визначення місії Харкова громадянами і експертами

Проведене у ході підготовки стратегії анкетне опитування дозволило визначити частоту згадувань респондентами компонентів, які складають сутність місії міста Харкова: інноваційне (15%), комфортне (12%), креативне (11%), бізнесове (10%) та інші.

Ґрунтуючись на точці зору громадян і експертів, а також враховуючи результат SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми міста і його конкурентні переваги, місія Харкова визначається таким чином:

Місія міста — бути точкою інноваційно-креативного зростання національної економіки з комфортними умовами проживання освіченого і здорового населення.

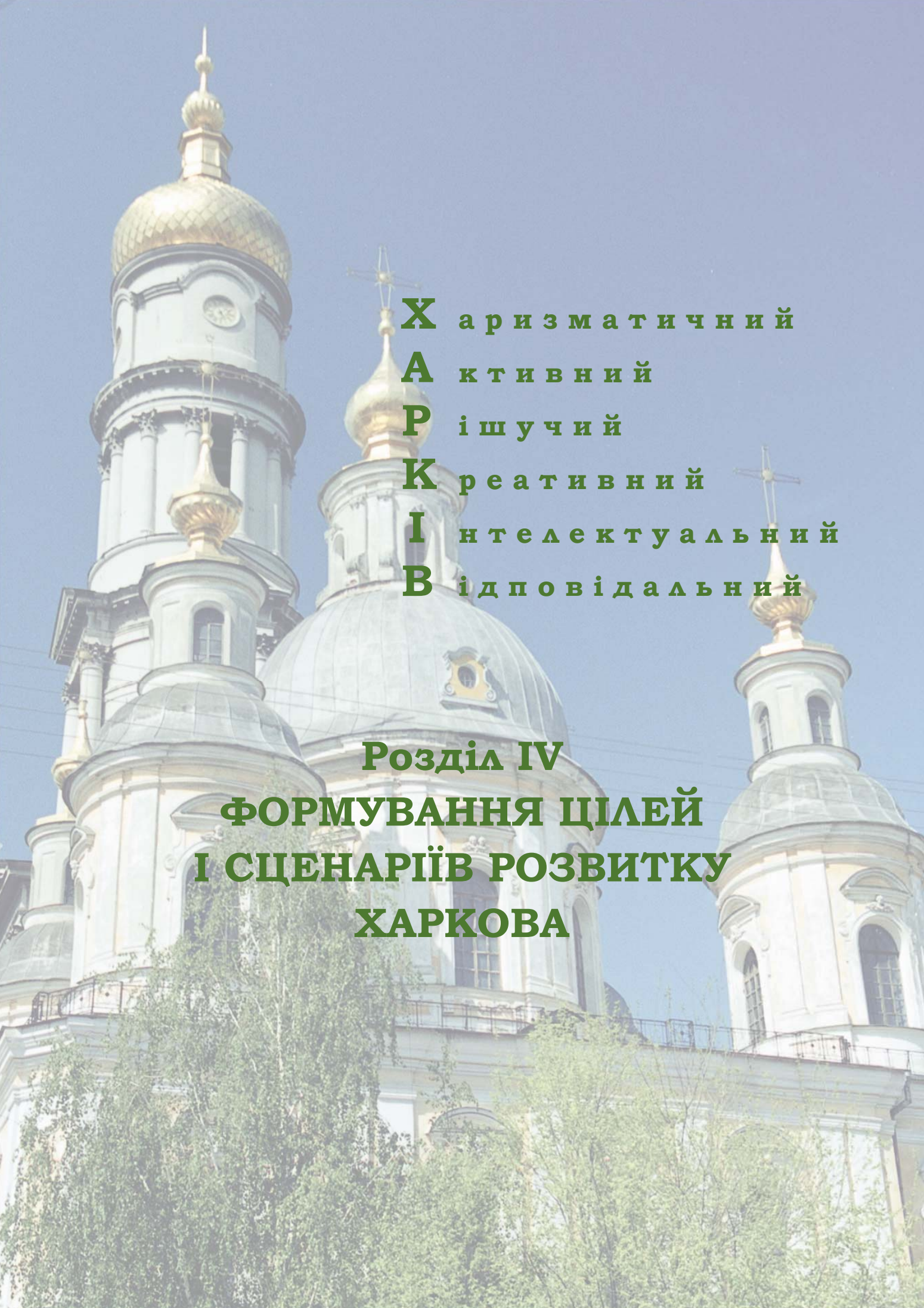

Структура компонентного складу визначення візії Харкова громадянами і експертами

Анкетне опитування громадян і експертів щодо сутності візії міста Харкова відокремило компоненти, які її складають: європейське (16%), наукове (14%), екологічно чисте (13%), безпечне (10%) та інші.

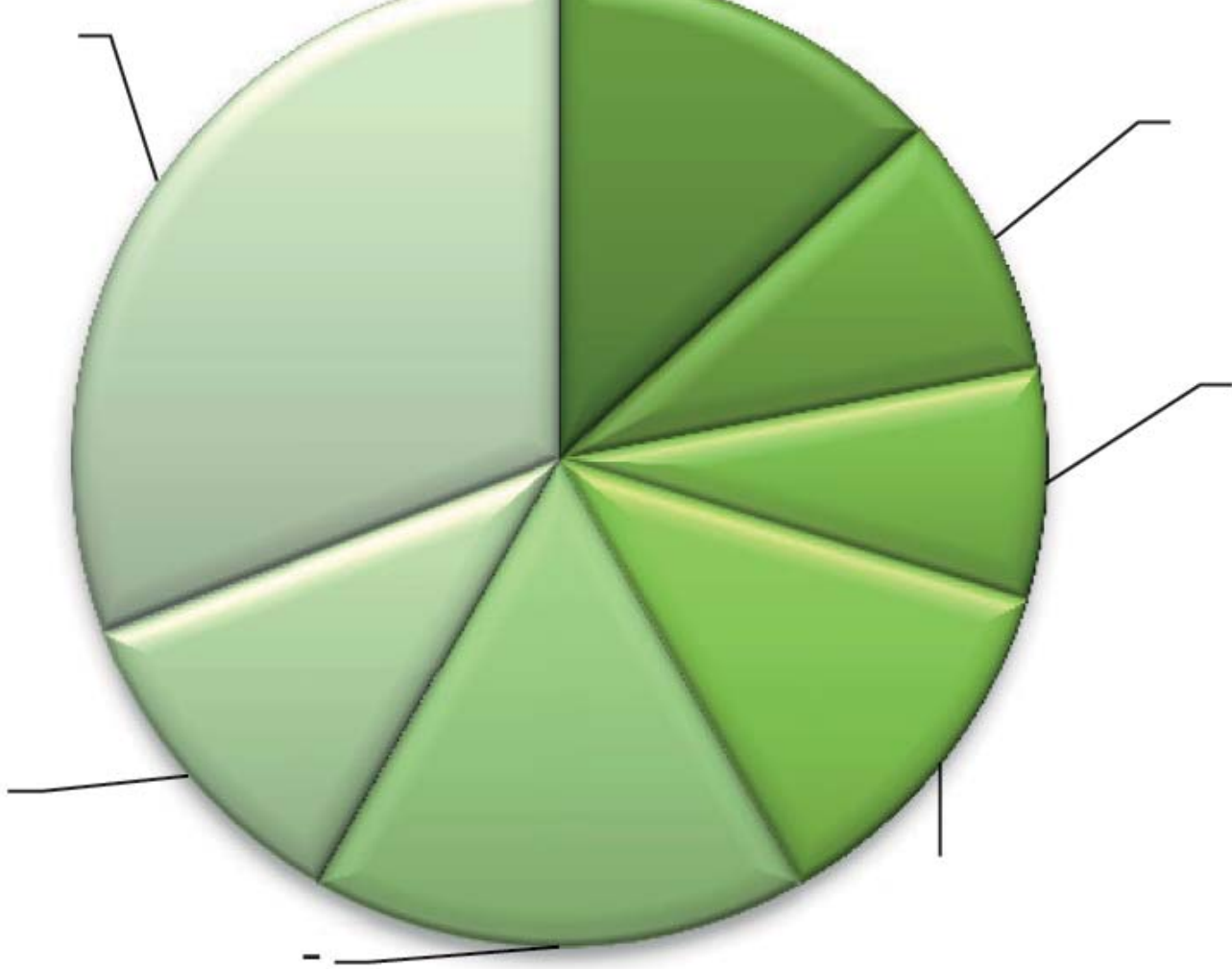
Ґрунтуючись на точці зору громадян і експертів, а також враховуючи глобальні виклики і прогнози національних ризиків і тенденцій розвитку для міст майбутнього, візія Харкова визначається таким чином:

Візія міста — велике європейське зелене місто з унікальною архітектурою, з комфортними і безпечними умовами проживання освіченого населення, яке працює в інноваційно-креативних галузях економіки.

Х аризматичний
А ктивний
Р ішучий
К реативний
І нтелектуальний
В ідповідальний

Розділ IV
ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ
І СЦЕНАРІЇВ РОЗВИТКУ
ХАРКОВА

ПАЛАЦ ОДРУЖЕННЯ

Стратегічна ціль 1.

**Соціальна впевненість
і здоров'я населення міста**

**Операційна
ціль 1.1.
Безпечне
та комфортне
місто**

**Операційна
ціль 1.2.
Молодіжне
місто здорового
способу життя**

**Операційна
ціль 1.3.
Соціальна
забезпеченість
і підтримка
вразливих верств
населення**

**Напрямок 1.2.1.
Харків —
молодіжне
місто
майбутнього**

**Напрямок 1.2.2.
Харків — лідер
молодіжного
спортивного
руху в Європі**

Стратегічна ціль 1. Соціальна впевненість і здоров'я населення міста

↳ Операційна ціль 1.1. Безпечне та комфортне місто

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ високий рівень вуличної та побутової злочинності;
- ➔ небезпечний дорожній рух і збільшення кількості постраждалих у ДТП;
- ➔ висока смертність населення від різних захворювань у зв'язку зі запізною їх діагностикою;
- ➔ низька ефективність управління у сфері надання житлово-комунальних послуг;
- ➔ недостатня забезпеченість населення житлом і його зношеність.

Ресурси (сильні сторони):

2 національні університети готують фахівців з безпеки населення; 2 університети готують лікарів,

1 фармацевтичний університет;

6 коледжів медичного спрямування;

20 пішохідних мостів, 2241 транспортний та 1418 пішохідних світлофорів; 22 лікарні, 24 поліклініки, 6 пологових будинків, 6 диспансерів;

виробничі потужності житлового будівництва.

Діючі міські програми:

Програма підвищення безпеки дорожнього руху в м. Харкові на 2013–2020 рр.;

Комплексна програма «Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2020 рр.»;

Міська цільова соціально-економічна програма будівництва (придбання) доступного житла на 2010–2020 рр.; Програма підтримки житлово-будівельних кооперативів, житлових кооперативів та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2015–2019 рр.; Комплексна програма розвитку цивільного захисту міста Харкова на 2014–2017 рр.

Відповідальні: департамент по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту; департамент охорони здоров'я; департамент інфраструктури.

Індикатори: † кількість злочинів; † смертність населення у ДТП; † очікувана тривалість життя населення; † кількість створених ОСББ; † обсяги реконструйованого та збудованого житла.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.3, ОЦ 5.

Завдання:

- ✓ підвищення рівня суспільної безпеки;
- ✓ поліпшення стану безпеки дорожнього руху і зменшення кількості постраждалих у ДТП;
- ✓ зменшення смертності населення від захворювань за рахунок їх ранньої діагностики;
- ✓ дотримання міжнародних стандартів якості у медичному обслуговуванні населення;
- ✓ надання житлово-комунальних послуг відповідно до встановлених нормативів і національних стандартів;
- ✓ підвищення ефективності управління у сфері надання житлово-комунальних послуг;
- ✓ забезпечення населення якісним житлом з різними вимогами.

Заходи:

- ↳ організація постійного відеоспостереження у місцях скупчення людей;
- ↳ створення у місті повноцінного підрозділу муніципальної поліції для забезпечення суспільної безпеки громадян;
- ↳ реконструкція існуючої автоматизованої системи керування дорожнім рухом у місті із застосуванням сучасних технологій та обладнання;
- ↳ будівництво, реконструкція та капітальний ремонт технічних засобів регулювання дорожнього руху;
- ↳ оснащення медичних закладів високотехнологічним медичним обладнанням і апаратурою для діагностики та лікування хворих;
- ↳ оснащення закладів охорони здоров'я сучасним комп'ютерно-обчислювальним обладнанням та засобами зв'язку;
- ↳ запровадження уніфікованих медичних записів, впровадження електронного запису в поліклініках;
- ↳ розвиток реабілітаційного напрямку в медицині міста;
- ↳ створення ОСББ і розвиток органів самоорганізації населення;
- ↳ створення єдиного обслуговуючого центру у сфері надання житлово-комунальних послуг;
- ↳ будівництво (придбання) для населення доступного житла з різними вимогами.

Стратегічна ціль 1. Соціальна впевненість і здоров'я населення міста

↳ Операційна ціль 1.2. Молодіжне місто здорового способу життя

↳ Напрямок 1.2.1. Харків — молодіжне місто майбутнього

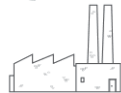
Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ великий рівень безробіття серед молоді;
- ➔ розповсюдження наркоманії, ВІЛ/СНІДу серед молоді;
- ➔ неповна забезпеченість молоді доступним житлом;
- ➔ пасивне ставлення молоді до створення сім'ї;
- ➔ невисока активність участі молоді у суспільному житті;
- ➔ недостатнє патріотичне виховання молоді.

Ресурси (сильні сторони):

412,8 тис. молодих людей віком до 27 років, з них 114 тисяч учнів;

204 загальноосвітні навчальні заклади; 28 позашкільних навчальних закладів; 20 народних та зразкових художніх колективів.

Діючі програми:

Міська програма «Молодь Харкова» на 2012–2017 рр.;

Міська комплексна програма «Назустріч дітям» на 2011–2017 рр.;

Міська цільова програма молодіжного житлового кредитування на 2011–2020 рр.;

Міська програма відновлення, реконструкції та благоустрою воїнських, братських поховань, пам'ятників, що символізують перемогу над нацизмом у Другій світовій війні, на період 2010–2020 рр.

Відповідальні: департамент у справах сім'ї, молоді та спорту; департамент освіти; департамент комунального господарства; департамент культури; департамент економіки та комунального майна.

Індикатори: † обсяг наданих молодіжних кредитів на житло; † введення в експлуатацію доступного житла для молоді; † коефіцієнт безробіття серед молоді; † показник захворюваності на ВІЛ/СНІД серед молоді; † кількість діючих молодіжних громадських організацій.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 2.1, ОЦ 2.2, ОЦ 2.3.

Завдання:

- ✓ підтримка та заохочення молодіжного підприємництва;
- ✓ формування здорового способу життя молоді;
- ✓ розвиток молодіжного житлового будівництва і поліпшення стану забезпечення молодих сімей житлом;
- ✓ підвищення соціальної активності молоді у соціально-економічному, політичному та культурному житті міста;
- ✓ розвиток духовності, моралі та національно-патріотичного виховання молоді.

Заходи:

- ↳ розвиток підприємницьких навичок молоді, у тому числі шляхом створення стартапів при ВНЗ;
- ↳ профілактика наркоманії, ВІЛ/СНІДу і хвороб, що передаються статевим шляхом;
- ↳ іпотечне житлове кредитування молоді;
- ↳ будівництво (придбання) доступного житла для молоді;
- ↳ забезпечення постійної співпраці міської ради з молодіжними громадськими організаціями;
- ↳ налагодження стажування молоді в місцевій раді;
- ↳ надання підтримки просвітницьким і патріотичним об'єднанням та ініціативам громадськості, спрямованим на виховання гармонічної високоморальної особи;
- ↳ сприяння створенню та діяльності волонтерських організацій.

Стратегічна ціль 1. Соціальна впевненість і здоров'я населення міста

↳ Операційна ціль 1.2. Молодіжне місто здорового способу життя ↳ Напрямок 1.2.2. Харків — лідер молодіжного спортивного руху в Європі

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ відсутність спадкоємності між дитячим спортом та спортом високих досягнень;
- ➔ недостатня кількість і забезпеченість закладів дитячо-юнацького та резервного спорту;
- ➔ наявність великої частки населення, в тому числі молоді, яка ще не займається фізичною культурою і спортом;
- ➔ недостатня кількість і забезпеченість місць для занять фізичною культурою і спортом;
- ➔ недостатня поінформованість суспільства як в Україні, так і за кордоном про спортивні заходи, які проводяться у місті.

Ресурси (сильні сторони):

 близько 225 тис. жителів міста займаються фізкультурою і спортом; академія і 2 училища фізичної культури та спорту; 35 дитячо-юнацьких спортивних шкіл; 641 штатний тренер; 130 майстрів спорту;

 18 стадіонів, 1532 спортивні майданчики, 366 спортивних залів, 23 басейни, 90 тенісних кортів, 116 стрілецьких тирів, 5 Палаців спорту, гольф-клуб.

 Діючі програми: Міська комплексна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту на 2012–2016 рр. (потребує продовження або розробки нової);

Міська програма спортивних і іміджевих проектів та інвестиційної діяльності на 2013–2020 рр.;

Комплексна цільова програма розвитку футболу в м. Харкові на 2014–2016 рр. (потребує продовження або розробки нової);

Відповідальні: департамент спортивних іміджевих проектів та маркетингу, департамент у справах сім'ї, молоді та спорту.

Індикатори: ♣ питома вага населення, яке займається фізичною культурою та спортом; ♣ питома вага молоді, яка займається вуличними видами спорту; ♣ кількість учасників масових спортивних заходів.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 2.3., ОЦ 5.1.

Програма розвитку молодіжних урбан-культур і вуличних видів спорту до 2020 року (потребує розробки та затвердження).

Завдання:

- ✓ підтримка діяльності закладів дитячо-юнацького та резервного спорту;
- ✓ забезпечення розвитку спорту вищих досягнень, спорту ветеранів та інвалідів;
- ✓ залучення всіх верств населення міста до занять фізичною культурою та спортом;
- ✓ активне залучення до футболу всіх верств населення, в першу чергу молоді та дітей;
- ✓ розвиток молодіжних урбан-культур і вуличних видів спорту;
- ✓ створення іміджу міста як спортивної столиці України і лідера молодіжного спортивного руху в Європі;
- ✓ пропаганда здорового способу життя.

Заходи:

- ↳ створення шкільних і студентських ліг;
- ↳ збереження та розширення мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, літніх таборів, забезпечення їх інвентарем та обладнанням;
- ↳ забезпечення підготовки та участі харківських спортсменів різних вікових груп у чемпіонатах світу та Європи, всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту;
- ↳ проведення спортивних іміджевих заходів міжнародного та всеукраїнського рівнів;
- ↳ проведення міських спортивних змагань з різних видів спорту для різних вікових груп населення;
- ↳ створення місць для занять фізичною культурою та спортом за місцем мешкання та у місцях масового відпочинку населення;
- ↳ створення умов для проведення на високому рівні міських, національних та іміджевих змагань;
- ↳ збільшення кількості спеціалізованих майданчиків і залів для занять вуличними видами спорту;
- ↳ популяризація в мережі Інтернет, у всеукраїнських та зарубіжних засобах масової інформації спортивних та іміджевих заходів, що проводяться на території міста.

Стратегічна ціль 1. Соціальна впевненість і здоров'я населення міста

↪ Операційна ціль 1.3. Соціальна забезпеченість і підтримка вразливих верств населення

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ неповне задоволення потреб вразливих соціальних груп;
- ➔ недостатньо ефективне використання коштів, які спрямовані на адресні дотації для пільгових категорій населення;
- ➔ неповна забезпеченість зайнятості населення;
- ➔ нерозвиненість ринку соціальних послуг;
- ➔ недостатня поінформованість сімей про можливості дитячої паліативної допомоги;
- ➔ недостатній соціально-правовий захист дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Ресурси (сильні сторони):

410,1 тис. пенсіонерів; 64,8 тис. пенсіонерів-інвалідів; більше 1,5 тис. дітей-інвалідів через захворювання ЦНС.

3 спеціалізовані загальноосвітні навчальні заклади для дітей з особливими потребами;

УкрНДІпротезування;

обласний центр паліативної медицини «Хоспіс»; 12 центрів соціального обслуговування; додаткові соціальні гарантії окремим пільговим категоріям громадян міста (місцеві пільги на житлово-комунальні послуги, проїзд у міському наземному пасажирському електротранспорті та метрополітені).

Діючі програми:

Програма сприяння безпечній життєдіяльності у сфері соціального захисту населення м. Харкова на 2013–2016 рр. (потребує подовження);

Міська комплексна програма «Назустріч дітям»

на 2011–2017 рр.

Завдання:

- ✓ задоволення потреб найбільш вразливих соціальних груп (інвалідів; людей похилого віку; дітей, позбавлених батьківської опіки);
- ✓ підвищення ефективності адресних дотацій для компенсації витрат на проїзд у пасажирському транспорті пільговим категоріям громадян;
- ✓ сприяння зростанню офіційної зайнятості населення;
- ✓ розвиток ринку соціальних послуг.

Заходи:

- ↪ створення спеціальних патронажних служб у місцях найбільшої концентрації переселенців;
- ↪ забезпечення доступності середовища для маломобільних груп населення;
- ↪ створення інфраструктури ефективної взаємодії сімей, лікарень, соціальних служб щодо надання педіатричної паліативної допомоги;
- ↪ розробка маршрутів паліативного пацієнта;
- ↪ забезпечення виплат одноразової адресної грошової допомоги пільговим категоріям громадян;
- ↪ надання натуральної допомоги малозабезпеченим верствам населення;
- ↪ створення нових робочих місць;
- ↪ надання соціальних послуг безробітним;
- ↪ удосконалення системи виявлення дітей, які опинилися у несприятливих умовах через складні життєві обставини батьків.

Відповідальні: департамент праці і соціальної політики; департамент охорони здоров'я.

Індикатори: † питома вага вразливих верств населення, яким надається державна соціальна допомога; † рівень безробіття населення.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 5.2, ОЦ 6.2.

Стратегічна ціль 2.

Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

Операційна ціль 2.1.
Інноваційно
активне
підприємницьке
місто

Операційна ціль 2.2.
Інформаційно-креативне місто

Операційна
ціль 2.3.
Науково-
освітнє місто
економіки
знань

Напрямок
2.1.1.
Харків —
провідний
інноваційний
центр України

Напрямок
2.1.2.
Харків —
активне
підприєм-
ницьке
місто

Напрямок
2.2.1.
Харків —
провідний
центр ІТ
в Україні

Напрямок
2.2.2.
Харків —
туристичний
центр
Східної
Європи

Напрямок
2.2.3.
Харків —
креативний
центр
європейського
рівня

ХАРКІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

Операційна ціль 2.1. Інноваційно активне підприємницьке місто Напрямок 2.1.1. Харків — провідний інноваційний центр України

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ незабезпеченість інноваційною інфраструктурою;
- ➔ відсутність налагоджених зв'язків між науковими і впроваджувальними установами та бізнесом;
- ➔ недостатній рівень інноваційної активності підприємств;
- ➔ недостатня поінформованість іноземних інвесторів про наявність вітчизняних інноваційних розробок.

Ресурси (сильні сторони):

- 142 науково-дослідні центри та інститути;
- 1808 винахідників;
- 472 раціоналізатори;
- 133 інноваційно активні підприємства;
- 176 впроваджених нових технологічних процесів;

31 підприємство експортує інноваційну продукцію;
кластер інноваційної інфраструктури;
технопарк державного значення «Інститут монокристалів»; науковий парк «Радіоелектроніка та інформатика».

Відповідальні: департамент міжнародного співробітництва; департамент освіти; департамент підприємництва та споживчого ринку.

Індикатори: кількість упроваджених інновацій; обсяг витрат підприємств на інновації; кількість технопарків, технополісів, центрів трансферу технологій, кластерів; кількість підприємств, що реалізують інноваційну продукцію; обсяг реалізованої інноваційної продукції; обсяг експортованої високотехнологічної продукції.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 2.3, ОЦ 3.1.

Програма підтримки розвитку інноваційної інфраструктури в м. Харків до 2020 року (потребує розробки і затвердження).

Завдання:

- ✓ забезпечення інноваційною інфраструктурою;
- ✓ підвищення інноваційної активності підприємств;
- ✓ налагодження тісної співпраці між науковими і впроваджувальними установами та бізнесом;
- ✓ покращення поінформованості інвесторів про новітні інноваційні розробки.

Заходи:

- ➔ створення інжинірингових центрів при ВНЗ;
- ➔ створення регіональної мережі наукових, технологічних та індустріальних парків;
- ➔ створення нових та розвиток існуючих високотехнологічних кластерів;
- ➔ створення мережі установ з трансферу технологій;
- ➔ створення Громадської ради з проблем організації інноваційного розвитку при міському голові;
- ➔ оновлення та постійна актуалізація веб-сайта «Харків інноваційний» українською та англійською мовами.

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

↳ Операційна ціль 2.1. Інноваційно активне підприємницьке місто ↳ Напрямок 2.1.2. Харків — активне підприємницьке місто

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ недостатня взаємодія між органами місцевого самоврядування, бізнесом і територіальною громадою;
- ➔ недосконалість окремих процедур отримання документів дозвільного характеру;
- ➔ велика кількість заходів державного нагляду (контролю);
- ➔ нерозвиненість інфраструктури підтримки підприємництва;
- ➔ незабезпеченість активної частини населення робочими місцями.

Ресурси (сильні сторони):

9 профільних вищих навчальних закладів;
713 середніх підприємств, 18 759 малих підприємств, 111 438 фізичних осіб-підприємців;

Центр надання адміністративних послуг;

Координаційна рада з питань розвитку підприємництва, зовнішньоекономічної діяльності та залучення інвестицій при Харківському міському голові;

Рада з питань промислової політики при Харківському міському голові.

Діючі програми:

Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2012–2017 рр.

Завдання:

- ✓ посилення взаємодії «органи місцевого самоврядування — бізнес — територіальна громада»;
- ✓ удосконалення дозвільної системи в частині максимального переходу на декларативний принцип;
- ✓ зменшення кількості перевірок контролюючих органів;
- ✓ формування інфраструктури підтримки підприємництва;
- ✓ формування та розвиток кластерів;
- ✓ вбудова підприємств малого і середнього бізнесу в ланцюжки доданої вартості ТНК;
- ✓ розвиток публічно-приватного партнерства;
- ✓ активізація роботи міської ради щодо створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва;
- ✓ налагодження виробничих та комерційних зв'язків між підприємствами великого і малого бізнесу;
- ✓ забезпечення інформаційної та організаційної підтримки іноземних інвесторів.

Заходи:

- ↳ розширення сфери застосування ІТ-технологій при отриманні документів дозвільного характеру та ліцензій;
- ↳ інформування суб'єктів господарювання про зміни нормативно-правової бази у сфері підприємництва засобами інтернет-комунікацій;
- ↳ створення бізнес-інкубаторів і центру трансферу технологій;
- ↳ утворення консультаційних центрів з питань публічно-приватного партнерства;
- ↳ створення міського центру підтримки та розвитку підприємництва.

Відповідальні: департамент підприємництва та споживчого ринку; департамент реєстрації; департамент міжнародного співробітництва.

Індикатори: ☞ чисельність суб'єктів підприємницької діяльності; ☞ частка підприємців у загальній чисельності зайнятого населення; ☞ чисельність найманих працівників; ☞ питома вага малих підприємств у загальному обсязі виробництва; ☞ рівень зайнятості населення; ☞ середня заробітна плата; ☞ середній наявний дохід; ☞ кількість перевірок суб'єктів господарювання.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 2.1, ОЦ 2.2, ОЦ 3.1, СЦ 5.

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

- ↳ Операційна ціль 2.2. Інформаційно-креативне місто
 - ↳ Напрямок 2.2.1. Харків — провідний центр інформаційних технологій в Україні

Проблеми:

- ➔ відтік кращих ІТ-фахівців до інших міст та за кордон;
- ➔ недостатня інформація у світовому просторі про ІТ-галузь міста;
- ➔ недостатній розвиток інфраструктури для ІТ-галузі;
- ➔ відсутність умов для розвитку та підтримки стартапів в ІТ-галузі.

Ресурси (сильні сторони):

- 12 ВНЗ забезпечують підготовку понад 4 тис. ІТ-фахівців;
- 22 тис. ІТ-фахівців;
- 11 міжнародних центрів досліджень та розробок;
- доступ до мережі Інтернет забезпечують п'ять із ТОП-10 провадерів України,
- 33 ІТ-компанії з понад 80 працівниками;
- 200 малих та середніх підприємств;
- близько 3 тисяч нових вакансій за рік.

Програма розвитку ІТ-галузі м. Харкова до 2020 р. (потребує розробки і затвердження).

Завдання:

- ✓ підтримка освітніх та наукових заходів місцевого та міжнародного рівня з розвитку ІТ-галузі;
- ✓ створення позитивного іміджу міста як ІТ-привабливого;
- ✓ розвиток інфраструктури для ІТ-галузі;
- ✓ створення умов для реалізації стартапів у ІТ-галузі;
- ✓ сприяння співпраці ВНЗ, ІТ-бізнесу та міста.

Заходи:

- ↳ організація та проведення щорічної конференції-фестивалю у форматі Open Air;
- ↳ створення ІТ бізнес-інкубатора на засадах публічно-приватного партнерства;
- ↳ розробка програми підтримки молодіжних стартапів у ІТ-галузі;
- ↳ популяризація ІТ-професій серед молоді міста;
- ↳ забезпеченість шкіл комп'ютерною технікою, сучасним програмним забезпеченням для навчання;
- ↳ організація міських та відкритих конкурсів, олімпіад для учнівської та студентської молоді.

Відповідальні: департамент освіти; департамент міжнародного співробітництва; департамент економіки та комунального майна; департамент інфраструктури.

Індикатори: 📄 обсяг експорту послуг у ІТ-сфері; 📄 кількість ІТ-компаній; 📄 кількість офісів глобальних ІТ-компаній; 📄 кількість зайнятих у ІТ-сфері; 📄 кількість стартап-проектів ІТ-сфери; 📄 обсяг залучених інвестицій у розвиток ІТ; 📄 доступність та швидкість доступу до Інтернету; 📄 кількість комп'ютерів із доступом до Інтернету на одного учня середньої школи; 📄 кількість патентів (заявок) на ІТ-розробки.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 2.1, ОЦ 2.3, ОЦ 4.2, ОЦ 5.1, ОЦ 5.2.

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

↪ Операційна ціль 2.2. Інформаційно-креативне місто ↪ Напрямок 2.2.2. Харків — туристичний центр Східної Європи

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ відсутність послідовної державної політики у сфері туризму;
- ➔ переважна орієнтація туроператорів та туристичних фірм на виїзний туризм;
- ➔ низький рівень поінформованості туристів та жителів міста щодо туристичних і супутніх послуг і товарів;
- ➔ недостатня координація діяльності підприємств туристичної та суміжних з нею галузей.

Ресурси (сильні сторони):

5 ВНЗ здійснюють підготовку фахівців з туризму;

32 музеї; 39 театрів; понад 10 кінотеатрів; понад 25 галерей; планетарій; зоопарк; екопарк; дельфінарій; цирк; Центральний парк культури та відпочинку ім. М. Горького; 2 аквапарки; близько 60 культових закладів; 9 стадіонів; 10 гірськолижних та лижних баз; 9 скалодромів; 16 прокатів спортивного обладнання; 9 критих катків; понад 90 готелів та хостелів; презентаційно-виставковий центр «Радмір-Експохол»; 100 конференц-залів. Розвинена транспортна система.

Туристична рада при Харківському міському голові.

Діюча стратегія розвитку туризму в місті Харкові.

Відповідальні: департамент міжнародного співробітництва; департамент спортивних іміджевих проектів та маркетингу.

Індикатори: ☺ кількість внутрішніх та іноземних туристів, що відвідали місто; ☺ кількість проведених у місті міжнародних, всеукраїнських фестивалів, конкурсів та кількість їх учасників; ☺ кількість місць у готелях, хостелах, мотелях тощо.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.2, ОЦ 3.2, СЦ 4.

Завдання:

- ✓ позиціонування Харкова на міжнародному та національному рівнях як міста, привабливого для туристів;
- ✓ сприяння комплексному забезпеченню інформованості туристів та транзитних пасажирів щодо культурних закладів, розваг, місць відпочинку у місті;
- ✓ сприяння розвитку пізнавального, освітнього, спортивного, бізнесового та розважального туризму;
- ✓ сприяння розвитку системи хостелів, кемпінгів для вело- та автотуристів;
- ✓ підтримка самоорганізації та взаємодії між суб'єктами туристичної діяльності;
- ✓ підтримка розробки туроператорами турів «вихідного дня»;
- ✓ розвиток фестивального руху з популяризацією міста.

Заходи:

- ↪ просування бренда Kharkiv SMART city;
- ↪ сприяння розвитку міжнародних контактів, організації та проведенню заходів у сфері туризму (виставок, ярмарок, конференцій, семінарів і форумів);
- ↪ сприяння створенню туристичної мапи Харкова «просто неба»;
- ↪ створення туристично-інформаційних центрів;
- ↪ розробка проектів «Туристичний автобус», «Туристичний трамвай»;
- ↪ підтримка (замовлення) розробки інтерактивних додатків на допомогу туристу;
- ↪ розробка програми «Харків'янин – активний гід по рідному місту».

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

↳ Операційна ціль 2.2. Інформаційно-креативне місто ↳ Напрямок 2.2.3. Харків — креативний центр європейського рівня

Проблеми:

- ➔ невідповідність матеріально-технічного забезпечення закладів культури сучасним вимогам;
- ➔ недостатня поінформованість населення і гостей міста про культурні заклади і заходи, які відбуваються;
- ➔ неповна забезпеченість населення і гостей міста умовами для відпочинку;
- ➔ недостатня підтримка культурних проєктів, програм і конкурсів.

Ресурси (сильні сторони):

університет мистецтв і 2 академії, що готують фахівців творчих професій;
26 шкіл мистецтв;

32 музеї, 39 театрів;
понад 10 кінотеатрів,
понад 20 художніх галерей,

86 публічних бібліотек,

5 Будинків культури.

Комплексна міська програма розвитку культури в місті Харкові на 2011–2016 рр. (потребує продовження).

Завдання:

- ✓ підтримка різноманітних культурних проєктів, фестивалів і конкурсів;
- ✓ сприяння подальшому розвитку масових бібліотек із використанням новітніх інформаційних технологій;
- ✓ сприяння партнерству між державними та недержавними закладами культури;
- ✓ зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури;
- ✓ розробка програми підтримки професійних та молодіжних конкурсів у сфері дизайну, моди, індустрії краси;
- ✓ створення умов для відпочинку населення і гостей міста шляхом облаштування відповідних паркових зон.

Заходи:

- ↳ креативне висвітлення культурних подій у засобах масової інформації;
- ↳ перехід мережі бібліотек на новий рівень обробки і надання інформації населенню;
- ↳ участь міста в міжнародних культурних проєктах;
- ↳ створення кластерних структур у креативній сфері міста;
- ↳ здійснення освітньої програми для актуалізації функцій закладів культури у сучасному місті та залучення додаткового фінансування.

Відповідальні: департамент культури; департамент у справах сім'ї, молоді та спорту; департамент освіти.

Індикатори: ● кількість проведених конкурсів і фестивалів; ● кількість відвідувачів театрів, музеїв тощо; ● кількість лауреатів мистецьких конкурсів; ● кількість нових постановок; ● кількість проведених масових культурних заходів, у тому числі з неформальних ініціатив; ● кількість стипендій для обдарованих дітей та молоді; ● рівень задоволеності мешканців міста.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.2, ОЦ 4.1, ОЦ 1.3, ОЦ 5.1.

Стратегічна ціль 2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями

👉 Операційна ціль 2.3. Науково-освітнє місто економіки знань

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ зменшення контингенту студентів у вищих навчальних закладах, у тому числі іноземців;
- ➔ дефіцит якісної соціально-побутової інфраструктури для студентів;
- ➔ відсутність тісного зв'язку між науковими установами і вищими навчальними закладами;
- ➔ невідповідність компетенції випускників навчальних закладів запитам сьогодення;
- ➔ застаріла матеріально-технічна база навчальних закладів;
- ➔ недостатня забезпеченість дошкільними навчальними закладами.

Ресурси (сильні сторони):

 45 ВНЗ;
понад 600 докторів і 2,4 тис. кандидатів наук; близько 180 тис. студентів, із них 12 тис. іноземних;

 38 ВНЗ, 27 коледжів, технікумів, 209 загальноосвітніх закладів; 208 дошкільних та 28 позашкільних закладів;

всесвітньо відомі наукові центри.

 Діючі програми:
Комплексна програма розвитку освіти м. Харкова на 2011–2017 рр.

Завдання:

- ✓ підняття іміджу міста як науково-освітнього центру європейського рівня;
- ✓ створення умов для інтеграції наукових установ і вищих навчальних закладів, включення в єдиний дослідницький простір Європи;
- ✓ розвиток міської інфраструктури для проживання студентів (кампуси, заклади харчування, зони відпочинку);
- ✓ розвиток державно-громадської моделі управління освітою міста;
- ✓ забезпечення потреб дошкільних навчальних закладів;
- ✓ оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів.

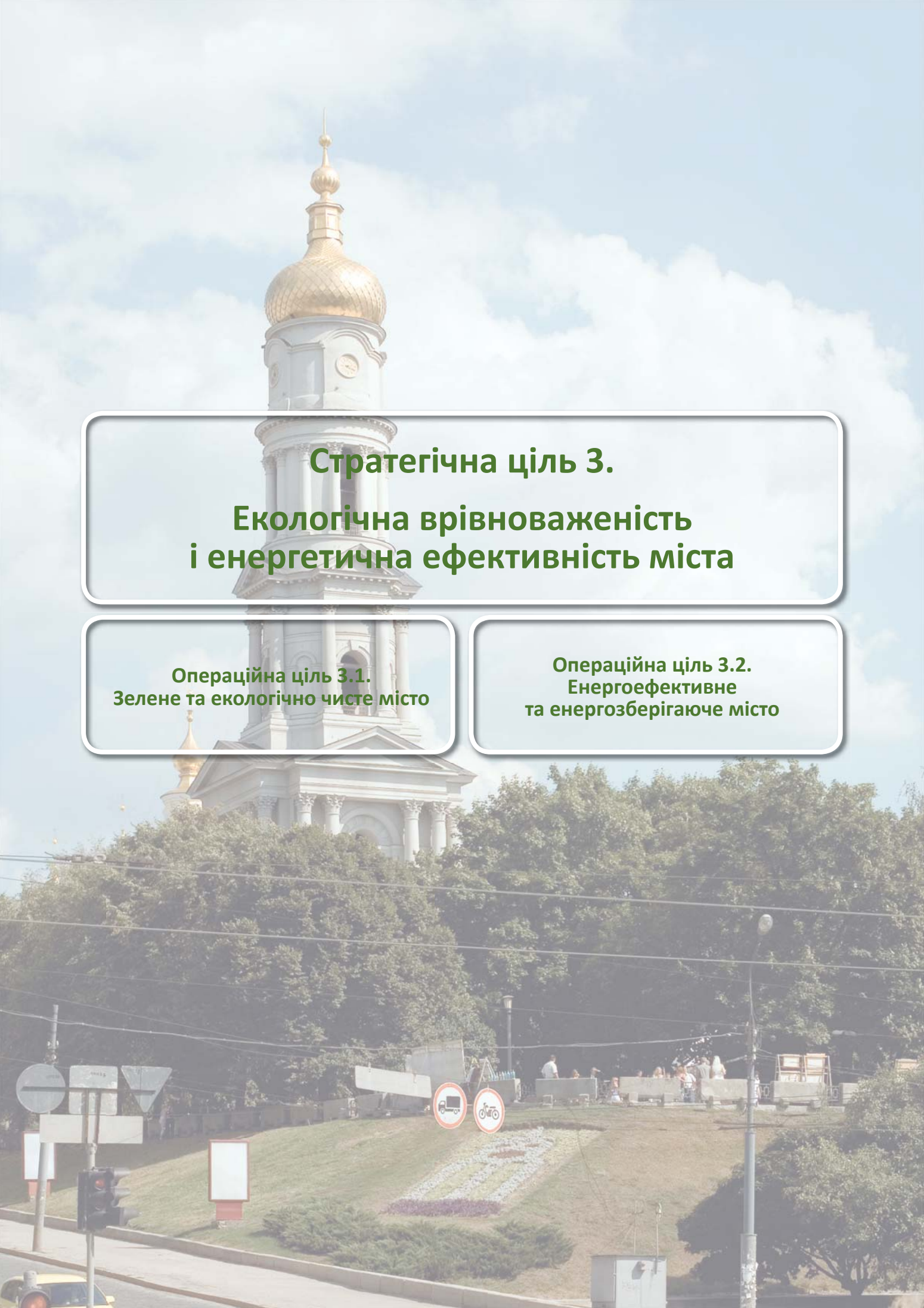
Заходи:

- 👉 створення єдиного інформаційного порталу з досягненнями і пропозиціями міста в науково-освітній сфері;
- 👉 створення технологічних платформ і кластерних утворень за участю наукових установ і вищих навчальних закладів;
- 👉 створення кластерних об'єднань між вищими і середніми навчальними закладами;
- 👉 проведення міських інтелектуальних змагань для школярів та студентів;
- 👉 розвиток матеріально-технічної бази навчальних закладів;
- 👉 розширення мережі дошкільних навчальних закладів.

Відповідальні: департамент освіти; департамент міжнародного співробітництва.

Індикатори: 🌀 кількість відкритих дошкільних закладів; 🌀 кількість студентів ВНЗ; 🌀 кількість іноземних студентів ВНЗ; 🌀 кількість переможців всеукраїнських та міжнародних учнівських та студентських олімпіад, наукових конкурсів; 🌀 якісні результати ЗНО; 🌀 кількість ВНЗ міста, які входять до ТОП-500 ВНЗ світу.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.2, ОЦ 1.3, ОЦ 2.1, ОЦ 2.2, СЦ 6.

**Стратегічна ціль 3.
Екологічна врівноваженість
і енергетична ефективність міста**

**Операційна ціль 3.1.
Зелене та екологічно чисте місто**

**Операційна ціль 3.2.
Енергоефективне
та енергозберігаюче місто**

Стратегічна ціль 3. Екологічна врівноваженість і енергетична ефективність міста

↳ Операційна ціль 3.1. Зелене та екологічно чисте місто

Програма поводження з домашніми тваринами і регулювання їх чисельності в м. Харкові на 2013–2017 рр.

Завдання:

- ✓ упровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з побутовими відходами;
- ✓ приведення якості питної води в системі централізованого водопостачання до вимог ДСПН;
- ✓ покращення стану атмосферного повітря;
- ✓ очищення стічних вод із застосуванням передових технологій;
- ✓ збільшення частки енергії, отриманої з відновлювальних джерел та альтернативних видів палива;
- ✓ покращення стану зелених насаджень шляхом заміни аварійних і сухостійних;
- ✓ регулювання чисельності бездомних тварин гуманними методами.

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ небезпечне поводження з побутовими і промисловими відходами;
- ➔ невисока якість питної води;
- ➔ збільшення обсягів забруднення атмосферного повітря від пересувних джерел;
- ➔ незадовільний стан очистки стічних вод;
- ➔ незначна частка енергії з відновлюваних джерел та альтернативних видів палива;
- ➔ стан зелених насаджень потребує покращення;
- ➔ збільшення чисельності бездомних тварин.

Ресурси (сильні сторони):

2 профільні вищі навчальні заклади;

15 природно-заповідних об'єктів площею 480,9 га; об'єкти зеленого господарства — 1224,4 га.

Діючі програми:

Програма охорони навколишнього середовища м. Харкова на 2013–2017 рр.;
Міська програма заміни аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2015–2019 рр.;

Заходи:

- ↳ будівництво заводу з переробки твердих побутових відходів;
- ↳ рекультивация територій полігонів з твердими побутовими відходами;
- ↳ покращення технічного стану і благоустрій водоймищ;
- ↳ інвентаризація джерел забруднення навколишнього природного середовища;
- ↳ будівництво і реконструкція цехів утилізації відходів на очисних каналізаційних комплексах;
- ↳ переведення міських котелень на альтернативні види палива;
- ↳ створення притулків різних форм власності для тварин.

Відповідальні: департамент житлового господарства; департамент комунального господарства; департамент земельних відносин; департамент містобудування, архітектури та генерального плану.

Індикатори: 🗑️ питома вага побутових відходів, які переробляються; 🌫️ показник забрудненості атмосферного повітря, 🌊 показник забрудненості води.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 1.2.

Стратегічна ціль 3. Екологічна врівноваженість і енергетична ефективність міста

↳ Операційна ціль 3.2. Енергоефективне та енергозберігаюче місто

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ надмірне навантаження вартості енергетичних послуг у бюджеті домогосподарств;
- ➔ морально застаріла та фізично зношена енергетична інфраструктура міста;
- ➔ низька ефективність використання первинних паливно-енергетичних ресурсів на теплогенеруючих об'єктах міста;
- ➔ орієнтація теплогенеруючого обладнання міста на споживання дефіцитної газової сировини.

Ресурси (сильні сторони):

розвинута виробнича база та інтелектуальний потенціал міста для створення виробництва сучасних приладів обліку тепла; наявність доведених запасів бурого вугілля в Харківській області.

Діючі програми:

участь КП «Харківські теплові мережі» у спільному з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекті «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України»;

Програма підвищення енергоефективності і енергозбереження в місті Харкові до 2020 року (потребує розробки і затвердження).

Завдання:

- ✓ популяризація використання засобів обліку теплової енергії;

Відповідальні: департамент житлового господарства; департамент комунального господарства; департамент містобудування, архітектури та генерального плану.

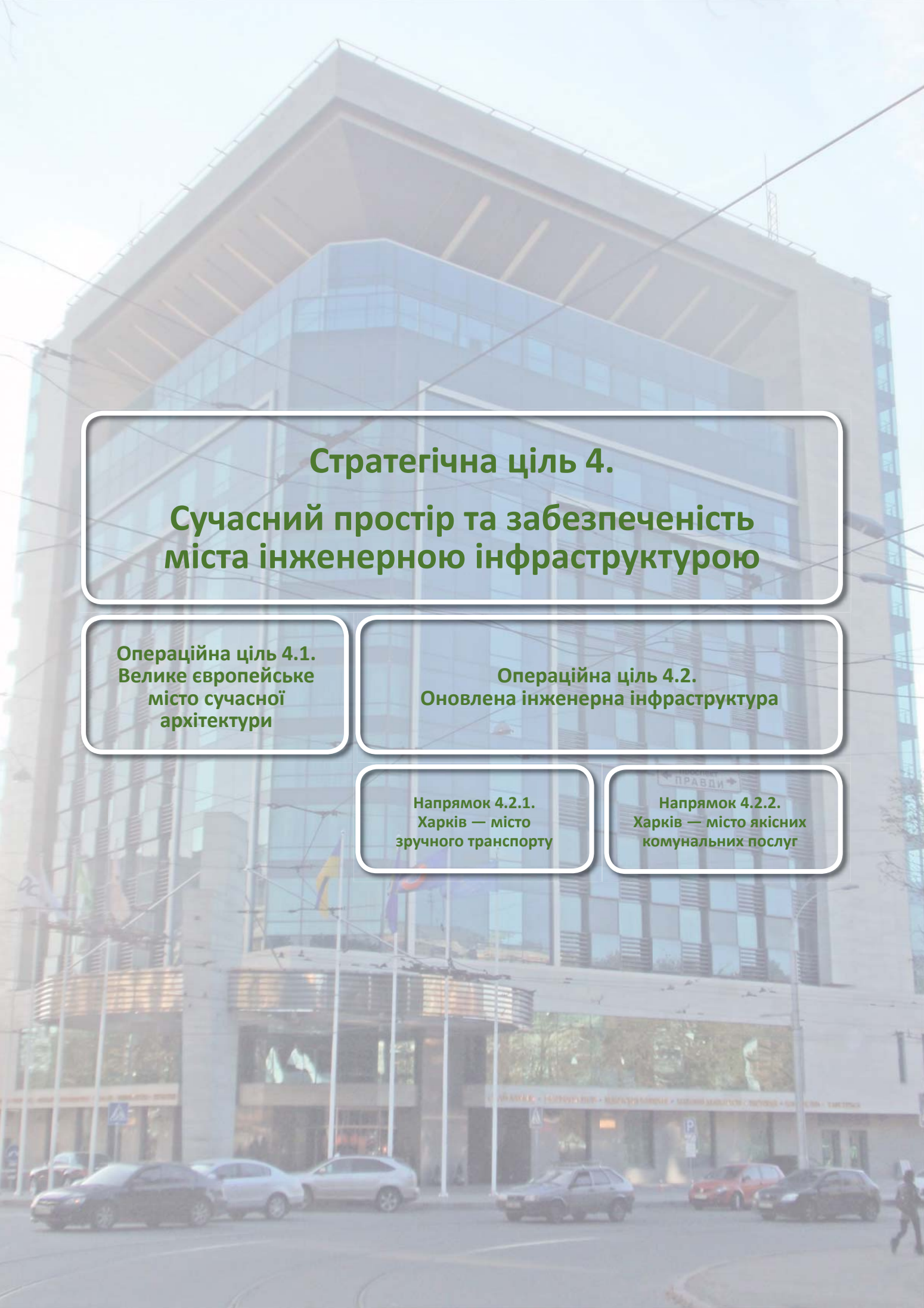
Індикатори: ↓ вартість енергетичних послуг у відсотках від доходів населення; ↓ площа теплоізолюваних зовнішніх стін будівель; ↓ питома вага природного газу та іншого вуглеводного палива для потреб теплогенерації; ↓ потужність встановлених сонячних фотогальванічних панелей; ↓ встановлена потужність світлодіодних ламп для вуличного освітлення; ↓ коефіцієнт корисної дії міських котельень; ↓ обсяг використання вторинних енергоресурсів у бюджетній та житловій сферах міста.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.3, ОЦ 2.1, ОЦ 3.2, ОЦ 4.2, ОЦ 5.2

- ✓ створення будівель з нульовим рівнем енергоспоживання;
- ✓ стимулювання енергозберігаючих заходів у житловій сфері міста (для систем централізованого теплопостачання та гарячого водопостачання);
- ✓ модернізація систем вуличного освітлення;
- ✓ поширення використання відновлювальних джерел енергії в бюджетній сфері міста (лікарнях, дитячих садках, школах тощо);
- ✓ підвищення енергетичної ефективності та економічності, а також екологічної чистоти систем централізованого теплопостачання;
- ✓ реконструкція районних котельень для використання національних паливно-енергетичних ресурсів.

Заходи:

- ↳ підтримка оснащення засобами обліку теплової енергії;
- ↳ запровадження пільгових тарифів на теплопостачання для населення, що впроваджує енергозберігаючі заходи;
- ↳ розробка проектів із рекуперації тепла стічних вод житлових будівель;
- ↳ розробка проектів із впровадження теплонасосних технологій;
- ↳ підтримка проектів теплоізоляції будівель житлової та бюджетної сфери;
- ↳ інтелектуалізація систем вуличного освітлення: оснащення ліхтарних стовпів світлодіодними лампами, сенсорними датчиками;
- ↳ запровадження фотогальванічних панелей (геліосистем) та сучасних теплофікаційних матеріалів для опалення та гарячого водопостачання будівель бюджетної сфери міста;
- ↳ створення Проекту сталої водопідготовки теплокомуненерго для безаварійної, енергоефективної та економічної роботи міських котельень.

Стратегічна ціль 4.
**Сучасний простір та забезпеченість
міста інженерною інфраструктурою**

Операційна ціль 4.1.
**Велике європейське
місто сучасної
архітектури**

Операційна ціль 4.2.
Оновлена інженерна інфраструктура

Напрямок 4.2.1.
**Харків — місто
зручного транспорту**

Напрямок 4.2.2.
**Харків — місто якісних
комунальних послуг**

Стратегічна ціль 4. Сучасний простір та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою

👉 Операційна ціль 4.1. Велике європейське місто сучасної архітектури

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ невідповідність просторової організації міста сучасним викликам та світовим стандартам якості життя населення;
- ➔ завантаженість вулиць центральної частини міста автомобільним транспортом;
- ➔ незабезпеченість міста достатньою кількістю альтернативних шляхів для розподілу транспортних і пішохідних потоків, які концентруються в історичному ядрі міста;
- ➔ відсутність просторового зв'язку між районами міста;
- ➔ відсутність правил забудови та обмежень об'єктів архітектури та містобудування і детального зонінгу міста.

Ресурси (сильні сторони):

 населення — 1449,7 тис. осіб;
2 профільні університети забезпечують підготовку фахівців з містобудування та архітектури;

 територія міста — 350 кв. км;
31,3 млн. м² житлового фонду, 21,6 м² на одну людину;
рекреаційні зони — 5 парків культури та відпочинку, Лісопарк площею 2036,0 га.

 Діючі програми:
Генеральний план міста;
Програма реалізації рішень генерального плану м. Харкова.

Програма подальшого реформування земельних відносин та підвищення ефективності використання земель у місті Харкові на 2007–2019 рр.

Відповідальні: департамент житлового господарства; департамент комунального господарства; департамент земельних відносин; департамент будівництва та шляхового господарства; департамент містобудування, архітектури та генерального плану.

Індикатори: 🏠 обсяг введеного в експлуатацію житла; 🏢 кількість об'єктів соціально-побутового призначення; 🚗 кількість місць для паркування автомобілів; 🚶 наявність перехоплюючих парковок на в'їзді у місто.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 5.1.

Завдання:

- ✓ залучення громади до обговорення та прийняття рішень щодо перетворення місцевого простору;
- ✓ перерозподіл функціонального навантаження та впровадження новітніх принципів організації міського простору, зокрема змішаного функціонального використання територій;
- ✓ збереження архітектурної та містобудівної спадщини міста та регенерація історичного ядра зі збереженням основ структури і характеру забудови;
- ✓ розбудова сучасної мережі транспортних зв'язків та впровадження принципів планування території, які забезпечать просторову безперервність міста;
- ✓ розвиток безперервної мережі пішохідних зон;
- ✓ розвиток велосипедного руху;
- ✓ організація місць паркування транспорту.

Заходи:

- 👉 розробка проекту детального плану території, зонінгу та концепції організації руху в місті;
- 👉 облаштування велосипедних доріжок і необхідної інфраструктури відповідно до сучасних стандартів;
- 👉 проведення реконструкції вулиць міста та транспортної інфраструктури з урахуванням пріоритетів громадського транспорту та вело-пішохідного руху;
- 👉 розробка плану земельно-господарського устрою міста;
- 👉 розробка правил забудови та облаштування об'єктів архітектури та містобудування;
- 👉 розробка та запровадження детального плану оптимізації руху транспорту та пішохідних потоків у центральній частині міста та прилеглих до центру територіях;
- 👉 впровадження системи відкритих конкурсів на проектування архітектурних та містобудівних об'єктів.

Стратегічна ціль 4. Сучасний простір та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою

Операційна ціль 4.2. Оновлена інженерна інфраструктура

Напрямок 4.2.1. Харків — місто зручного транспорту

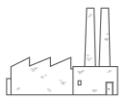
Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ значний моральний і фізичний знос рухомого складу метрополітену;
- ➔ невиважене дублювання маршрутів різними видами міського пасажирського транспорту;
- ➔ значний моральний і фізичний знос трамваїв і тролейбусів;
- ➔ невідповідність інфраструктури міста потребам людей з обмеженими можливостями та маломобільних груп населення;
- ➔ неможливість оплати електронною картою проїзду в громадському транспорті.

Ресурси (сильні сторони):

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харківська національна академія залізничного транспорту;

Харків — головний вузловий центр залізничного сполучення Східної України — зв'язує 6 суміжних областей;

метрополітен (75-й у світі): 3 лінії, 30 станцій, 37,6 км експлуатаційної довжини, 650 тис. осіб щодоби; 149 автобусних, 46 тролейбусних і 26 трамвайних маршрутів; новий міжнародний аеропорт; автомагістраль «Київ–Харків–Довжанський»; окружна дорога.

Діючі програми:

Програма будівництва та розвитку Харківського метрополітену на 2010–2020 рр.; Програма розвитку міського

електротранспорту м. Харкова на 2013–2020 рр.; Програма реалізації рішень генерального плану м. Харкова.

Завдання:

- ✓ оновлення рухомого складу транспортних засобів, призначених для здійснення пасажирських перевезень;
- ✓ створення умов для збільшення обсягу інвестицій у розвиток міжміського автобусного громадського транспорту;
- ✓ створення доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським наземним транспортом, зокрема для людей з обмеженими можливостями;
- ✓ продовження будівництва нових станцій метрополітену;
- ✓ оновлення рухомого складу вагонів метрополітену;
- ✓ підвищення рівня технічного оснащення метрополітену.

Заходи:

- ➔ придбання нових одиниць міського наземного електротранспорту;
- ➔ утримання та капітальний ремонт об'єктів інфраструктури міського наземного електротранспорту;
- ➔ розробка і запровадження плану сталої мобільності в місті;
- ➔ коригування комплексної транспортної системи м. Харкова з урахуванням обсягів перевезення всіма видами пасажирського транспорту;
- ➔ впровадження системи електронної оплати вартості проїзду в громадському транспорті;
- ➔ будівництво дільниці метрополітену до станції «Одеська»
- ➔ придбання нових вагонів для метрополітену;
- ➔ оснащення ліній метрополітену мікропроцесорними системами керування рухом поїздів та забезпеченням безпеки руху.

Відповідальні: департамент містобудування, архітектури та генерального плану; департамент інфраструктури; департамент будівництва та шляхового господарства.

Індикатори: 🚶 кількість пасажирів, перевезених міським наземним електротранспортом; 🚶 кількість пасажирів, перевезених метрополітеном; 🚶 середній вік трамваїв; 🚶 середній вік вагонів метрополітену; 🚶 протяжність ліній метрополітену.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 3.1, ОЦ 3.2.

Стратегічна ціль 4. Сучасний простір та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою

Операційна ціль 4.2. Велике європейське місто сучасної архітектури Напрямок 4.2.2. Харків — місто якісних комунальних послуг

Проблеми (слабкі сторони):

- фізичний знос теплових мереж;
- застаріле обладнання на ТЕЦ і комунальних котельнях;
- фізичний знос водопровідних і каналізаційних мереж;
- застарілі технології підготовки питної води та очищення стічних вод, зневоднення та утилізації осаду стічних вод.

Ресурси (сильні сторони):

- Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова;
- 3 джерела водопостачання, артезіанські свердловини;
- розвинута інфраструктури електро-, газо-, водо- і тепlopостачання;
- сумарна потужність електростанцій м. Харкова складає 626 МВт;

254 опалювальні і промислово-опалювальні котельні;
29 підстанцій напругою 35–110 кВ; 2 ТЕЦ;
22 природні джерела питного споживання;
Єдина диспетчерська служба «1562».

Діючі програми:

Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2020 рр.

Завдання:

- ✓ реконструкція мереж водопровідних, каналізаційних і тепlopостачання;
- ✓ підвищення ефективності виробництва тепла за рахунок упровадження новітнього обладнання і технологій;
- ✓ дотримання якості біологічно очищених стічних вод відповідно до нормативів гранично допустимих складів і утилізації осаду за рахунок впровадження новітніх технологій.

Заходи:

- ↪ реконструкція ТЕЦ і комунальних котельень на основі сучасних когенераційних і тригенераційних технологій;
- ↪ заміна тепло-, водо- і каналізаційних мереж;
- ↪ модернізація водопровідних споруд;
- ↪ відновлення і розвиток існуючих підземних джерел водопостачання;
- ↪ модернізація каналізаційних очисних споруд.

Відповідальні: департамент житлового господарства; департамент комунального господарства.

Індикатори: енергоспоживання паливно-енергетичних ресурсів міським житлово-комунальним господарством; рівень втрати тепла у системі тепlopостачання; рівень втрати води у системі водопостачання.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 3.1, ОЦ 3.2.

**Стратегічна ціль 5.
Інвестиційна привабливість міста
та муніципальний бюджет**

**Операційна ціль 5.1.
Місто великих інвестицій**

**Операційна ціль 5.2.
Збалансований
муніципальний бюджет**

Стратегічна ціль 5. Інвестиційна привабливість міста та муніципальний бюджет

Операційна ціль 5.1. Місто великих інвестицій

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій у економіку міста;
- ➔ недостатня поінформованість іноземної спільноти про інвестиційні можливості міста;
- ➔ недостатня кількість організаційних заходів, які проводить місто для збільшення інвестиційної привабливості.

Ресурси (сильні сторони):

Харків – другий за чисельністю населення адміністративний центр в Україні;

7 вузів здійснюють підготовку фахівців з міжнародних економічних відносин;

єдине місто України, яке удостоєне всіх чотирьох почесних нагород Ради Європи; кредитний рейтинг Харкова на рівні uaA+ з прогнозом «стабільний»;

інвестиційний портал Харкова; Харківська торгово-промислова палата; офіс Харківської області у США (м. Вашингтон).

Діючі програми:

Програма зміцнення позитивного міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва м. Харкова на 2013–2017 рр.;

Міська програма інноваційної, інвестиційної діяльності та іміджевих проектів на 2017–2020 рр. (потребує розробки і затвердження).

Завдання:

- ✓ диверсифікація джерел інвестування в економіку міста;

Відповідальні: департамент економіки та комунального майна; управління інвестиційного розвитку та іміджевих проектів; департамент міжнародного співробітництва.

Індикатори: € обсяг іноземних інвестицій, залучених у інвестиційні проекти міста; . € обсяг реалізованої промислової продукції; € обсяг капітальних інвестицій; € обсяг експорту продукції та послуг.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 2.1, ОЦ 2.2, СЦ 3.

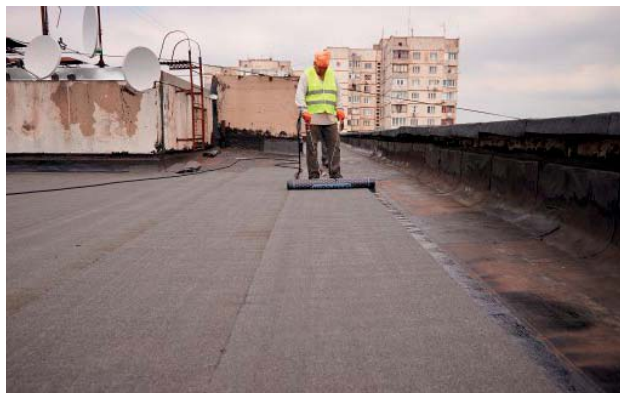
- ✓ здійснення проактивних організаційних заходів для підвищення інвестиційної привабливості міста;
- ✓ забезпечення високого кредитного рейтингу міста;
- ✓ зміцнення позитивного інвестиційного іміджу міста;
- ✓ сприяння міжнародному співробітництву у місті;
- ✓ сприяння підвищенню інвестиційної активності реального сектора економіки;
- ✓ підвищення поінформованості іноземної спільноти про місто Харків.

Заходи:

- ➔ залучення коштів ДФРР у розбудову міста;
- ➔ залучення міжнародної технічної та донорської допомоги;
- ➔ розширення участі міської ради у роботі міжнародних організацій;
- ➔ подальше міжнародне просування бренду міста;
- ➔ розширення мережі партнерських та побратимських зв'язків міста з адміністративно-територіальними утвореннями інших країн;
- ➔ розширення мережі консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних та іноземних організацій і представництв іноземних суб'єктів господарювання, що розташовані у місті;
- ➔ проведення щорічного міжнародного інвестиційного форуму;
- ➔ проведення щорічного конкурсу інвестиційних проектів для залучення іноземних та вітчизняних інвесторів у розвиток міста;
- ➔ активізація рекламної-інформаційної діяльності, спрямованої на зміцнення позитивного іміджу міста (проведення форумів, конференцій та інших заходів);
- ➔ розроблення інвестиційного паспорта міста.

Стратегічна ціль 5. Інвестиційна привабливість міста та муніципальний бюджет

↳ Операційна ціль 5.2. Збалансований муніципальний бюджет

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ постійні зміни податкового та бюджетного законодавства в частині бюджетоутворюючих джерел доходної частини місцевих бюджетів;
- ➔ передача делегованих повноважень з державного на місцевий рівень без відповідного фінансового ресурсу;
- ➔ недофінансування державних соціальних програм, реалізація яких покладена на органи місцевого самоврядування;
- ➔ недосконалість фінансового нормативу бюджетної забезпеченості для розрахунку міжбюджетних трансфертів;
- ➔ нерівномірна участь адміністративно-територіальних одиниць міста в забезпеченні динаміки збільшення надходжень до бюджету;
- ➔ недостатня спрямованість бюджету на економічний розвиток.

Ресурси (сильні сторони):

- ➔ стійке зростання доходів бюджету міста за 2013–2015 рр. – в 1,7 разу;
- ➔ власні надходження – в 1,3 разу,
- ➔ обсяг трансфертів – в 2,9 разу;
- ➔ видатки бюджету міста зросли в 1,7 разу; показник бюджетної забезпеченості на 6,8 % вище середнього показника по Україні;

питома вага податкових надходжень у доходній частині бюджету міста – 45,5 %.

участь у проекті «Відкритий бюджет».

Діючі програми:

Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012–2020 рр.;

Програма інформатизації Харківської міської ради на 2013–2020 рр.

Завдання:

- ✓ взаємодія з органами державної влади з питань оптимізації видатків між державним та місцевими бюджетами;
- ✓ підвищення результативності та ефективності використання бюджетних коштів;
- ✓ збільшення доходів місцевого бюджету;
- ✓ досягнення максимальної прозорості при проведенні операцій з бюджетними коштами.

Заходи:

- ↳ пріоритетне фінансування з місцевого бюджету інтегральних інвестиційних проектів, що здатні справити мультиплікативний ефект;
- ↳ розширення сфери неподаткових надходжень до міського бюджету за рахунок отримання прибутку від участі у підприємницькій діяльності комунальних підприємств, операцій на ринку нерухомості тощо;
- ↳ широке інформування громадськості щодо цілей бюджетної політики, напрямків використання коштів;
- ↳ концентрація фінансових ресурсів на виконанні міських цільових програм.

Відповідальні: департамент бюджету і фінансів.

Індикатори: € суми надходжень у місцевий бюджет; € сума податкових надходжень до місцевого бюджету; € сума видатків місцевого бюджету; € дефіцит/профіцит бюджету.

Зв'язок з іншими цілями: СЦ 1, СЦ 2, СЦ 3, СЦ 4 .

ЄДИНИЙ ДОЗВІЛЬНИЙ

Стратегічна ціль 6.

Ефективність управління містом і громадянське суспільство

Операційна ціль 6.1.
Відкритість і ефективність
муніципального врядування та розвиток
громадянського суспільства

Операційна ціль 6.2.
Доступність
адміністративних послуг

Напрямок 6.1.1.
Харків — відкритий
для городян

Напрямок 6.1.2.
Харків — місто
активної громади

Стратегічна ціль 6. Ефективність управління містом і громадянське суспільство

↳ Операційна ціль 6.1. Відкритість і ефективність муніципального врядування та розвиток громадянського суспільства ↳ Напрямок 6.1.1. Харків — відкритий для громадян

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ неповна відповідність системи міського самоврядування стандартам Ради Європи;
- ➔ відсутність єдиної методології розвитку інформатизації міста;
- ➔ відомча неузгодженість дій у сфері інформатизації між структурними підрозділами міської ради;
- ➔ неповна інформатизація документообігу в місцевій раді;
- ➔ значний час обробки звернень громадян в електронній формі.
- ➔ відсутність масової інтерактивної взаємодії громадян і організацій з Харківською міською радою при наданні послуг;
- ➔ низька зацікавленість громадськості при розробці і прийнятті рішень з питань місцевого значення

Ресурси (сильні сторони):

2 вищих навчальних заклади готують фахівців з адміністративного управління;

Офіційний сайт Харківської міської ради,

міського голови і виконавчого комітету;

міський інформаційний центр;

веб-портал відкритих даних м. Харкова;

Єдиний дозвільний центр м. Харкова;

ProZorro – електронна система публічних закупівель;

Відповідальні: департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю; департамент інформаційно-комп'ютерного забезпечення; департамент діловодства; департамент організаційної роботи.

Індикатори: впровадження е-уряду в міській раді; онлайн-трансляції засідань міської ради.

Зв'язок з іншими цілями: **СЦ 1, СЦ 2, СЦ 3, СЦ 4, СЦ 5, ОЦ 6.2, ОЦ 6.3.**

Діючі програми:

Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012-2020 рр.

Програма інформатизації Харківської міської ради на 2013-2020 рр.

Завдання:

- ✓ формування повноцінної системи міського самоврядування згідно зі стандартами Ради Європи;
- ✓ створення соціально орієнтованого інформаційно-комунікаційного середовища;
- ✓ забезпечення електронної та інформаційної доступності сервісів усім категоріям населення і бізнесу;
- ✓ поліпшення рівня та оперативності взаємодії органів муніципального управління з населенням і бізнесом за рахунок впровадження ефективних телекомунікаційних рішень;
- ✓ розвиток існуючої системи електронного документообігу міської ради та її впровадження в адміністраціях районів;
- ✓ більш широке залучення громадськості до процесів розробки і прийняття владних рішень з питань місцевого значення.

Заходи:

- ↳ забезпечення загальноєвропейського рівня реалізації е-урядування в місцевій раді;
- ↳ своєчасне та повне оприлюднення всіх нормативно-правових актів та іншої документації міської ради на офіційному веб-сайті;
- ↳ використання ІКТ при наданні державних послуг;
- ↳ модернізація внутрішньовідомчих операцій із застосуванням ІКТ;
- ↳ створення регіонального репозитарію електронних інформаційних ресурсів;
- ↳ розвиток офіційного сайту Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету;
- ↳ розвиток електронної ідентифікації та аутентифікації.

Стратегічна ціль 6. Ефективність управління містом і громадянське суспільство

- ↳ Операційна ціль 6.1. Відкритість і ефективність муніципального врядування та розвиток громадянського суспільства
- ↳ Напрямок 6.1.2. Харків – місто активної громади

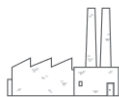
Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ недостатня активність громадських організацій у розв'язанні проблем міста;
- ➔ недостатня розвиненість громадянського суспільства в місті.

Ресурси (сильні сторони):

937 громадських організацій, з них 82 — молодіжні, 97 — професійних, 267 — фізкультурно-спортивних;

45 громадських організацій соціальної спрямованості об'єднує Велика громадська рада при Харківському міському голові.

Діючі програми:

Програма взаємодії міської ради з об'єднаннями громадян м. Харкова на 2012–2020 рр.;

Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012–2020 рр.

Завдання:

- ✓ підвищення ролі громадських організацій у розв'язанні проблем міста;
- ✓ розширення практики консультацій з громадськістю з питань стратегічного розвитку міста;
- ✓ підтримка організацій громадянського суспільства, діяльність яких спрямована на забезпечення місцевого та регіонального розвитку.

Заходи:

- ↳ підвищення участі громадських організацій у формуванні і реалізації пріоритетних напрямів розвитку міста;
- ↳ надання підтримки в організації та проведенні заходів об'єднань громадян;
- ↳ участь у заходах, що проводяться релігійними та ветеранськими громадськими організаціями;
- ↳ електронні майданчики взаємодії «громадськість — влада — бізнес»;
- ↳ сприяння волонтерському руху;
- ↳ єдиний інформаційний портал (Харків благодійний; Харків спортивний; Харків театральний...).

Відповідальні: департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю; департамент інформаційно-комп'ютерного забезпечення; департамент у справах сім'ї, молоді та спорту.

Індикатори: ■■■ кількість громадських організацій; ■■■ кількість учасників волонтерських заходів; ■■■ кількість громадських рад, які взаємодіють з місцевими органами влади.

Зв'язок з іншими цілями: СЦ 5.

Стратегічна ціль 6. Ефективність управління містом і громадянське суспільство

Операційна ціль 6.2. Доступність адміністративних послуг

Проблеми (слабкі сторони):

- ➔ потреба мешканців міста у розширенні популярних послуг, які надаються за принципом «єдиного вікна»;
- ➔ обмежена кількість адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді;
- ➔ складність та тривалість процесу надання адміністративних послуг;
- ➔ відсутність системного навчання адміністраторів ЦНАП.

Ресурси (сильні сторони):

2 профільні вищі навчальні заклади для підготовки кадрів з адміністративного управління;

Центр надання адміністративних послуг м. Харкова;

9 територіальних підрозділів ЦНАП; єдиний державний портал адміністративних послуг.

Діючі програми:

Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012–2020 рр.;

Програма інформатизації Харківської міської ради на 2013–2020 рр.

Завдання:

- ✓ забезпечення доступної та вичерпної інформації щодо порядку надання адміністративних послуг для громадян та бізнесу;
- ✓ надання більшості адміністративних послуг в електронному вигляді;
- ✓ мінімізація витрат часу та коштів на отримання адміністративних послуг для громадян та бізнесу;
- ✓ взаємна інтеграція баз даних виконавчих органів Харківської міської ради, державних органів і комунальних підприємств;
- ✓ розширення мережі Центрів надання адміністративних послуг;

Заходи:

- ➔ створення універсального кол-центру з багатоланковою системою інформування та обробки дзвінків;
- ➔ удосконалення веб-ресурсів ЦНАП щодо організації інформаційних та технологічних карток;
- ➔ забезпеченість доступності бланків та зразків документів для отримання адміністративних послуг в електронному вигляді;
- ➔ інтеграція веб-ресурсів суб'єктів, які задіяні в наданні адміністративних послуг;
- ➔ забезпечення функціонування засобів інформатизації та верифікації суб'єктів звернення для надання адміністративних послуг в електронному вигляді;
- ➔ відпрацювання разом з представниками навчальних закладів процедури реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання без особистого залучення студентів;
- ➔ організація взаємодії з навчальними закладами міста для проведення профільного навчання.

Відповідальні: департамент підприємництва та споживчого ринку; департамент інформаційно-комп'ютерного забезпечення; департамент діловодства; департамент реєстрації.

Індикатори: кількість відкритих ЦНАПів; питома вага адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді; час, витрачений на отримання адміністративної послуги.

Зв'язок з іншими цілями: ОЦ 1.1, ОЦ 1.3, ОЦ 2.1, ОЦ 2.2., ОЦ 5.1.

4.2. Узгодження цілей розвитку міста з регіональними, національними та європейськими пріоритетами

Відповідність стратегічних цілей Стратегії розвитку м. Харкова до 2020 року стратегічним цілям Стратегії розвитку Харківської області до 2020 року і Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року є наступною:

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року	Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року	Стратегія розвитку м. Харкова до 2020 року
Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП	Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими містами
Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток	Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричного розвитку	Соціальна впевненість і здоров'я населення; Екологічна врівноваженість і енергетична ефективність; Сучасна просторовість та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою
Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку	Ефективне управління місцевим розвитком	Інвестиційна привабливість міста та муніципальний бюджет; Ефективність і прозорість управління містом

У зв'язку з курсом, який взяла Україна на інтеграцію в ЄС, визначеного у 2014 році Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також розширенням співпраці України та ЄС у різних галузях встала необхідність узгодження пріоритетів розвитку як України в цілому, так і окремих її адміністративно-територіальних утворень з пріоритетами розвитку ЄС.

Відповідність стратегічних цілей Стратегії розвитку м. Харкова до 2020 року принципам Європейської Хартії міст є такою:

Європейська Хартія міст	Стратегія розвитку м. Харкова до 2020 року
Безпека (безпечне місто, вільне, наскільки це можливо, від злочинності, правопорушень і насильств) Житло (достатньо пропозицій і можливостей вибору доступного за ціною і здорового житла) Охорона здоров'я (підтримка фізичного і психологічного здоров'я) Спорт і дозвілля (доступ усіх осіб до широкого кола спортивних споруд і для проведення дозвілля)	Соціальна впевненість і здоров'я населення міста
Робота (можливість отримати роботу) Культура (доступ до широкого кола культурних і творчих видів діяльності і зайняття й участь в них) Економічний розвиток (місцеві органи влади допомагають економічному зростанню)	Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями
Незабруднене і здорове довкілля (довкілля вільне від забруднення атмосфери, шумів, води і землі і на охорону природи і природних ресурсів) Багатство природи і природні ресурси (використання місцевих ресурсів раціональним і ефективним чином)	Економічна врівноваженість та енергетична ефективність міста

Європейська Хартія міст	Стратегія розвитку м. Харкова до 2020 року
<p>Свобода пересувань (безперешкодна свобода пересувань і свобода поїздки, гармонійний баланс між усіма вулицями і громадським транспортом, приватними автомобілями, пішоходами і велосипедами) Якісна архітектура і фізичне оточення (приємний і стимулюючий фізичний вигляд міста, що створюється шляхом сучасної архітектури і збереження і правильної реставрації історичних споруд)</p>	<p>Сучасна просторовість та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою</p>
<p>Фінансові механізми і структури (дозволяють місцевим органам влади знаходити кошти, необхідні для здійснення прав)</p>	<p>Інвестиційна привабливість міста та муніципальний бюджет</p>
<p>Участь (у плюралістичних демократичних структурах і міському управлінні, у співпраці між різними учасниками на основі субсидіарності) Рівноправ'я (місцеві органи влади забезпечують права всім громадянам) Послуги і товари (широкий асортимент доступних і якісних послуг і товарів, що надаються місцевими органами влади) Безперервний розвиток (місцева влада прагне досягти рівноваги між економічним розвитком і охороною довкілля)</p>	<p>Ефективність управління містом і громадянське суспільство</p>

Відповідність стратегічних цілей Стратегії розвитку м. Харкова до 2020 року стратегічним пріоритетам Стратегії «Європа-2020» є такою:

Стратегія «Європа-2020»	Стратегія розвитку м. Харкова до 2020 року
<p>Розумне зростання: розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях</p>	<p>Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями</p>
<p>Стале зростання: сприяння розвитку економіки, що базується на більш ефективному використанні ресурсів, екології і конкуренції</p>	<p>Екологічна врівноваженість і енергетична ефективність міста</p>
<p>Всеохоплююче зростання: розвиток економіки, що сприяє високому рівню зайнятості населення, досягненню соціальної та територіальної згуртованості</p>	<p>Соціальна впевненість і здоров'я населення Сучасна просторовість та забезпечення міста інженерною інфраструктурою Інвестиційна привабливість міста та муніципальний бюджет Ефективність управління містом і громадянське суспільство</p>

Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку м. Харкова до 2020 року як з державними пріоритетами, так і з європейськими надає можливість громаді на співпрацю з ними із залучення інвестицій в соціально-економічний розвиток міста.

4.3. Можливі сценарії розвитку міста і етапи реалізації його стратегії

Вихідні положення сценаріїв сформовані на основі результатів SWOT-аналізу, аналізу соціально-економічного стану міста, виявлених проблем за кожною стратегічною метою, а також з урахуванням припущень консенсус-прогнозу Міністерства економіки і торгівлі, прогнозу економічного і соціального розвитку

України та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017–2019 роки, затвердженого Кабінетом Міністрів України, макроекономічного прогнозу на 2016–2017 рр. Національного банку України, прогнозу Світового банку основних макроекономічних показників до 2018 року.

Сценарії реалізації Стратегії розвитку міста Харкова на 2016-2020 роки

**Песимістичний
сценарій**

«Крок уперед, два
кроки назад»

**Реалістичний
сценарій**

«Крок за кроком»

**Оптимістичний
сценарій**

«Відриваючись
від землі»

Песимістичний сценарій — «Крок уперед, два кроки назад»

Передумови:

- ➔ негативний розвиток зовнішньоекономічної та політичної ситуації;
- ➔ розгортання конфлікту на сході країни;
- ➔ збереження низької кредитної активності комерційних банків;
- ➔ погіршення інвестиційного клімату через нестабільність у країні;
- ➔ відсутність значних зрушень у боротьбі з корупцією;
- ➔ відсутність швидких і ефективних реформ у країні;
- ➔ неефективність дерегулювання;
- ➔ поширення неплатоспроможності реального сектора і населення;
- ➔ неефективна податкова реформа;
- ➔ нарощування негативних інфляційних очікувань населення;
- ➔ подальша девальвація гривні.

Можливості:

- ✓ обмежені можливості зовнішнього фінансування;
- ✓ недостатність фінансових ресурсів для здійснення крупних іміджевих, спортивних, інвестиційних проектів;

Можливі дії: розв'язання поточних найбільш гострих проблем життєдіяльності міста, поточний ремонт житлово-комунальної сфери, консервація великих інфраструктурних проектів, активне здійснення іміджевих заходів, що не потребують значного фінансування; зосередженість на організаційній та інформаційній підтримці ініціатив громади, бізнесу тощо.

Імовірність реалізації: низька у короткостроковій перспективі, дуже низька у середньостроковій перспективі.

- ✓ надмірна залежність від державного бюджету;
- ✓ переважне використання коштів державних фондів;
- ✓ несприятливі умови для збільшення кількості іноземних студентів;
- ✓ призупинення фінансування державних житлових програм;
- ✓ фінансування освіти і соціальних програм на мінімально необхідному рівні.

Результати:

- ↪ відсутність інвестицій у інноваційні виробництва;
- ↪ формування початкових умов для розгортання високотехнологічних виробництв;
- ↪ переважання роздрібної торгівлі у діяльності малих та середніх підприємств;
- ↪ збільшення тіньового сектора;
- ↪ поодинокі малоефективні заходи щодо енергозбереження та енергоефективності;
- ↪ зниження інвестицій у інфраструктуру міста;
- ↪ продовження старіння інженерної і транспортної інфраструктури;
- ↪ скорочення обсягів іноземних інвестицій і зовнішньоторговельного обороту;
- ↪ низький темп зростання доходів бюджету міста;
- ↪ продовження відтоку висококваліфікованих фахівців до інших міст та країн;
- ↪ гальмування розвитку ІТ-індустрії;
- ↪ недоступність житла для громадян із різним рівнем доходу;
- ↪ загострення соціальних проблем;
- ↪ часткове виконання завдань стратегії;
- ↪ втрата містом значної частини науково-інноваційного та інвестиційного потенціалу.

Реалістичний сценарій — «Крок за кроком»

Передумови:

- ➔ поступове поліпшення зовнішньоекономічної ситуації;
- ➔ відсутність політичних потрясінь;
- ➔ заморожування та перехід у беззбройну фазу конфлікту на сході країни;
- ➔ відновлення кредитної активності комерційних банків за рахунок стимулюючих дій НБУ;
- ➔ поступове відновлення довіри іноземних та вітчизняних інвесторів до країни;
- ➔ зрушення у боротьбі з корупцією;
- ➔ виважене дерегулювання підприємницької діяльності;
- ➔ відновлення платоспроможності реального сектора і населення;
- ➔ переважне збереження норм чинного бюджетного і податкового законодавства;
- ➔ подолання негативного впливу неповороткої адміністративної машини;
- ➔ помірні інфляційні очікування населення;
- ➔ підвищення рівня довіри громади до місцевих органів влади.

Можливості:

- ✓ розширення можливості зовнішнього фінансування за рахунок співпраці з міжнародними фондами розвитку, венчурними фондами;
- ✓ часткова залежність від державного бюджету;
- ✓ залучення інвестицій і грантів в сферу освіти і культури;
- ✓ достатність фінансових ресурсів для здійснення іміджевих, спортивних, інвестиційних проектів;

Можливі дії: реалізація чіткого плану відносно незалежних заходів щодо розв'язання проблем життєдіяльності і розвитку міста, започаткування великих інфраструктурних проектів, активне здійснення іміджевих заходів, інформаційна, організаційна та фінансова підтримка найбільш доцільних проектів, спрямованих на покращення іміджу міста, підвищення його конкурентоспроможності на ринку інвестицій.

Імовірність реалізації: висока у короткостроковій перспективі, дуже висока у середньостроковій перспективі.

- ✓ реалізації програм житлового кредитування у повному обсязі;
- ✓ розробка нової програми підтримки розвитку підприємництва.

Результати:

- ↪ відновлення інвестування з пріоритетним вибором інноваційних виробництв;
- ↪ нарощування ресурсів і потужностей для розгортання високотехнологічних виробництв;
- ↪ реалізація переважної частини заходів щодо енергозбереження та енергоефективності;
- ↪ інвестування у інфраструктуру міста запозичених коштів;
- ↪ призупинення зменшення обсягів іноземних інвестицій, нарощування зовнішньоторговельного обороту за рахунок нових виробництв малого та середнього бізнесу;
- ↪ помірний темп зростання доходів бюджету міста;
- ↪ реконструкція інженерної і транспортної інфраструктури;
- ↪ поступова переорієнтація малого бізнесу з торгівлі на виробництво товарів і високотехнологічних послуг;
- ↪ розвиток ІТ-індустрії міста переважно у вигляді малих та середніх підприємств, ФОПів;
- ↪ розвиток малого та середнього бізнесу та створення умов для накопичення капіталу;
- ↪ нарощування кількості іноземних студентів, переважно з країн Азії та Африки;
- ↪ призупинення міграції кваліфікованих кадрів;
- ↪ розвиток відпочинкового і ділового туризму;
- ↪ поліпшення комфорту проживання у місті завдяки оновленій системі охорони здоров'я, освіти, культури;
- ↪ зниження екологічних проблем міста;
- ↪ повне досягнення оперативних цілей стратегії;
- ↪ набуття містом нових конкурентних переваг як науково-інноваційного центру країни.

Оптимістичний сценарій — «Відриваючись від землі»

Передумови:

- ➔ сприятливі зовнішньоекономічні умови;
- ➔ поступове позитивне розв'язання конфлікту на сході країни;
- ➔ активізації кредитної діяльності комерційних банків;
- ➔ поліпшення інвестиційного клімату у країні;
- ➔ зниження рівня корупції;
- ➔ ефективне дерегулювання та підвищення якості адміністративних послуг;
- ➔ покращення умов діяльності малого та середнього бізнесу;
- ➔ макроекономічна стабілізація в країні;
- ➔ розвиток інфраструктури, спрямованої на підтримку бізнесу;
- ➔ зміцнення позитивного міжнародного іміджу міста Харкова.

Можливості:

- ✓ розширення доступу до фондів технічної підтримки та міжнародних грантів для розвитку;
- ✓ переважання власних доходів бюджету над обсягами трансфертів;
- ✓ достатні фінансові ресурси для здійснення великих амбітних інвестиційних та інфраструктурних проєктів;
- ✓ поліпшення умов житлового кредитування для молоді та інших категорій населення;
- ✓ залучення зовнішніх інвесторів у високотехнологічні виробництва;
- ✓ великі інвестиції у інфраструктуру міста;
- ✓ відтворення потенціалу міста як великого транспортного вузла.

Можливі дії: системне розв'язання проблем розвитку міста, здійснення програм реконструкції та оновлення інфраструктури міста, активне здійснення великих іміджевих. інвестиційних проєктів за рахунок зовнішньої технічної та грантової допомоги, власних коштів громади.

Імовірність реалізації: нижче середньої у короткостроковій перспективі, середня у середньостроковій перспективі.

Результати:

- ➔ зростання обсягів вітчизняних та іноземних інвестицій, переважно у високотехнологічні виробництва та сервіси;
- ➔ створення нових промислових зон на основі високотехнологічних виробництв на нових та існуючих підприємствах;
- ➔ переваження у обсягах реалізації власних високотехнологічних товарів та послуг;
- ➔ розширення партнерства бізнесу з науковими і освітніми установами міста;
- ➔ формуванні інноваційних кластерів, технопарків, технополісів;
- ➔ розвиток інноваційного підприємництва, і активне проникнення підприємств малого та середнього бізнесу на європейські ринки;
- ➔ швидкий розвиток IT-галузі не тільки як малих, але й середніх та великих підприємств;
- ➔ створення нових якісних робочих місць у креативних секторах економіки для інноваційно-орієнтованої молоді;
- ➔ легалізація «тіньової» зайнятості і доходів;
- ➔ широкомасштабні заходи щодо енергозбереження та енергоефективності;
- ➔ зростання зовнішньоторговельного обороту;
- ➔ значне зростання доходів бюджету міста;
- ➔ оновлення інженерної і транспортної інфраструктури міста;
- ➔ розширення державних та міських житлових програм;
- ➔ приплив іноземних студентів з країн Сходу, Східної і Центральної Європи;
- ➔ поліпшення комфорту проживання у місті завдяки якійсній системі охорони здоров'я, освіти, культури, покращення екології міста;
- ➔ місто перетворюється на центр тяжіння висококваліфікованих кадрів;
- ➔ реалізація потенціалу міста як центру ділового, відпочинкового, медичного, наукового туризму;
- ➔ повне досягнення стратегічних цілей стратегії.

I етап — 2016–2017 рр. — «Час розкидати каміння»

Головне завдання етапу — визначити першочергові проекти за кожною операційною ціллю та джерела їх фінансування, створити необхідні організаційні умови для реалізації стратегії; активізація інноваційно-креативного потенціалу міста; активне включення у державні та обласні програми розвитку.

На першому етапі необхідно:

- визначити головні структурні проблеми, розв'язання яких є передумовою досягнення стратегічних цілей міста;
- сформувані цільові програми за кожною операційною метою та проекти, які можуть фінансуватися з державного бюджету та за рахунок міжнародних грантів;
- визначити пріоритети за кожною програмою;
- визначити джерела фінансування проектів та програм розвитку;

- сформувати механізм залучення інвестицій для здійснення програмних проектів;
- оптимізація та реорганізації діяльності місцевих органів виконавчої влади, впровадження сучасних технології управління життєдіяльністю міста.

В умовах песимістичного сценарію: реалізація переважно іміджевих заходів, покликаних сприяти поліпшенню інвестиційного клімату у місті; підготовка проектів для пошуку зовнішнього фінансування.

В умовах реалістичного сценарію: початок реалізації пілотних проектів за окремими напрямками; залучення інноваційних інвесторів.

В умовах оптимістичного сценарію: початок реалізації пілотних проектів за усіма напрямками; початок реалізації великих інвестиційних проектів.

II етап — 2017–2018 рр. — «Час збирати каміння»

Головне завдання етапу — активна реалізація програм стратегії, великих інноваційних інвестиційних та інфраструктурних проектів, концентрація зовнішніх і внутрішніх ресурсів; активне сприяння розвитку IT-індустрії, інноваційних виробництв, креативної індустрії.

На другому етапі передбачається:

- залучення великих внутрішніх та іноземних інвестицій;
- початок реалізації великих інвестиційних та інфраструктурних проектів;
- постійних моніторинг виконання і ефективності програм реалізації стратегії.

В умовах песимістичного сценарію: активне залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів для виконання основних проектів, які розв'язують найбільш болючі проблеми міста; підтримка іміджу міста.

В умовах реалістичного сценарію: активна фаза реалізації започаткованих пілотних проектів та розгортання повномасштабного виконання інфраструктурних проектів.

В умовах оптимістичного сценарію: активна фаза реалізації інвестиційних інноваційних та інфраструктурних проектів.

III етап — 2019–2020 рр. — «Заглядаючи у майбутнє»

Головне завдання етапу — створити підґрунтя майбутнього розвитку міста.

На цьому етапі передбачається:

- завершення розпочатих пілотних проектів;
- активна реалізація інноваційних інвестиційних та інфраструктурних проектів за рахунок у першу чергу внутрішніх ресурсів;
- моніторинг результатів виконання програм стратегії і досягнення оперативних і стратегічних цілей розвитку міста, області держави;
- перегляд стратегії на наступний період.

В умовах малоїмовірного песимістичного сценарію: продовження підтримки позитивного іміджу міста; поступовий початок реалізації великих інфраструктурних проектів.

В умовах реалістичного сценарію: організаційна та інфраструктурна підтримка високотехнологічних галузей виробництва і послуг; активна реалізація інноваційних інфраструктурних проектів.

В умовах оптимістичного сценарію: активне продовження, завершення великих інвестиційних, інфраструктурних проектів; створення нової інфраструктури високотехнологічного підприємства.

Х а р и з м а т и ч н и й
А к т и в н и й
Р і ш у ч и й
К р е а т и в н и й
І н т е л е к т у а л ь н и й
В і д п о в і д а л ь н и й

Розділ V
МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ХАРКОВА

Механізм реалізації Стратегії розвитку міста включає такі елементи:

План заходів з реалізації Стратегії міста

На наступні чотири роки розробляється міською адміністрацією не пізніше ніж через місяць після затвердження міською радою Стратегії розвитку міста і подається на затвердження міській раді.

План заходів включає:

↳ відібрані на конкурсній основі проекти

розвитку, об'єднані спільною метою у програми міського розвитку;

↳ орієнтовні обсяги і джерела фінансування;

↳ індикатори оцінки результативності реалізації програм та проектів міського розвитку, які включені до програм.

Інституціонально-організаційне забезпечення

↳ Виконання заходів і проектів з реалізації Стратегії розвитку міста здійснюють відповідні структурні підрозділи міської адміністрації.

↳ Моніторинг реалізації плану заходів здійснює визначений головою міської ради структурний підрозділ з широким залученням громадськості.

Програмування та проектування розвитку міста

Реалізація Стратегії розвитку міста здійснюється через державні і міські цільові програми.

Виконавцями державної цільової програми можуть бути підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, що визначаються державним замовником для включення заходів і завдань програми на конкурентних засадах.

Ініціатором розроблення міської цільової програми може бути місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування.

Програма має:

- ↪ розв'язувати проблеми на рівні міста за рахунок залучення бюджетних коштів, координації

спільних дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;

- ↪ мати реальні можливості ресурсного забезпечення коштами місцевого бюджету;

- ↪ відповідати пріоритетним напрямкам розвитку регіону.

Проект програми затверджується органом місцевого самоврядування і включається у перелік програм, які фінансуються із залученням коштів місцевого бюджету.

Виконання програми здійснюється шляхом реалізації її заходів і завдань виконавцями, зазначеними у цій програмі.

Науково-методичне забезпечення

Наукове супроводження і методичне забезпечення розробки та реалізації Стратегії розвитку міста здійснюють наукові установи. Воно включає в себе:

- ↪ наукове обґрунтування соціальної, економічної, екологічної, інноваційної, промислової та іншої політики на середньострокову і довгострокову перспективу;

- ↪ розроблення методологій моделювання і прогнозування соціально-економічного розвитку і обґрунтування управлінських рішень з питань розвитку міста;

- ↪ визначення пріоритетних сфер господарювання, секторів економіки за критеріями соціально-економічної ефективності і конкурентоздатності;

- ↪ дослідження, аналіз і моніторинг проблем світового, національного, регіонального, міського розвитку та міжнародної співпраці;

- ↪ обґрунтування принципів формування стратегії діяльності міста Харкова;

- ↪ підготовку та реалізацію науково-дослідних проектів та програм з вирішення проблем міжміського, міжрегіонального, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції;

- ↪ розробки та впровадження системи моніторингу та оцінки реалізації Стратегії розвитку міста Харкова;

- ↪ підготовку рекомендацій щодо механізмів фінансування реалізації стратегії із залученням державних, місцевих і приватних коштів, а також коштів міжнародних організацій;

- ↪ підготовку довідника щодо міжнародних програм підтримки секторального, регіонального, міського розвитку, міжміського, міжрегіонального, міжнародного співробітництва та методичних рекомендацій підготовки проектів.

- ↪ постійне супроводження реалізації Стратегії розвитку міста Харкова, розробку пропозицій і рекомендацій щодо оперативного управління.

Фінансове забезпечення

Фінансовий механізм реалізації стратегії передбачає концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку міста.

Основні фінансові інструменти реалізації стратегії такі:

- ↪ бюджет міста (внутрішній ресурс підвищення ефективності економічного та соціального розвитку міста);

- ↪ цільове фінансування за рахунок коштів державного та обласного бюджетів на умовах

співфінансування з бюджету міста в реалізації пріоритетних національних проектів, регіональних цільових програм, адресних інвестиційних програм, проектів;

- ↪ кошти державного фонду регіонального розвитку та інших державних фондів для конкретних програм, проектів, що реалізуються в місті;

- ↪ кошти інвесторів, суб'єктів господарювання, об'єднань;

- ↪ кошти відповідно до угод державно-приватного партнерства;
- ↪ кошти міжнародних фінансових установ;
- ↪ міжнародна технічна допомога та ін.

Комплексна взаємодія елементів механізму реалізації Стратегії розвитку міста забезпечить ефективність її впровадження.

Публічно-приватне партнерство

Публічно-приватне партнерство є інструментом успішної реалізації Стратегії розвитку міста. Закон «Про державно-приватне партнерство» передбачає реалізацію проектів лише у формі договору, який фіксує систему відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) діючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та користуванні (експлуатації) такими об'єктами.

Перевагами публічно-приватного партнерства для держави, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування є:

- ↪ скорочення витрат на надання послуг;
- ↪ активізація інвестиційної діяльності;
- ↪ ефективне управління майном;
- ↪ економія фінансових ресурсів держави;
- ↪ використання досвіду приватних компаній;
- ↪ оптимізація розподілу ризиків;
- ↪ підвищення ефективності інфраструктури;
- ↪ розвиток форм проектного фінансування;
- ↪ стимулювання підприємницького мислення;
- ↪ рівний діалог між владою та бізнесом;
- ↪ збереження та створення робочих місць.

Дорожня карта реалізації Стратегії розвитку міста

Стратегія розвитку міста реалізується відповідно до розробленої дорожньої карти — формалізованого наочного представлення покрокового сценарію реалізації стратегії розвитку міста Харкова. Дорожня карта пов'язує між собою місію, візію, стратегічні і оперативні цілі, завдання, програми, проекти і план заходів із реалізації Стратегії

розвитку міста та вибудовує в часі основні кроки цього процесу з визначенням конкретних виконавців, термінів виконання, очікуваних результатів.

Дорожня карта націлена на інформаційно-комунікаційну підтримку процесу контролю та ухвалення управлінських рішень з реалізації Стратегії розвитку міста.

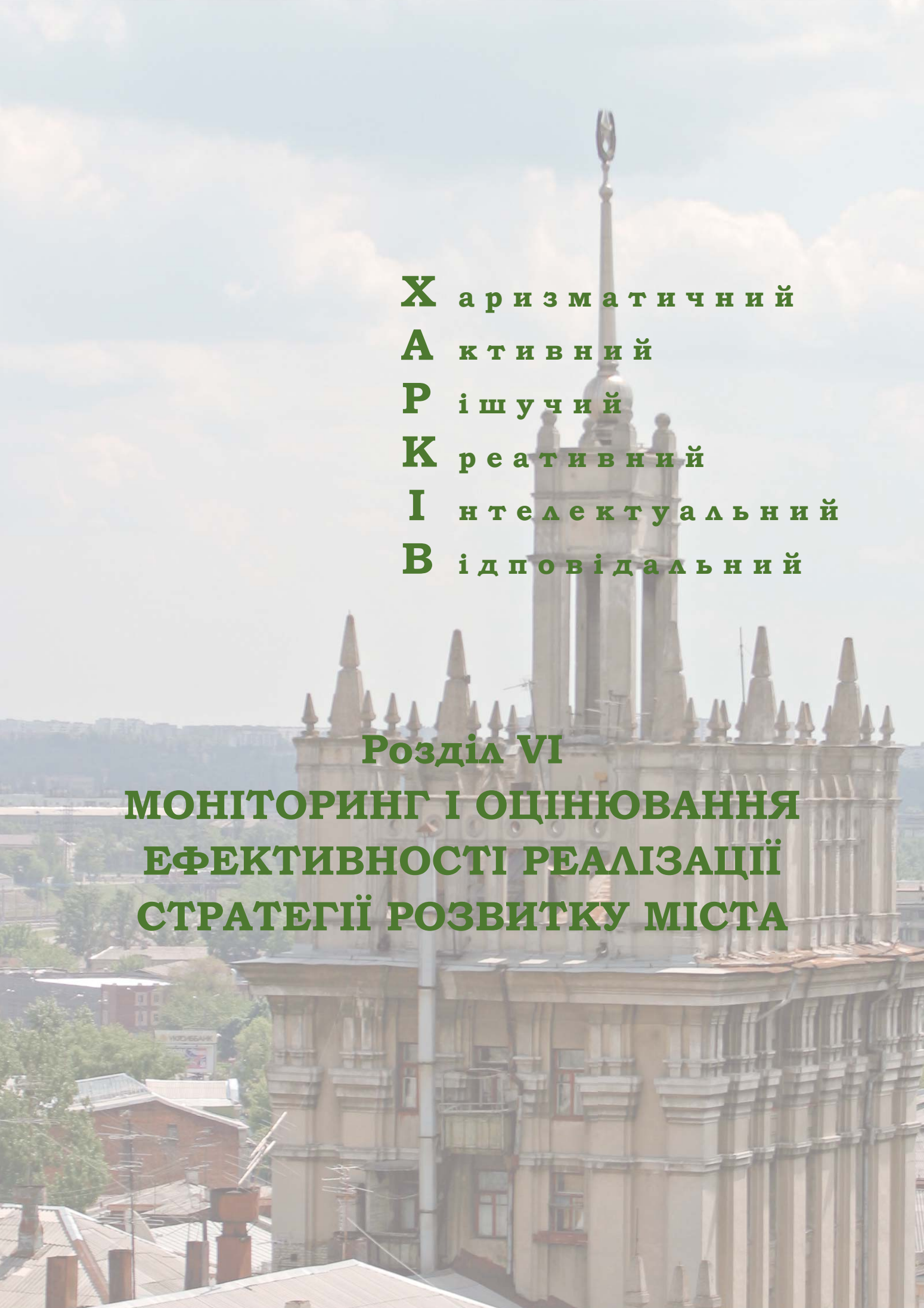
Звітність

Щоквартально: звіт про результати реалізації проектів міського розвитку, визначених планом заходів, за відповідний період за встановленою формою.

Щорічно: звіт про результати проведення моніторингу виконання плану заходів за відповідний період за встановленою формою; звіт відповідального виконавця програми.

Виконавчий комітет Харківської міської ради:

- ↪ подає згідно з установленим порядком підсумкові звіти та звіти з оцінки результативності на затвердження Харківської міської ради;
- ↪ оприлюднює затверджені Харківською міською радою підсумкові звіти та звіти з оцінки результативності на своєму офіційному веб-сайті.

Х а р и з м а т и ч н и й
А к т и в н и й
Р і ш у ч и й
К р е а т и в н и й
І н т е л е к т у а л ь н и й
В і д п о в і д а л ь н и й

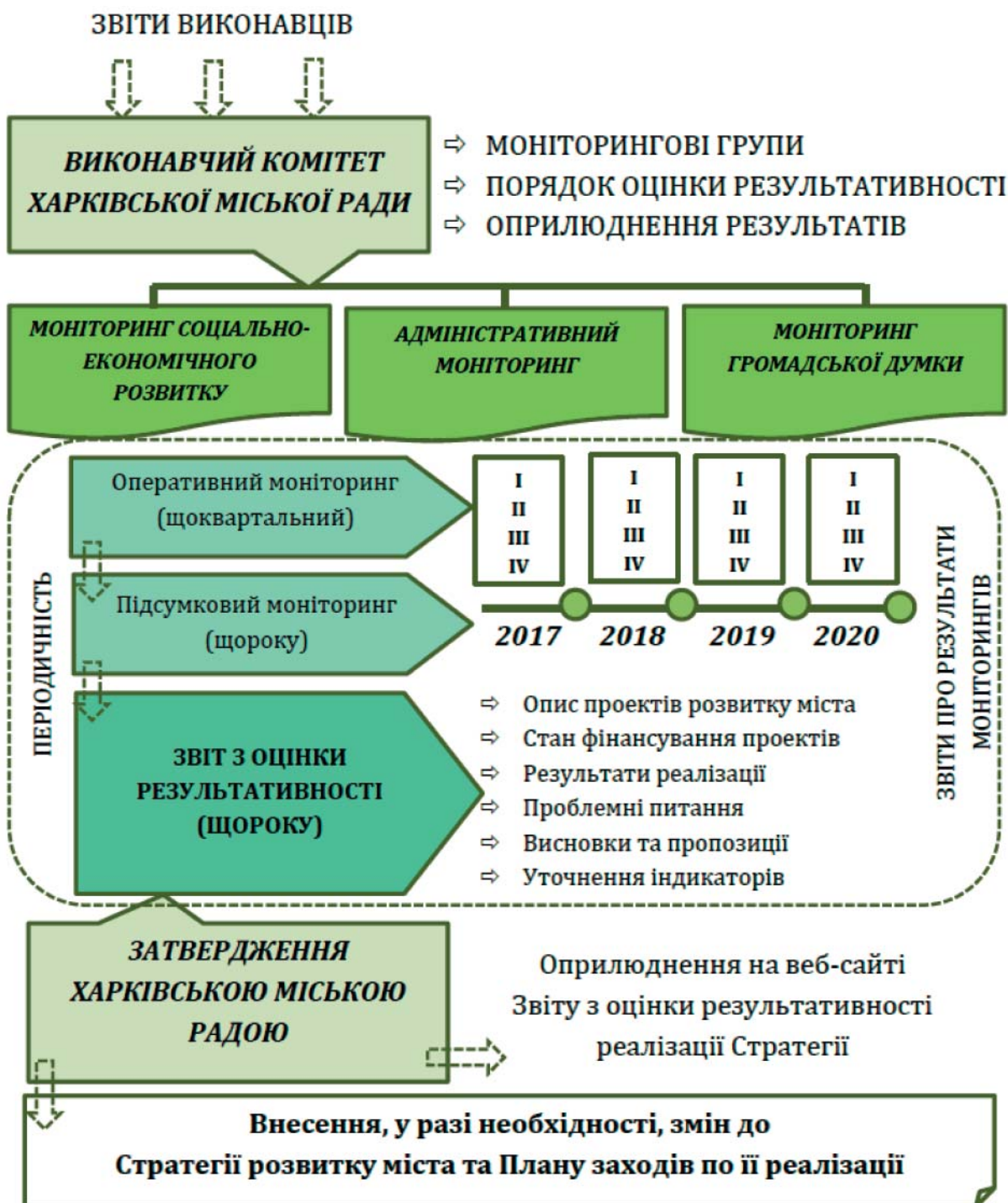
Розділ VI

**МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТА**

Результати реалізації Стратегії розвитку міста визначаються на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації планів заходів.

Основними завданнями під час проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації стратегії і планів заходів є визначення рівня їх виконання через відстеження стану та оцінювання результативності виконання програм і проектів розвитку міста, їх впливу на соціально-економічний розвиток, рівень виконання цільових індикаторів.

Проведення моніторингу і оцінки результативності реалізації стратегії та планів заходів здійснюється міською адміністрацією на основі звітів відповідальних за виконання програм, проектів міського розвитку, визначених планом заходів.

Види моніторингу

Проведення моніторингу здійснюється за такими видами:

↪ **моніторинг соціально-економічного розвитку** — відстеження соціально-економічних та екологічних процесів за низкою індикаторів (перелік індикаторів наведено у Додатку Г);

↪ **адміністративний моніторинг** — оцінка рівня реалізації планів заходів, цільових програм та проектів;

↪ **моніторинг громадської думки** — встановлення зворотного зв'язку між населенням та міською владою щодо виконання Стратегії (через «круглі столи», опитування громадської думки тощо).

Виконавчий комітет Харківської міської ради:

Виконавчий комітет виконує такі функції:

↪ створює моніторингові групи та визначає склад та порядок їх роботи;

↪ визначає порядок внесення, перевірки та оприлюднення результатів проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації стратегії і плану заходів на своєму офіційному веб-сайті;

↪ проводить аналіз стану виконання плану заходів (з порівняльною оцінкою ступеня відхилення фактичних значень індикаторів результативності від їх прогнозованих значень) та згідно з вимогами Порядку готує і оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті узагальнений звіт про виконання плану заходів за відповідний період.

Звіт з оцінки результативності

Складається на основі даних звіту про результати моніторингу і передбачає:

↪ оцінку досягнення цілей стратегії розвитку шляхом порівняння фактичних значень індикаторів (показників) оцінки результативності виконання плану заходів з їх прогнозованим значенням у відповідному періоді;

↪ опис проектів розвитку міста, які включені до програм, з оцінкою їх впливу на соціально-економічний розвиток міста;

↪ аналітичний звіт щодо:
– стану фінансування проектів розвитку міста з описом запланованих та фактичних джерел і обсягів фінансування у відповідному періоді;
– результатів реалізації проектів розвитку міста та порівняння фактичних значень індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації плану заходів з їх прогнозованим значенням у відповідному періоді;

– проблемних питань, зовнішніх та внутрішніх факторів, що мали вплив на виконання плану заходів (з поясненням причини виникнення проблемних питань та пропозицій щодо шляхів їх вирішення);

↪ висновки та пропозиції щодо:

– впливу реалізації проектів розвитку міста на динаміку основних показників соціально-економічного розвитку регіону;

– доцільності продовження виконання проектів розвитку міста;

– включення додаткових проектів розвитку міста;

↪ уточнення індикаторів (показників) оцінки результативності реалізації плану заходів, обсягів і джерел фінансування, переліку виконавців, строки виконання тощо.

Узагальнена оцінка результативності реалізації стратегії розвитку міста проводиться Виконавчим комітетом Харківської міської ради не пізніше ніж через 6 місяців після завершення строку її реалізації з поданням відповідного звіту на затвердження Харківської міської ради.

На офіційному веб-сайті Харківської міської ради розміщуються затверджені міською радою звіти щодо результатів узагальненої оцінки

результативності реалізації стратегії розвитку міста.

За результатами узагальненої щорічної оцінки результативності реалізації Стратегії розвитку міста доцільно у разі необхідності вносити зміни до стратегії розвитку міста та плану заходів по її реалізації відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики» та інших нормативно-правових документів.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України від 07.02.2002 р. № 3059-III «Про Генеральну схему планування території України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Указ Президента України від 25.05.2001 р. № 341/2001 «Про Концепцію державної регіональної політики» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII «Про засади державної регіональної політики» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 р. № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 196 «Питання державного фонду регіонального розвитку» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Наказ МРРБУ від 24.04.2015 р. № 80 «Питання підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Постанова Верховної Ради України від 24.12.1999 р. № 1359-XIV «Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Закон України від 06.09.2012 р. № 5205-VI «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1186 «Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 р. № 224 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
19. Наказ МРРБУ від 31.03.2016 р. № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
21. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
22. Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29.09.2001 р. № 2866-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
23. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 р. № 1875-IV (зі змінами та допо-

вненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

24. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

25. Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова» від 11.05.2000 р. № 1714-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Закон України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р. № 991-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

27. Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 р. № 1563-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

28. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 р. № 143-V [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

29. Закон України «Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 21.12.2000 р. № 2157-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

30. Постанова Кабінету Міністрів України «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» від 26.04.2003 р. № 621 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.1995 р. № 216 «Про концепцію державної житлової політики» // база даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

32. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 р. № 880-р «Про схвалення Концепції національної екологічної політики України на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Рішення Харківської обласної ради [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.oblrada.kharkov.ua>.

34. Рішення Харківської міської ради [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua>.

35. Європа 2020 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://fra.org.ua/uploads/media/file/0001/01/85c65ab6bada07f232e264f4d68d79ac8c9ee1a4.pdf>.

36. Europe 2020 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/europe2020>.

37. Европейская Хартия городов. Европейская декларация прав городов [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://normativ.kontur.ru/document?moduleId=1&documentId=22053>

38. Хартия «Города Европы на пути к устойчивому развитию» (Ольборгская Хартия) [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://masters.donntu.org/2004/feht/lebedev/libra_library/aalborgchapter.htm.

39. Европейська хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9-European-chart.pdf>.

40. The European Sustainable Cities & Towns Campaign [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sustainable-cities.org>.

41. Декларация тысячелетия ООН [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://www.un.org/russian/>

42. Программа действий : повестка дня на XXI век и другие документы конференции в Рио-де-Жанейро в популярном изложении. — Женева : Центр «За наше общее будущее», 1993. — 70 с.

43. Міжнародні екологічні угоди та конвенції [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://portal.semu.kiev.ua/legislation/conventions2_ua.htm.

44. Стамбульська декларация по населенным пунктам [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

45. Стратегія розвитку Харківської області до 2020 року (рішення Харківської облради (XXXIV сесії VI скликання) від 05.03.2015 р. № 1151-VI) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kharkivoda.gov.ua/content/documents/431/43045/files/new-563_SRR2020.pdf.

46. Стратегія розвитку Києва до 2025 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://dnipr.kievcity.gov.ua/files/Strategy_Kyiv2025.pdf.

47. Стратегія економічного і соціального розвитку Одеса-2022 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/705/1/Стратегія%20економічного%20та%20соціального%20розвитку%20міста%20Одеси%20до%202022%20року%20.pdf>.

48. Стратегічний план розвитку міста Дніпропетровська до 2020 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.mled.org.ua/images/stories/files/Strategic_Plans_materials/dnipropetrovsk_startegic_plan_ukr.pdf.

49. Комплексна стратегія розвитку Львова 2012-2025 рр [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/0/23349f49bc91ba52c225793400489747/\\$FILE/Cesia2.pdf](http://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/0/23349f49bc91ba52c225793400489747/$FILE/Cesia2.pdf).

50. Стратегія розвитку Люблина на період 2013–2020 гг [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://people2people.com.ua/uploads/polsha_5_2.pdf

51. Стратегія устійчивого розвитку Риги до 2030 года и программа развития Риги на 2014–2020 годы «Рига 2030» [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://www.rdpad.lv/ru/faili/2015/01/STRATEGIJA_RUS.pdf

52. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016–2020 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 р. № 148 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-п/paran11#n11>.

53. Концепція загальнодержавної програми «Здоров'я - 2020: український вимір», схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.10.2011 р. № 1164-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-р>

54. Комплексна державна програма енергозбереження України, схвалена Постановою Кабінету Міністрів України від 5.02.1997 р. № 148 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua/1/FIN41650.html>.

55. Комплексна державна програма щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України.

56. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 р. № 389 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP110389.html.

57. Концепція стратегії розвитку міста Харкова до 2030 р. (проект) / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Харківська національна академія міського господарства. — Харків, 2012. — 201 с.

58. Генеральний план міста Харкова / Державний комітет України з будівництва та архітектури; Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто». — Київ, 2004. — 47 с.

59. Міська програма спортивних іміджевих проєктів на 2013–2020 роки (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 1000/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (5 сесія 7 скликання) від 20.04.2016 р. № 218/16).

60. Про бюджет міста Харкова на 2016 рік (рішення Харківської міської ради (2 сесія 7 скликання) від 23.12.2015 р. № 14/15).

61. Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012–2020 роки

(рішення Харківської міської ради (16 сесія 6 скликання) від 22.06.2012 р. № 745/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2046/15).

62. Програма зміцнення позитивного міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва міста Харкова на 2013–2017 роки (рішення Харківської міської ради (20 сесія 6 скликання) від 24.10.2012 р. № 927/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2043/15).

63. Програма інформатизації Харківської міської ради на 2013–2020 роки (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 999/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2040/15).

64. Програма підвищення безпеки дорожнього руху в м. Харкові на 2013–2020 роки (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 997/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2038/15).

65. Програма розвитку міського електротранспорту м. Харкова на 2013–2020 роки (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 997/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2038/15).

66. Програма будівництва та розвитку Харківського метрополітену на 2010–2020 роки (рішення Харківської міської ради (41 сесія 5 скликання) від 24.02.2010 р. № 37/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2036/15).

67. Міська програма відновлення, реконструкції та благоустрою воїнських, братських поховань, пам'ятників, що символізують Перемогу у Великій Вітчизняній війні, на період 2010–2020 рр. (рішення Харківської міської ради (36 сесія 5 скликання) від 30.09.2009 р. № 230/09) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2033/15).

68. Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2012–2017 рр. (рішення Харківської міської ради (12 сесія 6 скликання) від 23.12.2011 р. № 562/11) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2027/15).

69. Програма взаємодії міської ради з об'єднанням громадян м. Харкова на 2012–2020 рр. (рішення Харківської міської ради (11 сесія 6 скликання) від 16.11.2011 р. № 524/11) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2025/15).

70. Міська програма «Молодь Харкова» на 2012–2017 рр. (рішення Харківської міської ради (12 сесія 6 скликання) від 23.12.2011 р. № 587/11) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2023/15).

71. Міська Комплексна програма «Назустріч дітям» на 2011–2017 рр. (рішення Харківської міської ради (3 сесія 6 скликання) від 29.12.2010 р. № 116/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2021/15).

72. Комплексна програма «Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2020 роки» (рішення Харківської міської ради (2 сесія 6 скликання) від 22.12.2010 р. № 60/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2019/15).

73. Комплексна програма розвитку освіти м. Харкова на 2011–2017 роки (рішення Харківської міської ради (2 сесія 6 скликання) від 22.12.2010 р. № 47/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2012/15).

74. Міська цільова соціально-економічна програма будівництва (придбання) доступного житла на 2010–2020 роки (рішення Харківської міської ради (48 сесія 5 скликання) від 22.09.2010 р. № 274/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2005/15).

75. Міська цільова програма молодіжного житлового кредитування на 2011–2020 роки (рішення Харківської міської ради (49 сесія 5 скликання) від 27.10.2010 р. № 312/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 2003/15).

76. Програма по реалізації рішень генерального плану м. Харкова до 2026 р. на період до 2026 р. (рішення Харківської міської ради (31 сесія 4 скликання) від 29.12.2004 р. № 249/04) зі змінами (рішення Харківської міської ради (42 сесія 6 скликання) від 23.09.2015 р. № 1993/15).

77. Міська комплексна цільова програма підтримки засобу масової інформації місцевого значення комунального підприємства «Газета «Харьковские известия» Харківської міської ради» на 2014–2016 роки (рішення Харківської міської ради (29 сесія 6 скликання) від 25.12.2013 р. № 1418/13) зі змінами (рішення Харківської міської ради (36 сесія 6 скликання) від 24.12.2014 р. № 1790/14).

78. Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2020 роки (рішення Харківської міської ради (49 сесія 5 скликання) від 27.10.2010 р. № 328/10) зі змінами (рішення Харківської міської ради (36 сесія 6 скликання) від 24.12.2014 р. № 1779/14).

79. Програма сприяння безпечній життєдіяльності у сфері соціального захисту населення м. Харкова на 2013–2016 роки (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 989/12) зі змінами (рішення Харківської міської ради (36 сесія 6 скликання) від 24.12.2014 р. № 1766/14).

80. Програма подальшого реформування земельних відносин та підвищення ефективності використання земель в місті Харкові на 2007–2019 роки (рішення Харківської міської ради (11 сесія 5 скликання) від 21.02.2007 р. № 56/07) зі змінами (рішення Харківської міської ради (36 сесія 6 скликання) від 24.12.2014 р. № 1752/14).

81. Міська програма заміни аварійних, сухотійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2015–2019 рр. (рішення Харківської міської ради (35 сесія 6 скликання) від 29.10.2014 р. № 1700/14).

82. Програма підтримки житлово-будівельних кооперативів, житлових кооперативів та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2015–2019 рр. (рішення Харківської міської ради (31 сесія 6 скликання) від 26.02.2014 р. № 1497/14).

83. Комплексна цільова програма розвитку футболу в м. Харків на 2014–2016 роки (рішення Харківської міської ради (29 сесія 6 скликання) від 25.12.2013 р. № 1398/13).

84. Комплексна Програма розвитку цивільного захисту міста Харкова на 2014–2017 роки (рішення Харківської міської ради (27 сесія 6 скликання) від 20.11.2013 р. № 1355/13).

85. Програма охорони навколишнього природного м. Харкова на 2013–2017рр. (рішення Харківської міської ради (21 сесія 6 скликання) від 19.12.2012 р. № 990/12).

86. Програма поводження з домашніми тваринами і регулювання їх чисельності в м. Харкові на 2013–2017 рр. (рішення Харківської міської ради (20 сесія 6 скликання) від 24.10.2012 р. № 919/12).

87. Міська комплексна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту м. Харкова на 2012–2016 роки (рішення Харківської міської ради (12 сесія 6 скликання) від 23.12.2011 р. № 585/11).

88. Комплексна міська програма розвитку культури в місті Харкові на 2011–2016 роки (рішення Харківської міської ради (3 сесія 6 скликання) від 29.12.2010 р. № 104/10).

89. Державний комітет статистики України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

90. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

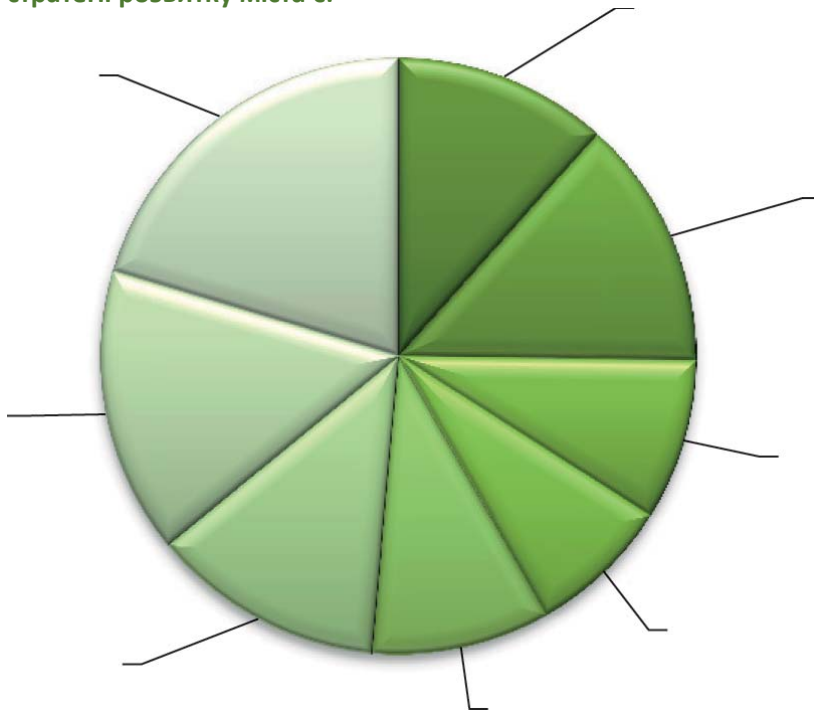
91. Статистичний збірник «Регіони України» 2015 рік / Державна служба статистики України ; за ред. І.М. Жук. — Київ, 2015. — Ч. 1. — 305 с.
92. Статистичний збірник «Регіони України» 2015 рік / державна служба статистики України ; за ред. І.М. Жук. — Київ, 2015. — Ч. 2. — 681 с.
93. Міста і райони Харківської області в 2014 році (статистичний щорічник) / Головне управління статистики у Харківській області ; за ред. О.Г. Мамонтової. — Харків, 2015. — 371 с.
94. Автоматизована система муніципальної статистики [Електронний ресурс] // Асоціація міст України. — Режим доступу: http://www.auc.org.ua/sites/default/files/asms__prikلامي_vikoristannya._dani_za_2013_rik_.pdf.
95. Муніципальне дослідження рівня якості життя : Всеукраїнське муніципальне опитування 2016 [Електронний ресурс] // Center for Insights in Survey Research. — Режим доступу: <http://mresearcher.com/2016/04/gruppa-rejting-vseukrainskij-municipalnyj-opros.html>.
96. Город-мечта: рейтинг городов Украины по уровню жизни [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://biz.liga.net/ekonomika/all/stati/3310047-gorod-mechta-rejting-gorodov-ukrainy-po-urovnyu-zhizni.htm>.
97. Рейтинг инвестиционной эффективности городов Украины по итогам 1-го квартала 2016 г [Электронный ресурс] // Рейтинговое агентство «Евро-Рейтинг». — Режим доступу: <http://euro-rating.com.ua/obnovlen-rejting-investitsionnoj-effektivnosti-gorodov-ukrainy>.
98. Кредитный рейтинг міста Харків [Електронний ресурс] // Rating Agency «IBI-Rating». — Режим доступу: <http://ibi.com.ua/UK/company/kharkiv.html?type=cr&ID=93>.
99. Список городов-миллионеров Европы [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org>.
100. Индекс качества жизни: середина 2016 года [Электронный ресурс] // База пользовательского контента Numbeo. — Режим доступу: <http://ukrtime.net/mir/numbeo-sostavila-rejting-stran-mira-po-urovnyu-zhizni/>
101. Ukraine: Rise of a Technology Nation [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://itc.ua/news/vyishlo-ischerpyvayushhee-issledovanie-sostoyaniya-otrasli-v-ukraine>.
102. Reputation Institute : Рейтинг репутации городов мира 2015 года [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2015/10/23/7260>.
103. World University Rankings 2015–2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2016/world-ranking#!page/31/length/25/sort_by/rank_label/sort_order/asc/cols/rank_only.
104. Economist Intelligence Unit : Рейтинг городов мира по уровню качества жизни в 2014 году [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2014/08/19/6864>.
105. The Global City Competitiveness Index 2012 : Рейтинг конкурентоспособности городов мира [Электронный ресурс]. — Режим доступу: <http://gtmarket.ru/ratings/global-city-competitiveness-index/info>.
106. Western european cities top : Рейтинг качества жизни и личной безопасности [Электронный ресурс] // Mercer. — Режим доступу: <http://www.mercer.com/newsroom/western-european-cities-top-quality-of-living-ranking-merc.html>.
107. European Green City: «Зеленый» : рейтинг городов Европы [Электронный ресурс]. — Режим доступу: http://w5.siemens.com/web/ua/ru/news_press/publications/Documents/EuropeanGreenCity.pdf.
108. Sarwant Singh. Smart Cities — A \$1.5 Trillion Market Opportunity [Електронний ресурс] // Forbes. — Режим доступу : <http://www.forbes.com/sites/sarwantsingh/2014/06/19/smart-cities-a-1-5-trillion-marketopportunity/#456cb93c7ef9>
109. Cities of Tomorrow. Challenges, Vision, ways forward [Електронний ресурс] // European Commission, Regional Policy. — Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/citiesoftomorrow/citiesoftomorrow_final.pdf.
110. Cities-key for Europe [Електронний ресурс] // Market Place of the European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities. — Режим доступу: https://eu-smartcities.eu/about/european_context.
111. Strategic Implementation Plan of the European Innovation Partnership for Smart Cities and Communities [Електронний ресурс] // European Commission. — Режим доступу : http://ec.europa.eu/eip/smartcities/files/sip_final_en.pdf.
112. Operational Implementation Plan of the European Innovation Partnership for Smart Cities and Communities: First Public Draft [Електронний ресурс] // European Commission. — Режим доступу : http://ec.europa.eu/eip/smartcities/files/operational-implementation-plan-oip-v2_en.pdf.
113. Mapping Smart Cities in EU [Електронний ресурс] // European Parliament's Committee on Industry, Research and Energy. — Режим доступу : [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOLITRE_ET\(2014\)507480_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOLITRE_ET(2014)507480_EN.pdf).

Х а р и з м а т и ч н и й
А к т и в н и й
Р і ш у ч и й
К р е а т и в н и й
І н т е л е к т у а л ь н и й
В і д п о в і д а л ь н и й

ДОДАТКИ

Організація розробки та затвердження стратегії розвитку міста

Зацікавленими сторонами в розробці і затвердженні стратегії розвитку міста є:

Організація розробки та затвердження стратегії розвитку міста здійснюється в наступній послідовності:

- ↪ На першому етапі здійснюється формування і затвердження міським головою робочої групи. На засіданні робочої групи затверджується план заходів з розробки і затвердження стратегії міста, формується аналітична група з науковців і освітян для роботи над проектом стратегії.
- ↪ На другому етапі проводяться тематичні «круглі столи» з обговорення проблем розвитку міста і формуються фокус-групи.
- ↪ на чолі з інтеграторами за напрямками. Створюється сайт для інформування про перебіг справ щодо розробки стратегії міста.
- ↪ На третьому етапі по різних інформаційних каналах здійснюються соціологічні опитування громадськості і експертного співтовариства, бізнес-спільноти, науково-освітньої спільноти, членів робочої групи, фахівців департаментів і управлінь виконавчого комітету і комісій Харківської міської ради. Аналітична група обробляє результати соціологічних опитувань, збирає і узагальнює статистичні дані та пропозиції, які надходять від сторін, зацікавлених у розробці і прийнятті стратегії міста.
- ↪ На четвертому етапі фокус-групи та аналітична група складають напрацювання в єдиний документ — проект стратегії розвитку міста.
- ↪ На п'ятому етапі проект стратегії розвитку міста обговорюється на спільному «круглому столі» фокус-груп, які брали участь у її розробці. Після доопрацювання проект стратегії оприлюднюється на сайті. У подальшому проект стратегії обговорюється на інвестиційному форумі міста.
- ↪ На шостому етапі після доопрацювання проект стратегії розвитку міста подається в міську раду для розгляду і затвердження.

Методологія розробки стратегії розвитку міста

Розробка стратегії розвитку міста базується на таких науково-методичних засадах:

Формування стратегії розвитку міста Харкова здійснювалося за такими принципами:

- ✓ **відкритості** — оприлюднення та широке обговорення стратегії на усіх етапах розробки;
- ✓ **співпраці** — залучення громадянського суспільства, місцевих органів влади, бізнесу;
- ✓ **адресності** — спрямованість на визначену цільову групу;
- ✓ **реалістичності** — здійсненність в існуючих умовах;

- ✓ **законності** — відповідність чинному законодавству;
- ✓ **наукової обґрунтованості** — використання сучасних методів та інструментарію.

Стратегія розвитку м. Харкова базується на таких ключових концепціях міст майбутнього:

Методологія розробки стратегії розвитку міста включає в себе:

Етап	Кроки	Методи та інструменти
1. Аналіз і прогнозування	1. Оцінка ситуації	Ситуаційний аналіз
	2. Визначення проблем	Соціологічні опитування, порівняння, позиціонування
	3. Прогнозування ризиків і тенденцій	Консенсус-прогноз, економіко-математичне моделювання
	4. Прогнозування міст майбутнього	Форсайт-прогноз
2. Планування і програмування	5. Ідентифікація проблем і конкурентних переваг	SWOT-аналіз, PEST-аналіз, когнітивне моделювання
	6. Визначення місії та візії	Соціологічне опитування, контент-аналіз
	7. Формування стратегічних і оперативних цілей	SMART-метод, дерево цілей
	8. Визначення завдань, програм, заходів, проектів	Експертне опитування
3. Реалізація і контроль	9. Розробка сценаріїв розвитку	Сценарний підхід, логічне моделювання
	10. Обґрунтування механізму	Чинне законодавство, аналіз і синтез досвіду інших міст, країн
	11. Моніторинг і оцінка	Чинне законодавство, логіко-структурний підхід

Аналіз результатів анкетування громади і експертного співтовариства з питань розвитку міста

Розподіл пропозицій «круглих столів» за напрямками, %

Ефективність стратегії розвитку м. Харкова суттєво залежить від характеру її сприйняття населенням міста. Втілення в стратегію сукупного досвіду громадян, їх інтересів, цінностей, ідентифікація переліку, актуальності і способів вирішення проблем міста посилює надійність її реалізації.

У зв'язку з цим при формуванні проекту стратегії було виконано дослідження думки населення міста. Створена керівництвом міста спеціальна робоча група на основі узагальнення рекомендацій відповідних міжнародних нормативних документів (Європейська хартія міст, Європейська хартія місцевого самоврядування), досвіду розбудови стратегій сталого розвитку європейських і вітчизняних міст, аналізу стану і тенденцій розвитку м. Харкова визначила основні його проблеми і точки економічного зростання.

Ставлення населення до проблем міста і точок економічного зростання діагностувалося на основі технологій проведення «круглих столів», опитування і онлайн-анкетування, фокус-груп.

З 15 червня до 25 липня 2016 року було проведено 11 «круглих столів», в яких взяли участь 700 громадян міста, що представляли інтереси різних соціальних груп.

Найбільша активність громадян міста спостерігалася при обговореннях проблем молоді, житлово-комунального господарства, екології, інженерної інфраструктури і транспорту. В результаті роботи «круглих столів» було запропоновано 267 заходів з вирішення цих питань.

Найбільша кількість пропозицій припала на сфери житлово-комунального господарства; екології, інженерної інфраструктури і транспорту (16%); соціального захисту і зайнятості населення (15%); розвитку науки і освіти (14%). Характеристика активності членів засідань «круглих столів»:

Тематика «круглих столів»	Кількість присутніх	Пропозиції	
		кількість	питома вага, %
Промисловість, підприємницька діяльність, споживчий ринок	57	31	12
IT-технології, креативна економіка	67	19	7
Бюджет та інвестиції	61	12	4
Медицина та охорона здоров'я	48	21	8
Наука та освіта	53	37	14
Молодь	111	21	8
Житлово-комунальне господарство, екологія, інженерна інфраструктура та транспорт	85	42	16
Населення, соціальний захист і зайнятість	75	40	15
Розвиток спорту в місті	33	16	6
Містобудування, архітектура та енергоефективність	34	17	6
Культура і туризм	58	11	4
Разом	682	267	100

Учасники «круглих столів» заповнили анкету, в якій респондентам пропонувалося визначити свої варіанти формулювання місії і візії розвитку міста, першочергових проблем, шляхи їх вирішення, джерела фінансування і прогнозований ефект від розв'язання зазначених проблем для громади. Крім того, для визначення суспільної думки щодо шляхів забезпечення сталого розвитку міста робоча група за цією ж анкетною організувала онлайн-опитування населення.

Для порівняння активності різних соціальних груп населення м. Харкова сукупність учасників круглих столів було розділено на 4 групи (громадянське суспільство — ГС, місцева влада та робоча група — МВ+РГ, бізнес-спільнота — БС, науково-освітня спільнота — НО) і проаналізовано структурне наповнення їх присутності при обговоренні різних проблем і шляхів зростання міста.

Характеристика активності членів засідань «круглих столів»:

Тематика «круглих столів»	Питома вага представників, %				
	ГС	МВ+РГ	БС	НО	Разом
Промисловість, підприємницька діяльність, споживчий ринок	26	12	18	44	100
ІТ-технології, креативна економіка	22	9	24	45	100
Бюджет та інвестиції	28	13	10	49	100
Медицина та охорона здоров'я	31	9	50	10	100
Наука та освіта	15	11	6	68	100
Молодь	51	2	33	14	100
Житлово-комунальне господарство, екологія, інженерна інфраструктура та транспорт	42	9	31	18	100
Населення, соціальний захист і зайнятість	63	9	8	20	100
Розвиток спорту в місті	42	6	39	13	100
Містобудування, архітектура та енергоефективність	50	12	12	26	100
Культура і туризм	16	24	47	13	100

- ↳ В обговореннях перших трьох напрямів розвитку міста найбільш активними були представники науки і освіти (44%–49% загальної кількості учасників «круглих столів»).
 - ↳ На обговоренні проблем медицини і охорони здоров'я зосередили найбільшу увагу представники громадських організацій і фізичні особи, а також працівники державних підприємств і бізнесу — 50%.
 - ↳ В обговоренні проблем науки і освіти найбільшу активність показали саме представники цієї соціальної групи — 68%.
 - ↳ Проблема молоді стурбовані громадські організації — 51%.
 - ↳ Членів громадських організацій також хвилюють проблеми соціального захисту і зайнятості — 63%, житлово-комунального господарства, екології, інженерної інфраструктури і транспорту міста — 42%.
 - ↳ Проблеми розвитку спорту в місті турбують громадянські організації — 42%; державні підприємства і бізнес — 39%.
 - ↳ Містобудуванню, архітектурі та енергоефективності приділяють увагу громадські організації — 50%, культурі і туризму — державні підприємства і бізнес — 47%.
 - ↳ 8%, інше — 21%.
- Грунтуючись на точці зору громадян і експертів, а також враховуючи глобальні виклики, прогнози світових і національних ризиків, тенденції розвитку міст майбутнього, візія м. Харкова може бути сформульована таким чином:
- **візія міста** — велике європейське зелене місто з унікальною інфраструктурою, з комфортними і безпечними умовами проживання освіченого населення, яке працює в інноваційно-креативних галузях економіки.

В онлайн-опитуванні взяли участь 60 громадян. Найбільш проблемною громадськість вважає ситуацію із забезпечення населення робочими місцями, які відповідають креативності його потенціалу, освіченості, націленості на опанування технологічного укладу, орієнтованого на формування економіки знань — 39,1% зауважень.

Пріоритети серед напрямів вирішення проблем представлені в такому порядку: отримання містом статусу міста економіки знань — 17,4%; приблизно однаковими за нагальністю визначено розвиток інформаційної та інноваційної активності населення — 10,1% та 11,6% згадувань.

Проведене у ході підготовки стратегії анкетне опитування населення з подальшим використанням контент-аналізу відповідей визначило частоту згадувань компонент, які складають сутність сформульованої громадянами та експертами місії м. Харкова. Найбільше згадувань отримало м. Харків як інноваційне — 15%. Частка респондентів — 12% відзначили, що м. Харків має бути комфортним. Також були відзначені такі компоненти місії міста: креативне — 11%, бізнесове — 10%, освітнє — 8%, наукове — 7%, інше — 28%.

Ґрунтуючись на точці зору громадян і експертів, результатах SWOT-аналізу, який дозволив визначити головні проблеми міста і його конкурентні переваги, місія м. Харкова визначається таким чином:

- **місія міста** — бути точкою інноваційно-креативного зростання національної економіки

з комфортними умовами проживання освіченого і здорового населення.

Анкетне опитування громадян і експертів щодо сутності візії м. Харкова з подальшим його контент-аналізом дозволило відокремити такі компоненти: європейське — 16%, наукове — 14%, екологічне — 13%, комфортне — 12%, безпечне — 10%; креативне — 9%, інноваційне —

Другим за актуальністю виявився комплекс проблем забезпечення здорового способу життя — 26,3%. Зокрема, на проблемі соціальної підтримки населення наголошують 18,4% респондентів, і приблизно однаково часто згадувалися проблеми організації здорового способу життя молоді і безпечність та комфорт проживання населення в цілому — 3,9% та 4% відповідно.

Наступний комплекс проблем — 3% загальної кількості згадувань — населення пов'язало з інженерною інфраструктурою — 11,1% та станом архітектурної забудови міста — 1,9%.

Неякісне забезпечення екологічного стану території міста — 6,3% і низька енергоефективність — 2,4% в цілому актуалізують проблему гармонізації заходів з енергозбереження і екологічних стандартів життя — 8,7%.

Звертає увагу населення і на якість механізму управління містом — 7,7% загальної кількості згадувань. При цьому найбільшу стурбованість викликала відкритість інформації щодо роботи органів управління — 3,4%, 2,4% пов'язують проблеми з дерегулюванням підприємницької діяльності, а 1,9% — з доступністю адміністративних послуг.

Індикативні показники моніторингу та оцінювання ефективності реалізації стратегії розвитку міста

Стратегічна ціль	Індикатори	Одиниця виміру
1. Соціальна впевненість і здоров'я населення міста	Кількість злочинів	одиниць на 10 тис. осіб наявного населення
	смертність населення у ДТП	осіб на 10 тис. осіб наявного населення
	кількість створених ОСББ	одиниць
	очікувана тривалість життя при народженні	років
	обсяги реконструйованого та збудованого житла	тис. м ²
	обсяг наданих молодіжних кредитів на житло	млн. грн.
	введення в експлуатацію доступного житла для молоді	тис. м ²
	кількість діючих молодіжних громадських організацій	одиниць
	коефіцієнт безробіття серед молоді	%
	захворюваність на ВІЛ/СНІД серед молоді	випадків на 10 тис. населення відповідного віку
	питома вага населення, яке займається фізичною культурою та спортом	%
	питома вага молоді, яка займається вуличними видами спорту	% населення відповідного віку
	кількість учасників масових спортивних заходів	тис. осіб
	питома вага вразливих верст населення, яким надається державна соціальна допомога	%
	рівень безробіття населення за методологією МОП.	%
2. Розумна економіка міста і забезпеченість населення робочими місцями	Кількість впроваджених інновацій	одиниць
	обсяг витрат підприємств на інновації	млн. грн.
	кількість технопарків, технополісів, центрів трансферу технологій, кластерів	одиниць
	кількість підприємств, що реалізують інноваційну продукцію	одиниць
	обсяг реалізованої інноваційної продукції;	млн. грн.
	обсяг експортованої високотехнологічної продукції	тис. дол. США
	чисельність суб'єктів підприємницької діяльності	одиниць на 10 тис. осіб наявного населення
	питома вага малих підприємств у загальному обсязі виробництва	%
	частка підприємців у загальній чисельності зайнятого населення	%
	чисельність найманих працівників	тис. осіб
	рівень зайнятості населення	% економічно активного населення
	середня заробітна плата	грн./міс.
середній наявний дохід	грн./рік	

Стратегічна ціль	Індикатори	Одиниця виміру
3. Екологічна врівноваженість і енергетична ефективність міста	кількість перевірок суб'єктів господарювання	одиниць на рік
	обсяг експорту послуг у сфері інформаційних технологій	тис. дол. США
	кількість ІТ-компаній	одиниць
	кількість офісів глобальних ІТ-компаній	одиниць
	кількість зайнятих у сфері ІТ	тис. осіб
	обсяг залучених інвестицій у розвиток ІТ-галузі	млн. грн.
	доступність та швидкість доступу до Інтернету	Кбіт/с
	кількість комп'ютерів з доступом до Інтернету на одного учня середньої школи	одиниць
	кількість патентів (заявок) на ІТ-розробки	одиниць
	кількість внутрішніх та іноземних туристів, що відвідали місто	тис. осіб
	кількість проведених у місті міжнародних, всеукраїнських фестивалів, конкурсів	одиниць
	кількість учасників проведених конкурсів і фестивалів	тис. осіб
	кількість місць у готелях, хостелах, мотелях тощо	одиниць
	кількість відвідувачів театрів, музеїв тощо	тис. осіб
	кількість лауреатів мистецьких конкурсів	осіб
	кількість нових театральних постановок, перфомансів	одиниць
	кількість проведених масових культурних заходів, у тому числі з неформальних ініціатив	одиниць
	кількість стипендій для обдарованих дітей та молоді;	осіб
	кількість відкритих дошкільних закладів	одиниць
	кількість студентів вузів	тис. осіб
	кількість іноземних студентів вузів	тис. осіб
	кількість переможців всеукраїнських та міжнародних учнівських та студентських олімпіад, наукових конкурсів	осіб
	якісні результати ЗНО	%
	кількість ВНЗ міста, які входять до ТОП-500 вузів світу.	одиниць
	Питома вага побутових відходів, які переробляються	%
	показник забрудненості атмосферного повітря	тис. т
	показник забрудненості води	тис. т
	вартість енергетичних послуг у відсотках від доходів населення	%
	площа теплоізованих зовнішніх стін будівель	тис. м ²
	питома вага природного газу та іншого вуглеводного палива для потреб теплогенерації	%
	потужність встановлених сонячних фотогальванічних панелей	кВт
	встановлена потужність світлодіодних ламп для вуличного освітлення	кВт
коефіцієнт корисної дії міських котелень	%	
обсяг використання вторинних енергоресурсів у бюджетній та житловій сферах міста.	%	

Стратегічна ціль	Індикатори	Одиниця виміру
4. Сучасний простір та забезпеченість міста інженерною інфраструктурою	Обсяг введеного в експлуатацію житла	тис. м ²
	кількість об'єктів соціально-побутового призначення	одиниць
	кількість місць для паркування автомобілів	одиниць
	наявність перехоплюючих парковок на в'їзді у місто, місткість	місць
	кількість пасажирів, перевезених міським наземним електротранспортом	тис. осіб
	кількість пасажирів, перевезених метрополітеном	тис. осіб
	середній вік трамваїв	років
	середній вік вагонів метрополітену	років
	протяжність ліній метрополітену	км
	енергоспоживання паливно-енергетичних ресурсів міським житлово-комунальним господарством	тис. т ум. п
	рівень втрати тепла у системі тепlopостачання;	%
	рівень втрати води у системі водопостачання.	%
	5. Інвестиційна привабливість міста та ефективна бюджетна політика	Обсяг іноземних інвестицій, залучених у інвестиційні проекти міста
обсяг реалізованої промислової продукції		млн. грн.
обсяг капітальних інвестицій		млн. грн.
обсяг експорту продукції та послуг		тис. дол. США на одну особу
суми надходжень у місцевий бюджет		млн. грн.
сума податкових надходжень до місцевого бюджету		млн. грн.
сума видатків місцевого бюджету		млн. грн.
дефіцит/профіцит бюджету.		млн. грн.
6. Ефективність управління містом і громадянське суспільство	Кількість сервісів е-врядування в міській раді	одиниць
	онлайн-трансляції засідань міської ради	одиниць
	кількість громадських організацій	одиниць
	кількість учасників волонтерських заходів	тис. осіб
	кількість громадських рад, які взаємодіють із місцевими органами влади	одиниць
	кількість відкритих ЦНАПів	одиниць
	питома вага адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді	%
	час, витрачений на отримання адміністративної послуги.	годин

Список розробників

РОБОЧА ГРУПА		
1	Кернес Геннадій Адольфович	Харківський міський голова, кандидат наук з державного управління, голова Робочої групи
2	Фатеев Михайло Іванович	заступник міського голови – директор Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради, заступник голови Робочої групи
3	Лобойченко Костянтин Анатолійович	заступник міського голови з питань сім'ї, молоді та спорту, заступник голови Робочої групи
4	Кизим Микола Олександрович	директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України, член-кореспондент Національної академії наук України, доктор економічних наук, заступник голови Робочої групи з питань наукового супроводу розробки стратегії
5	Грецька-Миргородська Вікторія Вікторівна	заступник директора Департаменту – начальник управління інвестиційного розвитку та іміджевих проєктів Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, секретар Робочої групи
6	Бабаєв Володимир Миколайович	ректор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, академік Міжнародної інженерної академії, академік Академії будівництва України, доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук
7	Бакіров Віль Савбанович	ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, академік НАН України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор соціологічних наук
8	Водовозов Євгеній Наумович	заступник міського голови з питань інфраструктури міста
9	Горбунова-Рубан Світлана Олександрівна	заступник міського голови з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення, кандидат соціологічних наук
10	Данько Тарас Володимирович	координатор ініціативи «Kharkiv Going Global», професор кафедри менеджменту ЗЕД та фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат економічних наук
11	Дробот Олег Ігорович	директор Департаменту реєстрації Харківської міської ради
12	Дудка Олександр Олексійович	голова громадської організації «Інститут міжнародної інтеграції та інноваційного регіонального розвитку»
13	Зверев Віктор Олександрович	президент Харківської торгово-промислової палати
14	Коваленко Володимир Вікторович	директор Юридичного департаменту Харківської міської ради
15	Колос Андрій Леонідович	голова депутатської фракції «Фракція політичної партії «Наш Край»
16	Коновалова Ірина Олегівна	регіональний менеджер Харківської філії Європейської бізнес-асоціації
17	Лазарєв Михайло Володимирович	голова Молодіжної ради при Харківському міському голові
18	Мамонтова Олена Григорівна	начальник Головного управління статистики у Харківській області
19	Мкртчян Роберт Юрійович	директор компанії ТОВ «Європа»
20	Новак Олександр Миколайович	секретар Харківської міської ради

РОБОЧА ГРУПА

21	Овіннікова Тетяна Іванівна	заступник міського голови з питань містобудування, архітектури та земельних відносин
22	Пономаренко Володимир Степанович	ректор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук
23	Попов Сергій Віталійович	голова Харківської обласної ради молодих вчених і спеціалістів, перший заступник голови Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, доктор технічних наук
24	Порошин Сергій Михайлович	президент Спілки підприємців Харківської області, завідувач кафедри мультимедійних інформаційних технологій і систем Національного політехнічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор технічних наук
25	Розказова Олена Анатоліївна	керівник Східноукраїнського регіонального представництва Міжнародного фонду «Відродження»
26	Руденко Андрій Іванович	заступник міського голови з питань житлово-комунального господарства
27	Рудь Віктор Олександрович	директор Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської ради
28	Сідоренко Юрій Сергійович	директор Департаменту у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради
29	Сімсон Едуард Альфредович	директор ІГ «УПЕК» з досліджень та розробок, директор Об'єднаного інженерного центру, професор кафедри опору матеріалів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор технічних наук
30	Сокол Євген Іванович	ректор Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», член-кореспондент НАН України, доктор технічних наук
31	Стаматіна Марина Владиславівна	заступник міського голови з питань правового забезпечення
32	Таукешева Тетяна Дмитрівна	заступник міського голови – директор Департаменту бюджету і фінансів Харківської міської ради, кандидат економічних наук
33	Тацій Василь Якович	ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, президент Національної академії правових наук України, академік НАН України, доктор юридичних наук
34	Чернов Сергій Іванович	президент Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області, дійсний член Інженерної академії України, доктор наук з державного управління
35	Чечельницький Сергій Георгійович	заступник директора Департаменту містобудування, архітектури та генерального плану міської ради – начальник управління містобудування та архітектури, головний архітектор міста, голова правління Харківської обласної організації Національної спілки архітекторів України, член-кореспондент Української академії архітектури, дійсний член Української академії архітектури, кандидат наук з архітектури
36	Чечетова-Терашвілі Тетяна Михайлівна	заступник міського голови, керуючий справами виконавчого комітету міської ради, кандидат економічних наук
37	Чубаров Олексій Сергійович	директор Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради
38	Шкодовський Юрій Михайлович	ректор Харківського національного університету будівництва та архітектури, доктор архітектури

РОЗРОБНИКИ ЗА РОЗДІЛАМИ		
39	Ажиппо Олександр Юрійович	ректор Харківської державної академії фізичної культури, доктор педагогічних наук
40	Андрусенко Юрій Володимирович	вчитель фізичної культури загальноосвітньої школи № 165
41	Бабицька Світлана Ігорівна	директор Департаменту культури Харківської міської ради
42	Багацький Віталій Володимирович	заступник директора Департаменту земельних відносин Харківської міської ради
43	Белікова Надія Володимирівна	вчений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
44	Богач Олексій Анатолійович	директор Департаменту комунального господарства Харківської міської ради
45	Болгова Лариса Віталіївна	директор Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради
46	Бубенко Павло Трохимович	директор Північно-східного наукового центру НАН і МОН України, член-кореспондент Академії економічних наук України, доктор економічних наук
47	Виноградська Наталія Олександрівна	керівник Громадської Спілки «Харківський Кластер Інформаційних Технологій»
48	Ворона Олена Василівна	депутат фракції «Об'єднання «САМОПОМІЧ» Харківської міської ради
49	Горошко Олена Ігорівна	депутат фракції «Об'єднання «САМОПОМІЧ» Харківської міської ради
50	Губарева Ірина Олегівна	завідувач сектору енергетичної безпеки та енергозбереження відділу промислової політики та енергозбереження Науково- дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
51	Дегтярьова Ольга Вікторівна	аспірант кафедри фінансів Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
52	Деменко Ольга Іванівна	директор Департаменту освіти Харківської міської ради
53	Дороніна Майя Степанівна	завідувач сектору проблем регіонального розвитку та децен- тралізації відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
54	Дульфан Сергій Борисович	директор Департаменту інфраструктури Харківської міської ради
55	Зінченко Володимир Анатолійович	депутат фракції «За Харків, за Відродження» Харківської міської ради, голова правління-президент ПАТ «Харківський завод «Оргтехніка», доктор економічних наук
56	Іванов Юрій Борисович	заступник директора з наукової роботи Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
57	Іванова Ольга Юріївна	завідувач сектору дерегулювання підприємницької діяльності відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково- дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
58	Ігнат'єв Станіслав Євгенович	проректор з науково-методичної роботи Харківського національного університету радіоелектроніки, кандидат географічних наук
59	Ісаєва Наталія Іллівна	доцент кафедри фінансів Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», кандидат економічних наук
60	Китайгородська Вікторія Володимирівна	директор Департаменту підприємництва та споживчого ринку Харківської міської ради

РОЗРОБНИКИ ЗА РОЗДІЛАМИ

61	Козирева Олена Вадимівна	докторант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
62	Козоріз Віктор Петрович	віце-президент громадської організації «Товариство учасників руху»
63	Конєва Марина Василівна	заступник директора КЗК «Харківська муніципальна галерея імені С. Васильківського»
64	Костенко Дмитро Миколайович	молодший науковий співробітник сектору енергетичної безпеки та енергозбереження відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
65	Красноносова Олена Миколаївна	старший науковий співробітник сектору проблем регіонального розвитку та децентралізації відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
66	Куфтеріна Наталія Сергіївна	голова Ради молодих вчених та фахівців Харківського національного медичного університету, голова Ради молодих вчених при Міністерстві охорони здоров'я України, кандидат медичних наук
67	Лихачев Роман Борисович	адвокат міськрайонної громадської організації «Чугуївська правозахисна група»
68	Максимов Михайло Сергійович	аспірант кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, член Ради аспірантів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, член Громадської організації «Міські реформи»
69	Матюшенко Ігор Юрійович	старший науковий співробітник сектору промислової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат технічних наук
70	Мацевитий Юрій Михайлович	президент Наукового парку «Наукоград-Харків», академік НАН України, доктор технічних наук
71	Мединська Елліна	директор Департаменту міжнародного співробітництва Харківського національного університету радіоелектроніки
72	Михайленко Дар'я Геннадіївна	докторант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
73	Мельник Олена Олександрівна	кандидат у майстри спорту з лижних гонок України, суддя другої категорії з велосипедного спорту України
74	Мілютіна Вікторія Василівна	виконавчий директор Українсько-німецької медичної асоціації
75	Мохнач Ольга Миколаївна	заступник начальника управління – начальник відділу розвитку соціальних послуг управління праці та соціальних питань Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради
76	Найденко Олексій Євгенович	завідувач кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат економічних наук
77	Нехорошков Роман Борисович	директор Департаменту житлового господарства Харківської міської ради
78	Полякова Ольга Юріївна	завідувач сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
79	Проскурін Андрій Миколайович	заступник директора Департаменту підприємництва та споживчого ринку Харківської міської ради

РОЗРОБНИКИ ЗА РОЗДІЛАМИ		
80	Решетняк Олена Володимирівна	голова правління громадської організації «Агенція змін «Перспектива», кандидат економічних наук
81	Рубін Едуард Юхимович	тимчасово виконуючий обов'язки ректора Харківського національного університету радіоелектроніки, член Академії комп'ютерних наук України, кандидат технічних наук
82	Садовський Олексій Миколайович	директор Департаменту містобудування, архітектури та генерального плану Харківської міської ради
83	Салашенко Тетяна Ігорівна	старший науковий співробітник сектору проблем регіонального розвитку та децентралізації відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
84	Севостьянова Ганна Сергіївна	начальник управління координації закупівель та цінового моніторингу Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради
85	Семигуліна Ірина Борисівна	молодший науковий співробітник сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
86	Семиноженко Володимир Петрович	голова Ради директорів Державної наукової установи НТК «Інститут монокристалів» НАН України, член Президії НАН України, академік НАН України, доктор фізико-математичних наук
87	Сороколат Юрій Володимирович	директор Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради
88	Тищенко Вікторія Федорівна	старший науковий співробітник сектору проблем регіонального розвитку та децентралізації відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
89	Топчій Валентин Олександрович	директор Департаменту по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту Харківської міської ради
90	Фетісенко Олександр Анатолійович	директор Департаменту інформаційно-комп'ютерного забезпечення Харківської міської ради
91	Хаустова Вікторія Євгенівна	завідувач сектору промислової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, доктор економічних наук
92	Чичина Ольга Андріївна	голова громадської організації «ЛІНК», депутат фракції «За Харків, за Відродження» Харківської міської ради
93	Чумаков Володимир Миколайович	директор Департаменту будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради
94	Шликова Вікторія Олександрівна	науковий співробітник сектору енергетичної безпеки та енергозбереження відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
95	Шпілевський Володимир Вікторович	завідувач відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук
96	Шум Михайло Анатолійович	завідувач кафедри обліку, аудита й економічного аналізу Харківського інституту фінансів Українського державного університету фінансів і міжнародної торгівлі, кандидат економічних наук
97	Ярошенко Ігор Васильович	завідувач відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, кандидат економічних наук

ЕКСПЕРТИ ТА АКТИВНІ ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДСЬКОСТІ

98	Афанасьєв Михайло Васильович	експерт з медичного страхування ПАТ «Страхова компанія «Центральна»
99	Вяткін Олег Борисович	член Ради Екологічної групи «Печеніги»
100	Гагауз Інна Борисівна	директор Центру «Харківські Технології»
101	Голіков Олександр Сергійович	доцент кафедри соціології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, кандидат соціологічних наук
102	Горда Марина Вадимівна	член комісії з питань волонтерської діяльності та інфраструктури Молодіжної ради при міському голові
103	Гук Валерій Іванович	завідувач кафедри містобудування та урбаністики Харківського національного університету будівництва та архітектури, доктор технічних наук
104	Димченко Олена Володимирівна	директор Центру регіонального розвитку, завідувач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку ХНУМГ імені О.М. Бекетова, доктор економічних наук
105	Довженок Ірина Аркадіївна	керівник Ініціативної екологічної групи
106	Єфименко Дмитро Олександрович	студент Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова
107	Затенко Віталій Іванович	член Екологічної групи «Печеніги»
108	Івахненко Андрій Володимирович	старший викладач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
109	Касьянов Сергій Володимирович	голова Громадської організації «Україна-Нідерланди»
110	Кирилова Ірина Євгенівна	мешканець м. Харкова
111	Кисіль Анастасія Андріївна	депутат комісії з питань волонтерської діяльності та інфраструктури Молодіжної ради при Харківському міському голові
112	Косенко Володимир Анатолійович	голова Харківської обласної громадської організації «Спілка працівників сфери безпеки»
113	Котик Ольга Василівна	мешканець м. Харкова
114	Куваєва Олена Вікторівна	голова англійського дебатного клубу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
115	Куц Михайло Костянтинівич	експерт Українсько-німецької медичної асоціації з лікування болю
116	Леванда Олена Михайлівна	провідний інженер сектору макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
117	Леонтєєва Катерина Сергіївна	депутат комісії з питань волонтерської діяльності та інфраструктури Молодіжної ради при Харківському міському голові
118	Малишко Юлія Михайлівна	аспірант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
119	Маркін Євген Маркович	директор S-Park
120	Марков Олександр Володимирович	керівник комітету реабілітації Українсько-німецької медичної асоціації
121	Мешков Костянтин Сергійович	директор PRIX web studio
122	Миксимов Сергій Іванович	заступник керівника громадської організації «Харківське юридичне товариство»
123	Мілов Олександр Володимирович	професор кафедри економічної кібернетики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат технічних наук

ЕКСПЕРТИ ТА АКТИВНІ ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДСЬКОСТІ

124	Мохов Вадим Олександрович	директор ПрАТ «Укргазвидобуток»
125	Нарижна Олександра Сергіївна	голова громадської організації «Міські Реформи», викладач кафедри основ архітектури Харківського національного університету будівництва та архітектури
126	Пеньков Андрій Юрійович	президент Українсько-німецької медичної асоціації, керівник комітету дитячої паліативної допомоги
127	Полякова Людмила Юріївна	старший викладач кафедри теоретичної та прикладної інформатики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
128	Ріга Олена Олександрівна	професор кафедри педіатрії №1 та неонатології, представник Харківського національного медичного університету в Українсько-німецькій медичній асоціації
129	Рофе-Бекетова Олена Федорівна	менеджер проектів Благодійної організації «Благодійний фонд «Харків з тобою»
130	Сєніна Анастасія Олександрівна	аспірант кафедри оподаткування Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
131	Стельмахов Юрій Миколайович	віце-президент з питань екології міжнародної неурядової гуманітарно-екологічної організації «ІНТЕР-ЧОРНОБИЛЬ», член Асоціації військових вчених – учасників бойових дій
132	Тарелін Андрій Анатолійович	заступник директора з інноваційної діяльності Інституту проблем машинобудування НАН України, Науковий парк «Наукоград-Харків», кандидат технічних наук
133	Ткаченко Артем Ігоревич	мешканець м. Харкова
134	Тютрюмова Наталія Юріївна	заступник директора центру довузівської освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
135	Удовенко Анастасія Олексіївна	аспірант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
136	Фомін Андрій Дмитрович	депутат комісії з питань волонтерської діяльності та інфраструктури Молодіжної ради при Харківському міському голові
137	Харківська-Дзюба Жанна Вікторівна	голова правління Харківської обласної громадської організації «МИР»
138	Циганков Борис Олександрович	депутат комісії фізичної культури та спорту Молодіжної ради при Харківському міському голові
139	Чайкова Олена Ігорівна	доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат економічних наук
140	Чернецька Тетяна Миколаївна	віце-президент Федерації бадмінтону Харківської області
141	Чернишова Олена Сергіївна	керівник напрямку сталої мобільності громадської організації «Міські Реформи», дослідник Технічного університету Дрездена
142	Чернова Наталія Леонідівна	доцент кафедри економічної кібернетики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, кандидат економічних наук
143	Чумак Олександр Валерійович	голова Харківської обласної громадської організації «Асоціація приватних роботодавців»
144	Шапаренко Сергій Олександрович	голова Ради Екологічної групи «Печеніги»
145	Ширяєва Наталя Володимирівна	доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат технічних наук
146	Шуміло Олексій Михайлович	керівник Харківської міської громадської організації «ЕкоПраво-Харків»
147	Ярошенко Іван Васильович	мешканець м. Харкова, кандидат економічних наук